

ANNALIUM

PROVINCIAE

S. JOSEPHI

Ordinis Excalceatorum SSS. TRINITATIS
Redemptionis Captivorum.

LIBER IX.

SYNOPSIS.

PAucorum captivorum extra ordinem Redemptione Domus nostra Belgradi firmatur : sequitur paulò post occasione Magnae ad Portam Ottomannicam Casarea Legationis undecima copiosa captivorum Redemptio : impetratur subinde facultas in ea Constantinopolitanae urbis parte, quae Pera dicitur, Ordinis Domum sive Residentiam instituendi : praecedit Constantinopolis brevis descriptio. Sacrum Redemptionis Institutum ab Achmete III. Turcarum Sultano duplici Diplomate munitur. In Tartariam Budziakensem altera pars ejusdem Redemptionis dirigitur & absolvitur, multis Parvulis ac minorennibus, quos Tartari superiore bello in Hungaria & Transilvania in captivitatem abstraxerant, redemptis. Agriae, Comaromii & Tyrnaviae in eadem Hungaria pro struendis Caenobiis, & Carolinae in Transilvania pro edificanda Ecclesia Primi Lapides Fundamentales solemniter collocantur. Obit Augustissima ELEONORA MAGDALENA THERESIA Imperatrix, in Ordinem nostrum singulariter munifica. Hanc quoque ad aeternam requiem sequitur P. Josephus a Jesu Maria vir optimè meritis, & propagandae Religionis studiosissimus in ipso Generalis Commissarii Officio peregrè defunctus & sepultus.

CAPUT I.

Undecim captivorum militum Zworniki apud Turcas in Bosnia eliberatio proximae secuturae Magnae Redemptioni praeludit, & Belgradi Domum Ordinis firmiorem reddit.

I.

ANum ingredimur Divinae cum Genere Humano Reconciliationis millesimum septingentesimum undevigesimum secundis successibus feracem, gestisque memorabilem. Theatrum rerum gerendarum Bosnia aperuit, in cujus limitaneo Praesidio, Ee e e e e e

Dulcinenses cum Turcis agunt de venditione mancipiorum.

Zwor-

1719.

Dulcinum
epi/ retent
Quintum.Capitel 110
verumt ut
dant.Belgrad cum
multis consi-
derat nego-
tium.

Zwornik dicto, undecim attinebantur captivi milites e diversis Caesareis Legionibus. Hos inter Castrensis Tubicen erat, ante fere sesqui-annum cum sociis ex praelio ad servitutis jugum, ipsa morte multò acerbius, retractus. Sub idem tempus transigebant Turcae cum Dulcinentibus pyratibus de eorundem ad transita venditione, fors, quā miseris Christianis captivis non poterat accidere calamitosior. Enimverò illi, ut intellexerunt, quid Turcae molirentur, ad nuntium ferale cohorrerunt: rogārent idcirco Turcas, ne tractatus cum gente, cujus nota erat in mancipia crudelitas, conficerent, polliciti, se operam daturus, ut ab amicis & concinibus suis æquiore pretio redimantur: neque difficile id fore afferbant, dummodo uni eorum potestas fieret Belgradum, urbem Zworniko haud longè remotam, adeundi, & de impendente periculo milites, aliōsque Christianos edocendi, a quibus se facile moderatum lytrum corrogaturos confiderent. Precibus addiderunt gemitus & obtestationes. Emolliiverunt tandem his feroces Barbarorum animos. Hinc sive quòd supplicum misererentur, sive quòd majoris lucri spe se lastarent, annuerunt denique, ut captivus Tubicen, qui erat ex Legione Babociziana, in Societate duorum Janissarorum Belgradum accederet, ibique pro sua, suorumque commilitonum redemptione opem efflagitaret.

II. Tubicen cum duobus Janissaris Belgradum delatus emittis ad justam distantiam ante urbis portas constitit, ac sonoro clangore praediciarios milites ad colloquium evocavit: ubi verò ubi e moenibus Turcas conspexerunt, excitis ad novitatum sociis quid agendum consultarunt. Res ad Odwirium urbis Praefectum defertur, qui protinus aliquot milites Turcis in occursum misit, ut ex eis intelligeret, cujus rei causā huc adventissent. Faciunt illi, quod jussi fuerant, & ad Turcas egressi quaerunt, quid hic loci vellent? Tubicen Oratoris munere functus partes suas graviter explevit, & in quo statu res suae, suorumque sociorum versarentur, luculento sermone exposuit. Odwirio id ipsum confestim significatur, qui ut vidit, nihil doli aut fraudis subesse, Tubicinem quidem ad praesidium admittit, Janissarios verò interim sub custodia teneri iussit. Rebus omnibus ex se intellectis calamitate miserorum commotus P. Joannem & S. Agnete Belgradensis Domus nostrae Praesidem accersivit, ut de modo redimendi praesentes captivos cum eo consultaret. Huic itaque ad colloquium admissio proposuit, adesse nunc optimam occasionem de Imperatore bene merendi, & Trinitarii Ordinis claritatem augendi, si nostri hos miseros captivos nunc a Turcis redimerent. Pater etsi lubentè animò conditionem admitteret, significavit tamen, se in modernis Domus principis cum summa consistari pauperie, promisit nihilominus se effecturum, ut P. Redemptor lytrum quantocyus suppeditet. Ab Odwirio digressus Viennam e vestigio scripsit, Patrique Redemptori totum huius rei statum aperuit. Respondit ille confestim, mutuas suo nomine acciperet pecunias, quotquot ad redemptionem horum captivorum necessarias putaret, se proximè Belgradum venturum &

& contracta nomina parato ære expuncturum. Adutum Pater a Derlingscrono ac Venero, quorum alter Cæsareorum reddituum, Cameræ vocant, Inspector, hic Cæsareus Orientalium linguarum Interpres erat, mutuò acceptis pecuniis, quæ præfenti negotio conficiundo suffecturæ videbantur, obtentisque ab Odwiro publici com meatûs litteris die vigesima mensis Martii Zwornikum profectus est, ubi continuo dictos Cæsareos milites a Turcis mille nongentis nonaginta & octo florenis redemit, ac Belgradum non sine maximo omnium solatio liberos adduxit. Unus horum undecim captivorum, priusquam Pater Zwornikum pervenisset, clanculum inventa oportunitate, ad terras Christianorum transfugit, quem & Turcæ sibi solvi contendebant, secus pro nullo se lytrum admissuros præfractè asseverabant: quidquid autem Pater in contrarium niteretur, nihil profecit; ne igitur re infecta rediret, & ob unius fugam cæteri decem in iugo servitutis remanerent, omnes undecim persolvere fuit necesse. Erant autem cum Tubicine tres e Legione Babocziana, tres alii e Nadassiana, unus ex veteri Lotharingica, alter e Lerchenfeldiana Bavarica, duo ex nationali Hungarica, hos Haidones vocant, quorum unus, ut diximus, profugerat.

1719.

Captivi redimuntur.

Qui fuerint illi captivi.

III. Cæterum hac in necessitate promptitudo præfertim affecit Odwirii animum, qui inter cæteras relationes hoc quoque factum Bellico consilio Viennam perscripsit, tanta omnium approbatione, & Ordinis nostri commendatione auditum, ut idem Bellicum Consilium in suis responsoriis litteris Odwiro Patres Trinitarios singulariter commendaverit, illique injunxerit, eos modis omnibus fovere.

Facti promptitudo commendata.

CAPUT II.

Occasione Magnæ ad Ottomannicam Portam Legationis Undecima captivorum Redemptio Constantinopolim dirigitur.

I. **P**ostquam internecina bella, ut paulò superiùs indicavimus, quæ Aulam Cæsaream cum Porta Ottomannica cruentissimis odiis commiserant, in optatam Pacem desissent, splendida ultro, citroque decreta fuit Legatio. Damianus Hugo Comes Virmondus, Vir, præter insignem rerum gerendarum dexteritatem, belli ac pacis artibus clarus Constantinopolim ad Ottomannam Portam Magnus Legatus designatur, post biennale nuper cum Turcis bellum primus Caduceator. Nostri hæc occasio copiosæ Redemptionis certam, ut evenit, spem injecit; velut etiam tribus jam vicibus in hujusmodi Legationibus propria experientia didicerant. Hanc itaque quartam occasionem in serie nullatenus negligendam rati cum facultatibus, quæ ad liberandos captivos pertinent, rationes iniverunt: subductis calculis tanta summa prodixit, ut firmiter confiderent, se uberes fructus horreis Domini illaturos, præcipuè, si Cæsareæ Legationis Auctoritas, ut

Magna Legatio spem facit copiosæ Redemptionis.

Eeeeeee a

pru-

1719.
Redemptio
publicatur,

Interpres.

Magnæ Lega-
tionis ad Au-
lam Viennen-
sem ingressus.

P. Redemptor
se in viam di-
spōit.

prudenter sperare licebat, suos conatus fulciret. Igitur ad hujus anni principium pridie Idūs Januarii per Diaria Viennensia, seu novellarum ephemerides celeriter per omnes vicinas regiones futura Christianorum captivorum Redemptio publicatur: moneretur universi, ut, si quis notos, amicos, vel consanguineos haberet, qui in Turcarum servitutem incidissent, eorum nomen, patriam, ætatem, conditionem, atque alia signa P. Redemptori pānam transmitteret, daturō pro viribus operam, ut liberi ad suos reducantur. Sequenti die Dominica Divini Verbi Præcones idipsum per omnes Ecclesias e suggestu annunciārent. Plurimi suorum nomina conferunt: annotantur inquirendi; fuere quoque nonnulli, qui Christianæ charitatis ardore succensi largam stipem in hanc captivorum Redemptionem contribuerent. Carolus Nitschold, Silesius, ante aliquot annos a nostris in Tartaria redemptus, tunc verò Wratislaviæ ad Collegiatam S. Crucis Ecclesiam Tubicen, idiomatis Turcici & Tartarici gnarus, se ipsum P. Redemptori ad munus Interpretis sponte obtulit. Admissus ad hoc officium paulò post Viennam pervenit, alterò interim cum facultate dictæ Ecclesiæ substitutō, qui in ejus absentia Tubicinis partes expleret.

II. Ad sextam & vigesimam mensis Aprilis productus est Viennæ magnificentissimā pompā Cæsareæ Legationis ingressus, eo prorsus ordine ac splendore, quò Constantinopolî erat ostendendus, tota propemodum urbe ad plenum Majestatis spectaculum effusa. P. Josephus a Jesu Maria captivorum Redemptor in expeditionis societatem adlegerat sibi P. Andreā a S. Gertrude, quorum uterque Legationi in ipso Cæsareæ Aulæ ingressu privatim sese adjunxerat; religiosæ siquidem modestiæ memores abstinerunt a publico per urbem incessu: nihilominus tamen post Magnum Legatum reliquos inter nobiles ad Augustæ manūs basium admissi fuerunt. Inde digressi, cū ad Augustissimam ELISABETHAM CHRISTINAM Imperatricem venissent, illa post oblatam ad osculum dextram Magno Legato Redemptionem captivorum magnoperè protegendam efficacissimīs verbis commendavit. Idipsum peractum est apud Imperatrices ELEONORAM MAGDALENAM Matrem & AMALIAM WILHELMINAM viduam, atque apud Serenissimas LEOPOLDI & JOSEPHI Augustorum Filias Archi-Duces.

III. Nostri domum reversi ad proximum discessum cætera disposuerunt, fratrem Dionysium a S. Michaële, activam vitam professum, ad domestica officia obeunda in societatem itineris adsciscientes. Die decima sexta Maji P. Redemptor cum suis sodalibus post dictum Religiosæ Communitati in Templo solemne Vale cum hominibus & rebus suis ad ripam Danubii se contulit, sibi que paratam navim occupavit, in qua etiam sequentem noctem exegit. Altera die circa quartam pomeridianam Excellentissimus Legatus ad classem venit, consensaque prætoria navî non multò post cum toto suo comitatu inter tubarum & tympanorum magnificum clangorem bono ordine a litore solvit, & per applaudentes

dentes æquabili fluxu undas Danubii, cujus geminas ripas innum-
merabilis hominum multitudo ad plures horas obsederat, iter est
auspicatus. Duæ & septuaginta erant naves (non computatis
cymbis minoribus) quæ Magnæ Legationi Belgradum deportan-
dæ interferviebant. Et hæc quidem omnes eleganti structura super-
biebant, Prætoria tamen, quæ Magnus Legatus cum præcipua Lega-
tionis nobilitate vehebatur, inter cæteras magnificentia eminuit;
varis siquidem coloribus aurôque picta Aquilam aureo vellere cir-
cumdatam, altero pede aurato globo terrestri insistentem, altero
minacia fulmina stringentem in puppi, in prora verò Jovem dua-
bus Syrenibus cinctum ostentabat, & variegatâ formâ suâ omnium
oculos ad se rapiebat. Per crispantes itaque undas Danubii pro-
vecti vespere Vîschamundæ substituerunt, ac deinde oppidum in-
gressi assignata hospitia incoluerunt. Vix testâ subiverant, dum
effusus nimbus inter horrifonos tonitruum fragores terram
omnem latè inundavit. In bonum id omen acceptum est, quasi
cælum ipsum huic itineri faveret, quod non prius gravidas nu-
bes exonerare voluit, donec universa Legatio sub testâ constituta
insanientis tempestatis furorem securè despiceret; quin & sero-
tinus imber sitientes jam dudum agros fecundavit. Postridie se-
reniore cælò iter continuârunt, & circa meridiem Posonium ap-
pulerunt. Eò delati, cum navis Prætoria in conspectum urbis
venisset, murales machinæ per circuitum mœnium festivo boatu
ter intonuere. Ut tota classis fluminis litora tenuit, Excellen-
tissimus Nicolaus Pálfius totius Hungariæ Pro-Rex, Palatinum
Regni vocant, cum Episcopis, Magnatibus, aliisque Nobilibus in
occursum Legati properavit, & salutationis officiis perfundus
Magnum Oratorem, & præcipuos quosque Legationis comites
præparatis in hunc finem curribus ad suas ædes perduxit, illôs-
que ibidem opiparo prandio admovit. Nostri verò ad Cœno-
bium fratrum suorum diverterunt, & ab iis magna hilaritate ex-
cepti fuerunt.

IV. Sequenti die relicto Posoniò Comaromium navigârunt,
in ipso discessu rursus triplici tormentorum explosione honorati.
Comaromium, interamne Præsidium, die vigesima ejusdem men-
sis Maii a meridie applicuerunt; eadem qua Posonii pompâ ex-
cepti, nisi quod invitato loci Præfecto in navi Prætoria prandere
libuerit. Remotis mensis alii dum celeberrimum Hungariæ, &
inviectum hætenus Christianitatis Præsidium lustrant, Magnus Le-
gatus longiorem in navi sessionem deambulatione temperaturus
cum paucis comitibus ad Ordinis nostri Cœnobium progressus, ibi-
dem **viridarium**, quod amplissimum est, inter Pomonæ ac fron-
dium **umbras** permeabat P. Redemptore & Conventus Præsidente ad
colloquium adhibitis. Inclinate ad occasum sole, æstûque re-
mittente ad **Classem** omnes reversi noctem in navibus transegerunt,
& tertiâ post mediam noctem horâ inter festivos muralium ma-
chinarum plausus Comaromiò moverunt; qui eis deinceps honor
constanter Strigonii, Budæ, Petri-Varadini & Belgradi tam in ac-
cessu, quàm discessu exhibitus fuit.

F f f f f f f

V. Tri-

1719.

Naves 72.

Prætoris na-
vis.Vîschamundæ
magna tempe-
ras.

Posonium.

Comaromi-
um.M. Legatus
ad nostros di-
vertit.

1719.
Belgradum
perveniunt.

Festum SSS.
TRINITA-
TIS Legatus
apud nostros
celebrat.

V. Trigesima die Maii circa meridiem Belgradum pro-
ibidem aliquamdiu subsisterunt; conducenda siquidem erat ingens
vis currum & plaustrorum ad tot impedimenta Constantinopo-
lin deportanda, quò eis deinceps itinere terrestri tendendum erat.
Incidit interea ad diem quartam Junii Festum Sanctissimæ TRI-
NITATIS, Ordinis nostri solemnissimum, in quo Magnus Orator
cum tota nobilitate, quam in suo Comitatu habebat, ad Templum
nostrum se contulit. Reverendissimus Ernestus e Comitibus de
Schrattenbach Ordinis S. Benedicti Abbas Dombensis, in Magna
Legatione Sacrorum Præses, Legationis Musicis exquisita sympho-
niâ admodulantibus ad aras operatus est. Hæc functio eò majorem
omnium plausum retulit, quia primum fuit sacrificium, quod post
duo ferè sæcula Belgradi solemnî pompâ & splendore celebrari
contigit. Sacrum cantatum excepit facunda de rebus Divinis pa-
negyris a quodam Sacerdote Societatis Jesu, qui in idiomate Ger-
manico non minore eloquentia, quam pietate universos ad morum
emendationem & ferventem Sanctissimæ TRINITATIS cultum in-
flamavit.

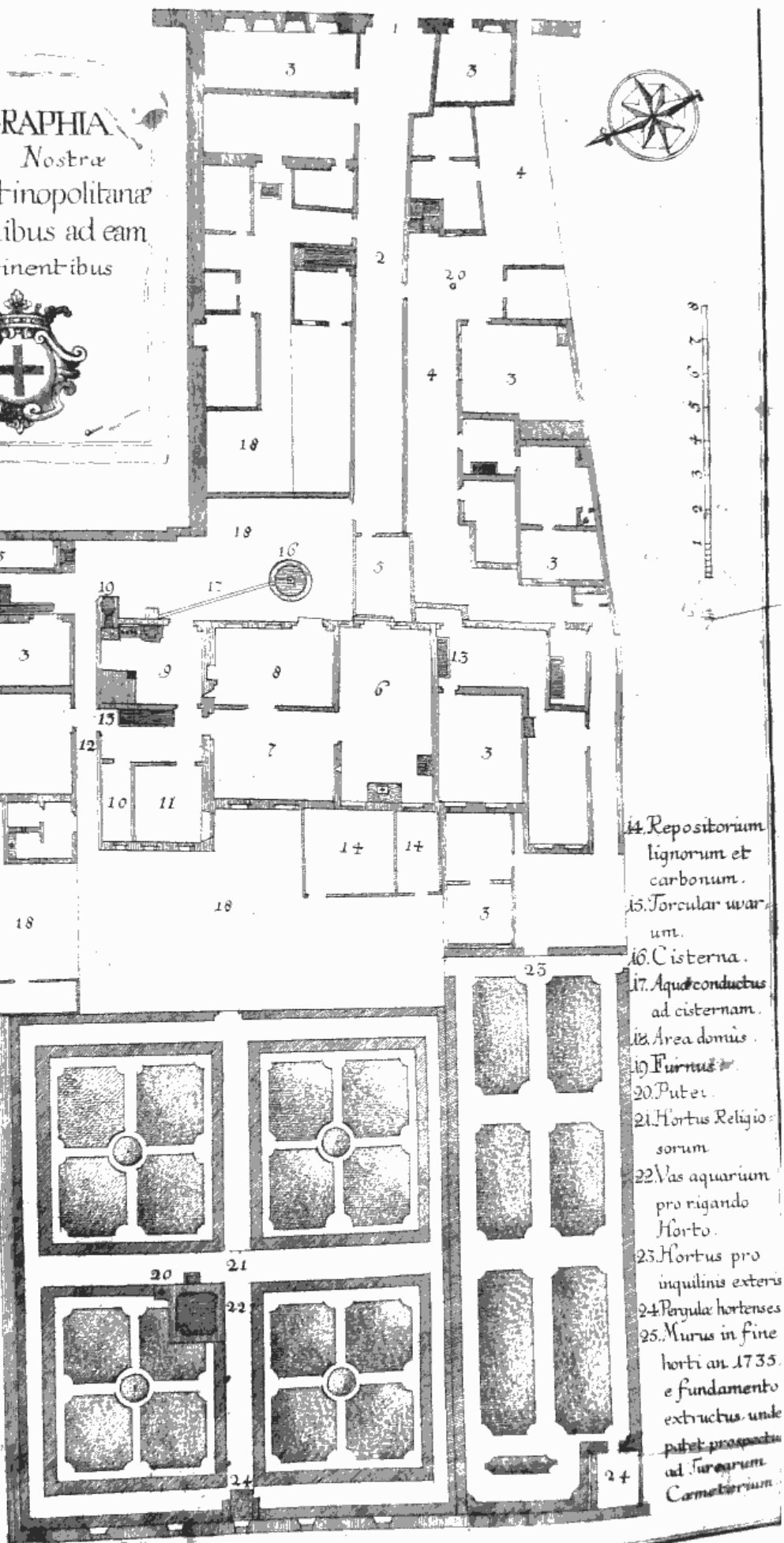
VI. Accelerantur exinde omnia, quæ ad proximam utrius-
que Imperii Legatorum permutationem pertinere videbantur;
decimâ Junii Magnus Orator Belgradò discessit, & postquam un-
darum favore *Krozkam* appulisset, indè navibus valere iussis ter-
restri itinere per Kollaram, Jagodinam, & Barakinum Cæsarea
oppida, quarta demum die, id est decima quinta Junii, ad tres illas
columnas pervenit, quæ in limite utriusque Imperii erectæ Lega-
torum permutationi destinatæ erant, quâ ingenti splendore trans-
actâ Nostri, Aquilâ non sinè felici omine prævolante & viam quasi
Constantinopolim designante, *Raschnam* contenderunt, Turcæ ve-
rò converso itinere Barakinum perrexerunt. Raschnæ die decima
sexta ejusdem mensis Junii ad montis radicem nostri subsistentes,
ibidem ante meridiem duplicem terræ motum observârunt, quo-
rum alter tanto impetu humum concussit, ut onerata etiam plau-
stralocò moverit. Ad decimam nonam solemnî apparatu Nilam,
quod est Limitaneum Turcarum Præsidium, ingressa Magna Le-
gatio, quia locus epidemica lue infectus dicebatur, post brevem
moram ad sua castra rediit. Sequenti luce indè moventes post
laboriosam novem dierum trans montes viam tandem Sophiam,
Regiam olim Bulgarorum, attigerunt. Kalendis Quintilis relin-
pto itinere novendiali rursus prosecutione per deserta plerumque
& solitaria loca Philippopolim pervenerunt, quam tamen urbem
non sunt ingressi, pestis in ea grassantis metu absterriti. Philip-
popoli die decima Julii moverunt, & ad decimam octavam ejus-
dem mensis Adrianopolim splendido apparatu intrârunt, ibique
totò triduò ab itineris lassitudine corpora recreavêre. Tandem
pridie Kalendis Sextilis in conspectum Constantinopolis delati ex-
tra urbem castra metati sunt, quam deinde tertiâ die mensis incre-
dibili pompâ & magnificentia subierunt, tantò gratiore Turcarum
spectaculo, quantò invisus hætenos Germanicarum vestium cul-
tus, quo nemo Cæsareorum Oratorum ante Virmondium un-

ICHTHOGRAPHIA

Domus Nostræ
Constantinopolitanae
cum Aedibus ad eam
pertinentibus

Porta principalis.
Platea sive via
ad Ecclesiam.
Hæc domus
næ exteris
ad census
elocantur.
tempore vero
redemptionis eli-
beratis hospitium
præbent.
Atrium domus.
Vestibulum Ecclesie.
Ecclesia.
Sacristia.
Triclinium.
Culina.
Cella penuraria.
Habitatio fr̃is
Deconomi.
Ambitus.
Gradus ad
superiora, ubi
sunt cellæ
Religiosorum
et Scholæ.

14. Repositorium
lignorum et
carbonum.
15. Torcular uva-
rum.
16. Cisterna.
17. Aquæductus
ad cisternam.
18. Area domus.
19. Furnus.
20. Putei.
21. Hortus Religio-
sorum.
22. Vas aquarium
pro rigando
Horto.
23. Hortus pro
inquilinis exteris.
24. Pergulæ hortenses.
25. Murus in fine
horti an. 1735.
e fundamento
extractus unde
patet prospectus
ad Furearum
Carnetorium.

unquam usus fuerat, prurientes Barbarorum oculos violentius ad se pertraxerat, & fascino quodam dementatos tenacius sibi adstrinxerat. Solemni ingressu peraeto tentoria sua rursus repetierunt, in quibus, dum illi duobus ferè mensibus hærent, nos interea famigeratissimam hanc urbem cursim perlustrabimus, & quidquid memoriâ dignum invenerimus, succinèto calamò anotabimus.

1719.

CAPUT III.

Descriptio Constantinopolis.

I. **B**Yzantium sive Constantinopolis urbs, quam S. Joannes Chrysostomus *Magnam civitatem, ac totius Orbis Metropolim* appellat, duabûs prærogativis cæteras hujus mundi urbes præcellit; portûs nimirum securitate, ac sitûs præstantiâ, de quibus singillatim inferiùs loquemur. Hanc urbem antiquissimam Plinius antea *Lygos* esse dictam affirmat, vero simile est, sub hoc nomine ab hostibus destructam in veterem desisse solitudinem: postea a Byzante Duce Megarensium apud Græcos & Romanos Byzantii nomen diu obtinuit. A Pausania Rege Lacedæmoniorum conditam fuisse auctor est Justinus, quem plerique secuti sunt recentiores; id verò perperam ab eis asseri notat Grævius in castigationibus ad Justinum, quòd Byzas ducentis quinquaginta annis ante Pausaniam floruerit. Stephanus etiam Byzantinus disertè testatur, Megarenses post ædificatam Chalcedonem Byzantium extruxisse. Eustathius in Dionysii vers. 804. his idem verbis asserit: *Byzas Dux fuit Megarensium Classis, qui etiam Byzantium condiderunt.* Quibus & suffragatur Marcianus sequentibus: *Deinde est Megarensium fortunatorum Byzantium.* Fortunatos autem idcirco appellavit, ut eos a Chalcedonensibus discerneret, qui hujus loci opportunitate neglecta in adversa ripa magnò suò malò sedes locarunt; pelamydes enim pisces sive thynni, ut testis locuples est Strabo, *Postquam Cyaneas transferint, & ex ripa Chalcedonia albicans occurrerit petra quædam, tantus bestiis ipsis terror incutitur, ut e vestigio in ulteriorem convertantur ripam. Quas cum præceps aquarum cursus corripit, & innata locorum aptitudo maris fluxu ad Byzantium cornique Byzantii defleat, & eo naturæ impetu propellat, copiosum Byzantini populoque Romano suppeditat proventum. At enim Chalcedonii in ulteriore propè consistentes litore, in nullam ejus ubertatis communionem accedunt, quoniam ad eorum portus, ne una quidem pelamys se applicat.* Hinc etiam Byzas Megarensis Classis Præfectus, a quo urbs nomen accepit, cum ædificata jam Chalcedone novam in alias terras Megarensium coloniam ducere constituisset, ac propterea oraculum Apollinis Delphici pro illius temporis more, sive vitio consulisset, hoc tulit responsum: ut ex adverso cæcorum sedes locaret; cæcos enim ideo Chalcedonios vocabat, quòd cum ipsi priores ad ea loca navigassent, relicta tamen locuplete ripa sterile litus habitandum elegerint. Et hæc quidem de origine hujus urbis comperta habemus.

Origo Byzantii.

Plinius lib. 4. cap. 11. apud Cellarium in notitia orbis antiqui lib. 2. cap. 15. pag. 1318. Justinus lib. 9. cap. 1.

Stephanus Byzantinus.

Eustathius.

Marcianus in Periegesi sub finem.

Strabo lib. 7. Geograph. pag. 221.

Oraculum Byzantii datum.

1719.

Constantini
Magni propo-
situm & moli-
men.

Nova Roma.

Constantino-
polis postea
dicta.Septem Mon-
tes.Quatuorde-
cim Regiones.

Situs Urbis.

Portus.

II. Sequentibus temporibus cum Parthi & Persæ assiduâ excursionibus Romanum Imperium infestarent, Constantinus Magnus Imperator, ut iis coercendis & propinquo invigilaret, statuit Imperii sedem Ilium sive Trojam, aut in aliam Asiæ urbem transferre; sed in somno admonitus, ut Byzantii propositum suum exequeretur, exploratâ loci opportunitate haud gravatè acquie-
vit. Dirutis itaque veteris Byzantii reliquiis novam urbem e fun-
damentis excitavit, eamque congestis ex toto propemodum orbe
aliarum urbium spoliis adeò ornavit, ut deorum domicilium orbe
retur. In hac autem structura Constantinus id maxime specta-
vit, ut totam veteris Romæ magnificentiam, formamque huc
transferret, unde & novæ Romæ nomen ei indidit, a quo tota vi-
cina Regio hucusque Romania audit. Prævaluit demum aliorum
suffragium, & in honorem Constantini conditoris Constantinopo-
lis dicta fuit. Constantinus proinde, ut urbs Veteris Romæ spe-
ciem præferret, septem montes mœnibus circumplexus est:
ædificavit Capitolium, Circum & Amphitheatrum, urbem in
quatuordecim Regiones divisit. Prima continebat arcem Acro-
polim pro defensione portus excitatam, in cuius locum hodie
Turcici Imperatoris palatium successit. Secunda Templum S.
Sophiæ, Zeussippi thermas, aliâque complura splendida ædificia
ostentabat. Hippodromus, sive Circus Maximus, Templum S.
Euphemie, & Palatium S. Pulcheriæ tertiam occupabant. In
quarta Constantini Palatium superbiebat. Quintam & sextam in-
gens ille Obeliscus & Constantini statua, columnæ porphyreæ
innixa, mirificè decorabant. Septimam nobilitabant templum
Anastasi & columna Theodosii Magni, quò locò hodie forum
maximum, *Bezestan* Turcis dictum, consistit. Octava Capi-
tolium & Templum Theodosii ambiebat. Nonam Arcadii pa-
latium & thermæ Anastasi ornabant. Thermæ Constantini,
Eudoxiæ Imperatricis Palatium, & Basilica S. Acacii in decima
consurgebant. Undecima Templum Sanctorum Apostolorum,
quod hodie fanum Mahometis II. appellatur, in suo gremio
continebat. Duodecimam Columna & Statua Arcadii Impe-
ratoris in monte Xerolopho illustrabat. Decima tertia ex altero
portus litore Justinianæ celebri urbi sedem præbuit, quæ hodie
mutato schemate Galatæ ac Peræ nomen habet. Decima quarta
suburbia omnia in se complectebatur.

III. Porro situs hujus Urbis est omnium totius mundi amœ-
nissimus & commodissimus; sedet enim Constantinopolis cen-
Regina inter duo maria ad fauces Bosphori Thracii, unde in oppo-
sitam Asiæ oram dimidiæ horæ trajetû perveniri potest. Ad dex-
teram Propontide sive mari Marmoreo alluitur, quod commercia
Asiæ & Africæ ad hanc urbem allicit. Ad sinistram Pontum Euxi-
num respicit, in cuius undis merces Septentrionales Constantino-
polim defluunt. Utrumque mare Euripus puidam, Bosphorus
Thracius dictus, connectit, qui in Septentrionali urbis latere ter-
ram perrumpens in continentem se effundit, eique tutissimum por-
tum præterdit, cujus ambitus sex miliaria Germanica complecti
dici-

dicitur, suâque latitudine unum milliare Italicum adæquat. Hunc portum, quem communiter Canalem vocant, natura absque ullò artis adminiculò efformavit, dotavitque talî fundò, ut maximæ etiam naves citra ullum periculum ubique litori appropinquare possint. 1719.

IV. Forma urbis est triquetra, cujus Meridionale latus Propontidis fluctibus tunditur, Septentriole verò portu cingitur, Occidentale continentem attingit. Bosphorus ei ad Orientem obversus solum Magni Sultani Palatium, extremam nimirum Civitatis cuspidem, alluit. Quòd si nunc huic situi munitio, ad hodiernæ ætatis architecturam exacta, accederet, nihil sanè hac urbe munitius inveniri posset: verùm Turcæ, qui se ad vastitatem orbis terrarum inferendam natos putant, adeò munitionis curam negligunt, ut veteres muri, turrèsque multis jam locis vitium faciant, & ne paucorum quidem militum assultui perferendo, pares sint; cingitur tamen etiamnum qualibuscunque muris a priscis Imperatoribus Constantinopolitanis extructis, quibus variæ turres quadratæ, aut octogonæ formæ inhaerent, & speciem potius sive umbram alicujus munitionis præferunt, quàm ut urbem verè munitam efficiant. Par est Turcarum incuria in ædibus extruendis; eæ siquidem angustis, luteis & declivibus plateis incubantes ex argilla ferè & ligno componuntur, sic, ut neque pulchra intus, neque munita foris Civitas dici possit: ipsa deinde forma domuum ad similitudinem cavearum, quibus bestiae includuntur, propius quàm ad hominum habitacula accedit; nihilominus tamen hæ domunculæ tot inquilinis scatent, ut obsessi sint omnes earum anguli, & in uno sæpius cubiculo, ac sub eodem tecto plures familiæ degant; ut proinde hodierna Constantinopolis nihil aliud sit, quàm confusa farrago innumerabilium gurgustiorum & ffordidorum magaliorum congeries. Cæterum structuræ, quæ circa maris ripas consurgunt, angustiores nonnihil formam præferunt.

V. Fora mercibus vendendis destinata, & a Turcis *Beaestan* compellata, in hac urbe multa reperiuntur, a cæteris tamen ædificiis sejuncta, & instar arcium muris præaltis cincta. In his principem locum obtinet illud, quod in Occidentali urbis parte positum ingentis civitatis speciem præfert. Universa autem ferreis portis noctu, aut quoties opus est, clauduntur; quamvis enim de die ementium & vendentium incredibili frequentia affluant, noctu tamen non incoluntur, sed singulæ pergulæ feris vectibusque muniuntur: has nocturni excubitores assidue circumeunt, tum ut ignium discrimini occurrant, si quod fortè ex vicinia immineat, tum ut fures & clancularios prædones aut deterreant, aut capiant, qui interdum mirâ audaciâ muros illos transcendere, & officinis mercatorum vim inferre pertentant. Forum autem illud, in quo mancipia veneunt, locus est haud procul ab Arcadii columna remotus, formâ quadratâ constructus, ingentî portâ clausus, ac denique inferius oblongâ columnarum serie, superius verò diversis pergulis instructus. Sub his columnis centum circiter cubacula reperiuntur, in quibus nobiliora mancipia, & imprimis elegantior

Urbis forma.

Fora mercatorum.

Forum mancipiorum venalium.

1719. sexus asservatur. Hæc mancipia diebûs nundinarum apertis cubiculorum ostiis publico conspectui exponuntur: cæteri autem vulgaris fortis captivi ante fores in scamno sedent, aut circumducuntur per forum præeunte præcone, & mancipii pretium proclamante, pro quo labore e singulis centenis sive aureis, sive imperialibus duos recipit. Præco talis nonnunquam duo, tria, quatuorve mancipia, strophis inter se colligata, ducit, quæ plus offenti venduntur. Reperiuntur ibi ex omnibus Nationibus captivi; lachrymis autem dignum spectaculum est videre tot homines æternæ plerumque servituti destinatos, quos Barbari ad durissimos labores, sordidissima munia, & sæpe etiam ad gravissima peccata adhibent.

Septem Turres.

VI. Inter alia porro Constantinopolitanæ urbis ædificia singularem nominis celebritatem obtinent septem Turres, quæ in extrema civitatis parte ad Propontidem sitæ hodie carceres agunt toto orbe vulgatissimos. Hæ quidem numerò sunt octo, prioribus namque septem a Græcorum Imperatoribus ædificatis, Turcæ octavam minoris molis adjecerunt, nihilominus tamen septem Turrium appellationem hucusque constanter retinent. Plumbò omnes æqualiter teguntur, & protensis muris inter se sunt connexæ, ita ut faciem peculiaris cujusdam urbeculæ præferant, præcipuè cum intra spatium illud, septem hisce Turribus clausum, multæ ædes incolis frequentes consurgant, & peculiare sanum pro usu hominum, ibidem habitantium reperiatur. Sultani hic solùm captivi asservantur, id est, egregii belli duces & militares præfecti Christianorum, nullo ære aut pretiò redimendi, nisi pace firmata in libertatem asserantur. Gradus, quibus ad Turres ascenditur, caliginosi sunt, nec adiri aliter possunt quam facibus accensis. Carceres ibidem constructi bifariam dividuntur; alii enim sub terra sunt effossi, alii intra parietem excavati, omnes tamen belluarum spelæis simillimi, centum præterea claustris ac repagulis muniti, ut nullus fugæ locus supersit. Permittitur tamen interdum quibusdam captivis, ut de die per aream liberè ambulare, inter se colloqui, legere, si liber suppetat, ac scribere possint, noctu tamen ad suas speluncas retruduntur. Unde Militares Christianorum Præfecti, qui a Turcis capti Constantinopolim pertrahuntur, ad solam septem Turrium memoriam cohorrescunt, & ne liberi quidem illas sinè terrore aspicerent possunt.

Ecclesia S. Mathie Apostoli.

VII. Haud procul ab hisce septem Turribus in fine civitatis Ecclesia conspicitur, quæ a S. Mathia Apostolo nomen habet, licet in eadem Ecclesia nullum altare eidem Sancto dedicatum reperiatur, imò nec ejusdem effigies. Majus altare imaginem Sanctissimæ TRINITATIS in linteo pictam refert, tribus ulnis longam, & duabus aliquantò latiore. In primo sacello representatur super aram Salutatio Angelica sive Virginis Annuntiatio: secundum sacellum in suo altari iterum exhibet Mysterium Sanctissimæ TRINITATIS. Nihil in hac tota Ecclesia reperire licet, quod antiquitatem spiret, cum integrum ædificium ex con-

constet, præter unum sacellum in fine Ecclesiæ e regione majoris altaris, antiquissimæ ex muro structuræ, in cujus altari opere vermiculato ex varii coloris lapillis ultima Cœna Domini, quam CHRISTUS ante Passionem suam cum Discipulis habuit, repræsentatur. In media hujus Sacelli parte Crux eminet simillima nostræ Familiæ Discalceatæ, quamvis ejus colores ob nimiam vetustatem ægrè discerni valeant. Hæc Ecclesia servit modernis temporibus ritui Armenorum, qui examinati fatebantur, eam antiquitùs a Sanctissima TRINITATE nuncupatam, & a Religiosis ejusdem tituli possessam fuisse. Asseverarunt præterea iidem Armeni, stetit ibidem aliud Sacellum Sanctissimæ TRINITATIS, ac in eo duos Sanctos Patriarchas nostros depictos fuisse, quod Sacellum non ante multos annos Armenorum Patriarcha murò claudi curavit, ne cujuspian amplius conspectui pateret. Hæc ex literis a nostris Constantinopoli datis die 10. Augusti annò 1736. didicimus. Docemur autem aliunde a Georgio Cardoso in suo Hagiologio Lusitanæ, quòd facta unione Græcorum cum Ecclesia Latina tempore Eugenii IV. Summi Pontificis, & Joannis Palæologi, Orientalis Imperatoris in Concilio Florentino annò 1439. post biennium Joannes, cognomento Theobaldus, Major ac Generalis Ordinis Trinitarii Minister, in serie decimus octavus, aliquot Ordinis sui alumnos collegerit, eosque annò 1441. Constantinopolim miserit, ità petentibus ipsis Constantinopolitanis; cum enim Amurathes Turcarum Imperator, Adrianopolim & omnem latè viciniam in suam potestatem redegisset, ac jam oculos expugnandæ Constantinopoli adjecisset, plurimòsque Christianos captivos in servitutem traxisset, nostri, ut eos a captivitate, liberarent, Constantinopolim vocati venerunt, suòque munere haud segniter functi fuerunt. Cæterum post mortem Amurathis Turcarum Tyranni Græci, magno metu exempti, rescissis prioris Unionis actibus in schisma relapsi sunt: at brevè inconstantie suæ pœnas dederunt; nam annò 1450. successit Amurathi Mahometes II. Turcarum Imperator, & infensissimus Christiani Nominis hostis, qui annò 1453. post duorum fere mensium obsidionem die 29. Maji Constantinopolim expugnavit, & promiscuâ lanienâ omnes urbis incolas immaniter trucidavit. Ex nostris (ut idem refert Cardoso) aliqui sagittis petiti, quidam decollati, aliis acinace capita divisa sunt, alii aliis tormentorum generibus interempti, omnes cum ingenti fortitudine consecuti sunt triumphum, quos plures scriptores non ambigunt Beatorum Martyrum laureâ condecorare. Quorumdam adhuc nomina memorantur, eorum præsertim, qui primi Constantinopolim missi fuerunt, sunt autem ex Lusitanis eodem referente Cardoso & aliis: Fr. Dominicus à Sanctissima TRINITATE. Fr. Casparus Studillo. Fr. Rodericus Novæz. Fr. Simon à Jesu. Fr. Ambrosius Freixo. Fr. Joannes de Strada. Fr. Damianus à Castro. Fr. Antonius Calderon. Fr. Petrus à S. Augustino. Ex Hispanis recensentur alter Antonius Calderon. Fr. Ludovicus Fernandez. Fr. Angelus

1719.

Crux Ordinis
vel ejus simili-
tudo.Armenorum
religionæ.Georgius Car-
doso in Hagi-
ologio Lusita-
nicæ tom. 1.
pag. 253.Græci cum
Latinis uni-
untur, & No-
stri Const-
antinopolim vo-
cantur.Constantino-
polis expu-
gnatur.Nomina no-
strorum Con-
stantinopoli
interfecto-
rum.

Gggggggg 2

Tole-

1719.

Toletanus ex Stirpe Ducum Albæ. Fr. Sebastianus a Ponte, & alii, quorum nomina temporum injuriâ exciderunt.

Ballione Ma-
gistrus Vici-
tatis.

VIII. Nunc ad alia urbis decora spectanda digrediamur; Quamvis enim Constantinopolis vilissimis (ut supra memoravi-
mus) ædibus sordeat, habet nihilominus quasdam structuras satis
magnificè excitatas, quales sunt Magni Sultani Palatium, auro,
gemmis & unionibus dives. Post hoc Armamentarium, auro,
ratorum domicilia, præcipuè tamen impiæ superstitionis сана,
que elegantissima mole superbiunt. In his principem locum sibi
vendicat templum S. Sophiæ, sive Divinæ Sapientiæ, primò a
a Constantino Magno ædificatum, deinde a Justiniano Imperatore
ad magnificentissimam formam provectum, cujus licet unica dun-
taxat pars hodie supersit, tanta tamen pulchritudine fulget, ut
artis archætonicæ prodigium jure ab omnibus reputetur; tanta
quoque veneratione a Barbaris colitur, ut Imperatores, Impera-
triciæque fœminæ, Proceres, & universæ denique Provinciæ Otto-
mannico sceptrò subjæctæ sua in illud dona certatim conferant.
Totum e marmore turget, auroque interiùs largè illitum, pluri-
mas veteris & novi Testamenti Historias artifice manu, pluri-
mus sive vermiculato exhibet. Harum majorem partem, quos-
usque nimirum hastis & contis pertingere poterant, Turcæ pri-
dem abstraxerunt, ad extremum verò annò 1734. novo furore om-
nes funditus sustulerunt. An verò hoc factum etiam prodigio-
sam illam Virginis DEIPARÆ imaginem præ foribus erectam, cu-
jus caput jam crebriùs revulsùm & exterminatum, altera statim
die (ut fama tulit) eidem loco repositum, eadèmq; elegantia
expressum semper inventum est, involverit, dicere non habeo.
Ampla hic scribendi materies sese mihi offerret, si marmoris ele-
gantiam, columnarum varietatem, porticus, pergulas, lampades,
candelabra, aliæque hujus Templi ornamenta calamo depingere
vellem; sed quia labor iste a proposito brevitatis studio abhorret,
datâ operâ ab eo abstineo, hoc unicum duntaxat (quoniam sermo
nunc sùt de Templo S. Sophiæ) adjicere volui. Constantinopo-
līm ultra duo millia Turcicorum, Græcorum & Judaicorum san-
orum intra sua mœnia compleri.

2000. Pano-
nim.

Scholasticis

IX. Sunt etiam hic quinque Collegia Juventutis instituendæ
deputata, in quorum singulis magna scholasticorum multitudo
alitur. Horum quisque peculiare suum cubiculum, lectulò, tra-
gulò ac candelabrò instructum, quatuor panes diurnos, & certum
dimentum potus hordeacei habet. Binas quotannis vestes reci-
piunt, & nummi pro numero annorum, quibus in Collegio vi-
xerunt, inter eos quotidie distribuuntur, ita tamen, ut primi an-
ni scholastici præter cubiculum, victum & vestitum nihil accipiant;
studiosi verò secundi anni nummum unum *Asperum* singulis die-
bus habeant, tertii duos, & sic deinceps. Hæc juvenus schola-
stica est omnium corruptissima, gulæ & voluptatibus, cæterisque
juventutis vitiis dedita; idque tantò licentiùs, quòd sub obtentu
privilegiorum suorum omnia genera petulantiae ac nequitiæ im-
punè committat. Scriptoria quæstum faciunt, atque hæc passò
pecunias

Moribus cor-
rupti.

pecunias congregant, quas in alimenta flagitiorum suorum largè profundunt. Doctiores opulentorum civium liberos privatim instruunt, eisque morum suorum scabiem affricant, ut ferè omnis Turcarum improbitas ab hac hominum peste oriatur. Equidem Constantinopoli ob reverentiam præsentis Principis non adeò audacter in scelera bacchantur, aliæ tamen urbes Anatoliæ ac Syriæ eorum importunitatem tantò cumulatius sentiunt.

X. Ex adverso Constantinopolis, in septentrionali nimirum portus litore, suburbium confurgit, cujus pars Orientalis & Bosphoro contigua *Pera*, Occidentalis autem & in continentem procurrens *Galata* dicitur. Turribus, murisque cingitur, & interdum etiam duplicibus, quos fossæ non admodum altæ, & alicubi rudibus constratæ ambiunt. Hoc suburbium Christiani, Latini æquè ac Græci maximò numerò incolunt, & multa Tempia obtinent, in quibus suæ Religionis exercitia liberè obeunt. De Græcis & Armenis nihil loquar: ex latinis Patres Societatis Jesu, Patres Dominicani, Franciscani Conventuales & Observantes, item & Capucini Tempia & Domicilia hic possident, quibus nunc ex Fundatione Augustissimi CAROLI VI. Romanorum Imperatoris, & ex Achmetis III. Magni Sultani indulgentissima facultate Ordinis nostri Religiosi accesserunt, ut latius infra visuri sumus. Orientali Peræ lateri aliud suburbium adhæret *Top-bana* dictum, a Turcico vocabulo Top, quod æneum tormentum significat, non alià, ut opinor, causâ, nisi quia in illo suburbio murales machinæ funduntur, cujus rei occasione locus iste non semel conflagravit. Ab hoc suburbio usque ad columnam Pompeii, quæ in modica insula ad ipsas ferè fauces, quibus Pontus Euxinus Bosphoro infunditur, tumidum caput in altum attollit, longo multarum horarum itinere varia ædificia ac domus voluptuariæ occurrunt, quæ in utroque Bosphori litore quasi seminatæ voluptati Purpuratorum inserviunt. Sed infinitus evaderem, & scribendi finem nullum invenirem, si singula litteris exequi vellem, quæ in hac urbe memoratu digna occurrunt. Unde gressus recipio, & ad P. Redemptorem denuò revertor, qui mihi uberrimam nunc scribendi segetem suppeditabit.

Pera & Galata.

Ordines Religiosi ibidem.

Officina fabricæ tormentorum.

Alia Palatia Purpuratorum.

C A P U T IV.

Initium & progressus undecimæ Redemptionis.

I. QUAM nobis copiosæ Redemptionis non vanè augurabamur occasionem, eam postea talem reapse experti sumus. Ad hanc magnum momentum attulit Magni Oratoris insignis charitas, qui jam inde a Turcarum confiniis Constantinopolim usque aliquot captivos ære proprio a servitute liberavit, suoque exemplo alios plures e prima & secunda Nobilitate magnæ Legationis comites ad idem faciendum incitavit. Multi quoque sub itineris decursu ex variis oppidis ad nostros confugerunt, & Magni Oratoris auctoritate testî libertatem invenerunt, connivente

Per iter captivi redempti.

H h h h h h h h

præ-

1719. præter solitum ad res tales Mehemete Agâ, Legationis ductore, qui viro amplissimæ dignitatis in nullo refragari voluit; tacebant etiam sæpe reliqui Turcæ, nec profugos suos requirebant, metu vel reverentiâ Legationis deterriti. Per eandem viam P. Redemptianum redimendi, atque hoc mercimonii genere effecit, ut in ipsis Legationis castris, ante mœnia urbis Byzantinæ erectis, ut in tot jam numeraret redemptos, quos ex Servia, Bulgaria & Thracia secum eò perduxerat. Porro ad eadem castra, quæ unius circiter horæ intervallò ab urbe distabant, idque ob contagiosam luem Constantinopolim miserè depascentem, ab ipso statim Legationis adventu multi Turcæ, Græci & Hebræi se contulerunt, qui captivos suos venales adducebant; noverant enim pacificationis articulis cautum fuisse, ut omnes captivi Christiani, e ditionibus Romani Imperatoris oriundi, moderatò pretiò venderentur: sperabant itaque se in principio Redemptionis majus lytrum obtenturos, simulque metuebant, ne postea ad vendenda minorè pretiò mancipia sua compellerentur, aut si ad Cæsareum Oratorium confugerent, ipsi & pretium & mancipium amitterent. Atque in hunc modum bimestri illò spatiò, quò Cæsarea Legatio extra urbem in castris agebat, Redemptionis negotia transacta fuerunt, non sinè magno nostrorum solatio, certaque spe fructuum uberiorum.

In castris plures redimuntur eò adducti.

Senecio ad CHRISTI fidem reversus.

Ab uxore queritur, & invenitur.

II. Interea illud accidit sanè lepidissimum. Quadam die ad Legationis castra penetravit senex capularis, canâ prolixâque barbâ decorus, & septuagenariò, ut apparebat, major, qui olim Viennensis obsidionis tempore cum multis aliis in servitutem abreptus quadam animi levitate CHRISTI fidem dudum abjuraverat; liberti tantem accensus & Turcicæ mulieri connubiò junctus Constantinopolim multis annis in propria officinula diversarum regularum mercimoniò quæstum fecerat. Supernâ nunc tandem gratiâ compunctus nostros Religiosos in castris Legationis quæsit, rogavitque, ut Sanctæ Matri Ecclesiæ præteritorum pœnitens reconciliaretur. Mox turbinatò pileò (*Turband* vocant, latinus anadema vel cicdarim Turcicam dixeris) capiti detractò præcipuum Mahometanæ superstitionis indicium ab se amovit, abjecitque, & impiam sectam detestatus promissam barbam sibi abradi curavit; Germanicis deinde vestibus amictus, ne a Turcis agnosceretur, securè aliquamdiu inter nostros latuit, suspicacis tamen uxoris suæ oculos ne hoc quidem schemate fallere potuit; illa siquidem a Turcis edocta tot indaginibus conjugem suum cinxit, ut quamvis ille latebras frequenter mutaret, & a nostris studiosissimè occuleretur, ad extremum tamen ad ejus colloquium pervenerit. Illa conspectò maritò inter confusa lamenta acerbissimè cum eo expostulavit, & illud primum vel maximè objecit, quòd barbam, grande virorum ornamentum, deposuerit, tantòque piaculò non contentus ad Jauros etiam, id est infideles, quò convitiò Turcæ Christianos onerant, impiè defecerit. At Senecio insanis mulieris vociferationibus nihil commotus ad omnia risit, & tanquam nihil eorum

eorum, quæ dicebantur, intelligeret, germanico idiomate identidem respondit: *Apage, facesse, non te nosco, Christianus sum.* Vident itaque mulier se nihil proficere, tunc quidem stomachabunda discessit; sed paulò post Judicem adivit, suumque maritum desertæ religionis ergò in crimen vocavit. Accersitur senex facti sui rationem redditurus, nec iudicium subterfugere licuit. Venit proinde Carolò Nitscholdò interprete nostro comitatus, sed coram Judice omnes quæstiones Germanicâ linguâ elusit, quòd se Turcici idiomatis prorsus ignarum fingeret. Perstabat nihilominus mulier in sua sententia, huncque maritum suum esse dejerabat: ille verò ad omnes ejus criminationes hoc unicè respondit: *Non te intelligo.* Tandem Judex hac frustratione exacerbatu senem abire jussit dicens: *Malus fuisti Turca, malus eris Christianus.* Ad nostros in suburbana castra reversus securiùs deinceps egit. Cùm verò nostri propedièm urbem ingredi cogitarent Redemptionis negotia propiùs curaturi, hunc senem comites Kolovrathii Emmanuel & Norbertus singulari charitate in suæ protectionis curam susceperunt. Ad Kalendas Octobris, dum universa Cæsaris Legatio Peram, Constantinopolis suburbium, migrat, senex ille ad eorundem comitum hospitium admissus, post dies paucos cœpit adversa valetudine conficari, vitæque finem adesse sentiens, post emissam Catholicæ Fidei professionem ter in illa ægitudine animi noxas Sacramentali Confessione expiavit, susceptoque devotissimè sacrò viaticò & extremæ unctionis Sacramentò munitus ex hac vita piè decessit; cujus exanime corpus Christiano more in Catholicorum cœmeterio Peræ sepulturam accepit.

1719.
Incepatur, at ille se idioma non intelligere fingit.
Ad Judicem deferatur. Eadem fictio eidem patrociniatur.

Ægrotus Sacramentis munitur, & obit.

III. Tertia die Septembris P. Redemptor cum suis Peram ingressus domum ibidem mercede conduxit, quam redempti ad reditum usque in Germaniam incolerent. Redemptionem postea auspiciatus primis diebùs in id maximè incubuit, ut exploraret nationem & conditionem captivorum, scirètque apud quosnam Dominos unusquisque attineretur. Ad portum quoque digressus naves pervestigavit, ut Romanorum Imperatoris subditos ibidem venaretur, invenitque multos ex omnibus Germanici Imperii Provinciis, præsertim, cùm inclinante Autumno navigia se ad hyberna reciperent. Ex his ille clanculùm unum alterumve redemit; plures emere minimè ausus, quòd timeret, ne in vulgus emanaret Redemptio, & ideo Turcæ captivos absconderent; fatiùs enim duxit adventum Magni Oratoris in urbem expectare, cujus adminiculò Redemptionem majori fructu perficeret.

Redemptionis Constantinopolis progressus.

IV. Kalendis Octobris Magna Cæsaris Legatio e suburbanis castris Peram ad designata hospitia concessit. Primis mox diebùs Magnus Orator pro laudabili suæ charitatis zelo apud Portam Ottomanicam institit, ut captivi missionem ex *Baino* sive Balneo (nomen est subterranei carceris apud rei maritimæ Præfectum, ubi mancipia ad triremes & nauticos labores damnata custodiuntur) impetrarent, effecitque, ut quinque supra sexaginta ex hoc infelici hominum genere dimitterentur. Curatores & arbitri ad

65. captivi ex publico ergastulo opera M. Oratoris liberantur.

H h h h h h h h 2

hoc

1713.

Socii prius
repositi, per
P. Redemptorem.

hoc delecti fuerant Dietlingus, Theylbus, Petrovicius & Kenu-
terus, qui receptos captivos P. Redemptori ejusque socio in ma-
nus tradiderunt, illorumque curæ consignarunt. Inter ceteros
captivos unus erat, qui se ex Palatinata oriundum dicebat, un-
tati se aggregabat. At Notarius Torca cum impado fuisse soci-
cit, dixitque, cum haudquaquam esse Germanum, sed suum,
quibus verbis innuere voluit, illum Germanici Imperatoris im-
dum non esse. Hoc tamen nihil obstante erexit Orator, ut &
iste quoque libertati restitueretur. Collectis itaque in unum om-
nibus captivis Magnus Orator separatam domum eis inhabitan-
dam assignavit. P. Redemptor verò eis victum providit pecuniam
in dies virginit distributis usque ad annum sequentem & aliquot
ultra menses, donec nimirum Germaniæ restituti in suam quis-
que patriam dimissi fuissent.

Presbyter me-
ritis Meliten-
sis liberatus.

V. Subinde Graeci nonnulli ad P. Redemptorem perduce-
rant Presbyterum ex Insula Meliteni oriundum, nomine Gra-
tium Bellam, annos non amplius quam septem & viginti natum,
& a biennio captivum, qui in trement servitutem omnium longè
miseritiam serviebat, utpote, cui incumbere toties nova inju-
citas repurgare. Id ut videbatur Sacerdote indignum munus, in
impensè rogabant, ut P. Redemptor ipsum quantocyus liberaret,
& a Barbarorum ludibriis eriperet. Equidem Pater propensissimè
voluntate in ejus liberationem ferebatur, obstabat tamen, quid
Presbyter ille non esset e numero Caesareorum subditorum, pro
quibus solis redimendis elemosynæ in Caesareis Ditionibus cor-
rogantur: misericordiâ tamen commotus promisit, eum ab
aliqua lytri parte adjutum iri, imploraret etiam Caesare Orato-
ris auxilium, se suis partibus minimè defuturum: cavebat nimi-
rum P. Redemptor, ne in ipso statim principio, & in hac Me-
gane Legationis exteros argueretur redimere. Presbyter Pater
secutus consilium Virmondium Magnum Oratorem adiit, & sub-
sidium aliquod ab eo postulavit, quò se in libertatem asceret.
Virmondus Comes, ut erat Vir insignis pietatis, Presbyter pre-
cibus commotus ei non contemnendam lytri partem suppedita-
vit, cujus exemplum reliqua Legationis Nobilitas secuta tantum
stipis contulit, ut adjectis a P. Redemptore centum & viginti flo-
rentis totum ejus lytram, quod Trierarchus poposcerat, in
promptu fuerit, trecenti videlicet & septuaginta quinque floren-
tibus Presbyter ille non sine maximo cordis sui solatio a tristi-
tina servitute absolutus, & desideratæ libertati postliminò resti-
tutus fuit.

Dietlingus cum sociis
Germanis e
Turcica redi-
mitur.

VI. Simile quid evenit Paulo Marquetto Nancei in Lath-
ringia nato Medicinæ Doctori (quam tamen ille conditionem suam
spe facillioris liberationis nunquam manifestaverat) ætatis annos
quatuor & triginta, qui ante biennium & aliquot menses
in Turcarum captivitatem devolutus fuerat. Hic in novi gradum
Smyrneni sub idem tempus Constantinopolim appellatus cum aliis
decem Germanis onustus cateq's remum docebat. Noster novum
ingressus

ingressi de Germanis cum Navarcho tractare coeperunt. Infelix ille Medicus, ut intellexit, quid rerum ageretur, Patres enixissimis precibus obtestatus est, ut se quoque redimerent. Id verò Patres minimè ausi, quod ex Lotharingæ Ducatu nulla Redemptioni accesserint subsidia, Navarchum tamen percontati sunt, quanti hunc captivum vendere vellet? Respondit ille, hunc se non minoris, quàm sexcentis piastris dimissurum. Enorme id nostris videbatur pretium, qui proinde nihil non egerunt, ut Navarchum ad æquiorē mentem perducerent. Verum illo in sua sententia obfirmatè persistente, & ne teruncium quidem de indicato lytro remittente coacti sunt nostri re infecta discedere. Post paucos dies navis illa Constantinopolim rursus Smyrnam solvit: Marquettus autem ibidem occasionem nactus Nanceium scribendi miserrimam sortem suam aperuit, & quò modò nunc liberari posset, indicavit. Habebat ille in Aula Serenissimi Ducis Lotharingæ inter cæteros amicos etiam fratrem germanum, qui & ipse quoque Medicinæ Doctor erat. Is effecit, ut Serenissimi Ducis sumptibus redimeretur. Confestim id nostris Viennæ Patribus insinuat, & apud eosdem lytrum deponitur, qui rei gestæ seriem P. Redemptori Constantinopolim per litteras extemplo intimarunt, eumque monuerunt, ut dictum Marquettum quantocytus redimeret. Gratum id quidem fuit audire P. Redemptori, sed cum navis illa Smyrnæ detineretur, nec amplius Constantinopolim reversura crederetur, P. Andreas eò proficisci statuit, non solum Marquetti, verum etiam aliorum decem Germanorum in eadem navi detentorum redemptioni consulturus. Huic tamen proposito adversabatur P. Redemptor, quòd is frequenter ægrotaret, atque adeò Patris Andræe adiutorio maximè indigeret, veritus nimirum ne ipso absente Redemptio gravius periclitaretur. Consultius itaque fore arbitrabatur, si negotium istud Smyrnæ Hollandorum Consuli peragendum committeretur, quod & factum est. Decem Germani Imperialium pactorum jure vendi debebant, non eadem ratio pro Marquetto militabat; cujus redemptio cum per Hollandum instantius, quàm oportuisset, urgeretur, subodorati sunt Turcæ, Marquettum melioris metalli sive majoris momenti esse hominem, quàm hucusque crediderant, unde & lytrum ejus indies augebant; ipsa tamen viri conditio Turcis semper ignota permansit, quæ si eis innotuisset, nullis precibus aut pretio ad eum vendendum induci potuissent. Hæc postquàm P. Redemptor Viennam perscripisset, responsum tulit, ut nullis sumptibus parceret, nec lytri magnitudine se deterreri fineret, quòd Serenissimus Dux Lotharingæ omnia compensaturus esset, quæcunque pro ejus redemptione expendi oporteret. Ageret tantum & captivum redimeret, quamvis immodicum pretium persolvendum esset. Hæc epistola Marquetto libertatem peperit; resumptis namque redemptionis tractatibus Patres cum Navarcho Turcico tandem ægrè convenerunt, ut solutis mille ac quingentis florenis servitute absolveretur, quâ pecuniâ actutum numeratâ Marquettus libertatem recuperavit, & cum decem illis Germanis ad nostros Constantino-

1719. polim feliciter pervenit, postea verò oblata navigationis opportunitate in patriam reversus est.

Pro liberandis
Italis sub-
dalia missa.

VII. Alia fuit conditio Itolorum; Patres enim Cœnobii S. Caroli ad quatuor fontes Romæ, priusquàm P. Redemptor Viennæ discessisset, pro Romanis & Ecclesiastici Statûs civibus, si quos fortè reperturus esset, miserunt mille ducenta argentea scuta (hinc tîs omîssis) quos P. Redemptor fideliter pro captivis illius Nationis undequaque conquisitis expendit, eòsque Viennam secum reductos in patriam suam liberos remisit.

C A P U T V.

*Ordo noster duo Diplomata a Porta Ottomannica
obtinet, quorum unô potestas nobis facta est Peræ
Constantinopolî Cœnobium condendi; alterô Redemptionem
captivorum liberè exequendi.*

Præmissa mo-
tiva ad insti-
tuendum
Constantino-
poli Domum
Ordinis.

Lib. I. cap. 4.
num. 14. pag.
23.

I. **N**on ego quidem istud nunc ago, ut arcana Principum perscruter, quantum tamen ex rerum aliarum conjectura assequi licuit, facile deduci potest, negotium Constantinopolitanæ Foundationis nostræ ex altioribus influxibus processisse. Annò superioris sæculi septimò & octogesimo ante ipsum adhuc ortum Viennensis Cœnobii nostri Cardinalis Bonvisius jam eò collimaverat, ut post aliquot in Hungaria stabilitos Conventus sollicitudo susciperetur Ordinem nostrum Constantinopolim introducendi, quatenus obtenta in hac urbe domo propiùs & majori commoditate ac industriâ Redemptioni captivorum invigilare possemus; quam ille mentem suam Cardinali Alderano Cibo Ordinis Protectori scriptis ad eum die sexta Julii ejusdem anni litteris jam tunc aperuit, ut superiùs memoravimus. Huic rei maturandæ multum etiam contulisse creditur flagrantissimus zelus P. Redemptoris, qui priusquàm Constantinopolim concessisset, crebriùs Illustrissimum Oetlium Bellici Consilii ad Cæsarem Relatorem (Referendarium dicunt) convenit, eidemque inter longa & arcana colloquia exposuisse putatur, quantæ utilitatis res foret, si nostri stabilem locum Constantinopolî obtinerent, ubi captivos e propinquo consolari, illisque celeriolem opem ferre possent. Ejusdem consilii particeps fuit Fleischmannus, vir veteri necessitudine P. Redemptori conjunctus, & post egregiè obitam Cæsaris nomine ad Aulam Byzantinam Legationem Bellicis consiliis jam adlectus, quorum uterque sese Ordinis nostri studiosissimum semper exhibuit. Ambo utilitate ac necessitate rei perspecta Patris consilium impendiò probaverunt, Fleischmannus etiam multò prius nostros ad hoc impetrandum urserat, ex quo conjicimus, ipsum P. Redemptoris pia desideria Serenissimo Eugenio Sabaudie Principi insinuas- se, expositaque rei utilitate illum quoque facilè ad eandem opinionem induxisse, atque adeò effecisse, ut post obtentum Cæsaris assensum hujus negotii executio arcanis mandatorum instructionibus, Vir-

Virmondio Cæsaris ad Portam Ottomannicam Magno Oratori traditis, infererentur. Hæc quis prohibet ariolari? Verum finamus ista inter arcana Principis latere, ego ad rem & maturos fructus decerpandos progredior. 1719.

II. Virmondus Magnus Cæsaris Orator postquam solemnem pompam Constantinopolim ingressus, & consueto apparatu cum muneribus primò ad Proto-Vezirium, deinde ad Magni Sultani allocuturus admissus fuisset, die decima sexta mensis Octobris Proto-Vezirium, ad Bosporum Thracium extra Constantinopolim in domo suo voluptuaria demorantem, invisit, duobus solum comitatus Nobilibus, eoque gratior, quò paucioribus stipatus advenerat. Hic dum familiarius invicem colloquuntur, Virmondus inter cætera, quæ pro stabilienda utrinque commerciorum securitate differuerat, ad extremum subiecit, huic negotio ex sententia perficiendo multum opis allaturos Patres Trinitarios, qui cum ex omnibus Regnis & Provinciis, Romanorum Imperatori subiectis, multas & magnas eleemosynas pro redimendis captivis colligant, non parvum momentum conferre possent, ut commercium magis firmetur & floreat: ad hunc autem finem consequendum opus esse, ut illi Religiosi Peræ retineantur, ædes sibi comparent, & stabile figant domicilium. Proto-Vezirius, ut erat omnibus modis fulciendo commercio intentus tanquam in re ad suum palatum facile Oratoris in vota concessit, pollicitus etiam, hoc se proximè in Divano seu Consilii loco propositurum, suscepturumque hujus causæ patrocinium. Prius tamen Mustium Sacrorum suorum Præsidem in eandem sententiam adduci voluit, satis nimirum gnarus, eo refragante nihil effectum iri. Mustius olfacta lucris spe, simul & augmento commerciorum perpensò ad consensum minime difficilis esse videbatur.

III. Itaque Magnus Orator supplicem libellum ad Magnum Sultanum concipit, in quo lucrosam propositionem suam in medium adducit, cujus fundamentum est initus ab utroque Imperio & Orientali & Occidentali mutuus commerciorum Tractatus: utilitates ac emolumenta enumerat, & præsertim multis prægnantibus rationibus efficaciter ostendit, grande momentum ad fulciendum eundem Tractatum allaturum, si Religiosi Trinitarii, quibus spissum sit in redimendis captivis commercium, Peræ aut Galatæ detineantur, & ibidem domicilium firmare cogantur. Non tantummodò id commodum futurum Societati Orientali, sed vel maximè ipsis Magni Sultani subditis quæstuosum. Quæ universa sapientissimis in Consilio Dictatoribus, profundissimis scientiarum fodinis, mundique ordinatoribus amplius expendenda reliquerentur. In hunc ferè sensum scriptus libellus ad Proto-Vezirium mittitur. Res hæc in Divano proposita nata est adversarios quosdam ex Purpuratis, asserentes, quòd si hi Religiosi Peræ aut Galatæ stabilem sortirentur domum, futurum esse, ut ad eam frequenter mancipia ab heris suis confugiant, ex quo infinitæ lites, jurgia & molestiæ essent orituræ. At contra Mustius negavit, hoc esse metuendum; constare siquidem, hos Religiosos æquò pretiò

Tentatur negotium.

In Divano proponitur & approbatur.

1719.

Duo expedi-
untur Diplo-
mata.

pretiò cum mancipiorum dominis convenire, pactum lytrum ac-
curatè persolvere: quòd si verò mancipium ad eos confugeret,
repetendum esse, cui repugnare nunquam illis integrum foret.
Hanc Mussii sententiæ velut sacrosancto Oraculo Proto-Vezirus
suum adjunxit assensum: unde factum fuit, ut paulò post duo ex-
pedirentur Diplomata, unum quidem, quò Magnus Sultanus no-
stris Religiosis facultatem dedit domicilium possidendi, simulque
eis omnes favores ac privilegia indulgit, quibùs aliorum Ordinum
Religiosi in Ditionibus Turcarum fruuntur. Alterum Diploma
potestatem nostris Religiosis præbet, vigore stabilitæ pacis & ami-
citæ captivos apud privatas personas detentos honestò ac medio-
crì lytrò in libertatem asserendi. Utrumque Diploma in mem-
brana pelle characteribùs aureis scriptum & signatum Magnus Cæ-
saris Orator impetravit, lætusque P. Redemptori in manus tra-
didit. Operæ autem pretium me facturum putavi, si hæc Decreta
e Turcico in Latinum idioma a Cæsareo Interprete Constantino-
poli mox conversa eruditi Lectoris oculis subjicerem, quorum
primum sic se habet:

*Sultan Ahmed Filius Sultani Mehemed
Chan semper Victoriosus.*

*Nobile, Dignum & Excelsum Signum Regium & In-
clyta nota Imperialis, quæ totum mundum per-
vadit, sic mandat.*

Diploma I.
sive Domum
possidendam,
quæ continet
plura privile-
gia & exem-
ptiones.

*Cùm Romanorum Imperatoris, qui est Exemplar Principum
populi in Messiam credentis, ad Felicem Portam meam Magnus Le-
gatus, Generalis, Comes de Virmont (cujus extrema feliciter ter-
minentur) ad Limen Felix Meum Libellò supplici repræsentaverit,
juxta contentum Capitulationum Imperialium datarum annò Hegre
1059. Decretum fuisse, ut nemo facessat molestiam e Sede Papæ
Trinitariis de Redemptione nuncupatis Sacerdotibus, Religiosis &
Christianis, ac præterea, ut ire, venire terrâ marique possint, abs-
que eo, quòd ullus eosdem, aut loca, in quibus habitant, turbet,
aut inquietet, cùm autem Domos suas reparare voluerint, ne quis-
quam se ingerat, aut eos impediat, aut pariter in exercitio suorum
rituum, & Cultûs Divini more Latino a Beglerbegis seu Pro-Regi-
bus, a Judicibus, & aliis Magistratibus non molestantur, tam in
itineribus, quàm in propriis habitationibus, & Templis, quæ ab an-
tiquo occupant, & possident. Quoniam verò ex solis populi elemo-
synis viſitant, ne exigantur ab illis propter res eorum vectigalia,
contributiones, aut tributa, aut alia quævis Jura & impositiones,
nisi propter merces, quas inferre possent ad negotiandum. Cùm
autem*

autem inter illos aliquis morietur, nullus ex parte Fiscî se ingerat 1719.
 rebus, aut facultatibus demortui, nec aliquo moriente exigatur ab
 illis aliquid sub pretextu juris sandapile seu feretri. Quod si for-
 tē contingat in viis, ubi illi habitant, aliquod homicidium, aut effu-
 sio sanguinis, ne illi incarcerentur pretextu exigendi pretium san-
 guinis. Præterea ut prædicti Religiosi Christiani, aliique Sacerdo-
 tes Latini ab Episcopis Græcis, Servianis & Bulgaris non molesten-
 tur, immò verò ut in Templis, quæ ab antiquo in eorum remanent
 possessione, tam ipsi, quàm eorum sequaces subditi suo attendentes
 servitio, libere exerceant, & sinè molestia Cultum Divinum juxta
 ritum Latinum, sinè eo, quòd quisquam ex Græcis & Servianis se
 ingerat, eos turbet, aut impediatur, nec ulla pecunia ab ipsis exigatur
 propter querelas contra eos factas; quòdque annò Hegiræ 1112.
 sub finem Lunæ Rebiulachi dictæ ejusdem tenoris Augustum Man-
 datum elargitum fuerit, Nobis notum faciens, petiit a Nobis, ut di-
 ctum Diploma renovaretur, quod Ego annuens hoc novum edictum
 promulgavi, mandaviq; & mando, ut idem hoc Meum Manda-
 tum in omnibus punctis superius specificatis observetur, & executio-
 ni mandetur, nec impostero permittatur quidquam fieri, & com-
 mitti contra Justitiam, & in præjudicium hujus & antecederet
 concessi Mei Augusti Diplomatis. Sic noverint, & Fidem præstent
 Nobili Signo Imperiali. Scriptum in medio Lunæ Zilkoade dicto,
 annò Hegiræ 1131. id est anno CHRISTI 1719. mense Octobris.

*In Residentia sublimis Domûs Orthodoxæ
 Constantinopolis præservatæ.*

IV. In hoc Diplomate ad majorem intelligentiam hujus ge-
 neris scripturarum, quarum multæ partim præcesserunt, partim
 deinceps sequentur, quædam nunc annotanda veniunt. Imprimis
 quidem in omnibus ferè stylus & dispositio semper observatur es-
 se sibi ubique similis, licet Turcæ non semper explicant, quod
 explicare deberent, sicut in hoc Diplomate apparet manifestè:
 imitantur nimirum ad litteram præteritorum temporum & nego-
 tiorum formulas, quas & sequentibus Decretis, prout possunt,
 aut volunt, applicant. Plerumque sub Nota Imperiali in capite
 prodeunt, quam *Tugra* Turcicò vocabulò dicunt, quemadmodum
 in nostro Diplomate videre licet: *Sultan Ahmed Filius Sultani Me-*
bemed &c. Simile prodixit annò 1665. in Legatione Lesleiana, vi-
 delicet: *Mebemed Chan, Filius Ibrahim Chan semper Victoriosus.*
Nobile, Dignum & Excelsum Signum Regium, & Inclita & Gloriosa
Nota Imperialis, quæ auxiliò Domini totum pervadit Mundum, sic
mandat. Quod Diploma datum fuit in favorem Patrum Societa-
 tis Jesu & totius Cleri Latini ac cæterorum Ordinum Religiosorum

Diplomatum
apud Turcas
Stylus.

Tugra quid
sit?

Tafferner in
Legatione
Lesleiana.
pag. 137.

Kkkkkkkk

in

1719.

Hæc Diploma.

Duo Diplomata, quæ allegantur; quid de illis sentiendum.

Hegira quid sit.
Brietiū ad an. 622.

Petavius in Rationibus temporar. tom. 4. pag. 296.

Brietiū ubi supra.

in Sultani Imperio degentium, ubi sequentia etiam leguntur: *Cum Illustris inter Principes Christianos Gualterus de Ladio, Magnus Legatus ad Felicem Meam Portam ex parte Imperatoris Germaniæ missus porrecto Memoriali Nobis supplicaverit, ut Meum Imperiale Diploma ad Mandatum gratiosè concederem ad hoc, ut juxta contentum Capitulationum Imperialium annò Hegiræ 1059. nemo facessat molestiam Patri-
miniis, in quibus habitare illis liberum sit, ac præterea ut ire, venire terrâ, marique possint. Cætera iisdem consequenter verbis effertur ut in nostro Diplomate usque ad illam clausulam: nec ulla pecunia ab illis exigatur propter querelas contra eos factas. Ac demum sic concludit: Ego in Specimen Meæ Imperialis Gratiæ hoc Meum Augustum Mandatum Berat Diploma concessi, mandaviq; & mando, ut idem hoc meum Mandatum in omnibus punctis superius specificatis observetur, & executioni mandetur, nec impofterum permittatur quidquam fieri, & committi contra Justitiam, & præjudicium dicti Mei Augusti Diplomati. Sic nōrint, & fidem præstent Nobili Signo Imperiali. Scriptum sub finem mensis Gemaziulula annò Hegiræ 1076. apud Christianos 1665. initio Decembris.* Sed ut ad nostrum rursum Diploma, cujus gratiâ ista præmisimus, tandem perveniamus, liquet, in eo duo allegari Decreta; alterum quidem annò Hegiræ 1059. alterum verò annò ejusdem Hegiræ 1112. expeditum, quorum primum cum in annum CHRISTI 1657. inciderit, quo sacer Ordo noster in Cæsareis Provinciis nondum confederat, nobis procul dubio dari non potuit, quamvis in hoc Diplomate disertè dicatur: *Annò Hegiræ 1059. decretum fuisse, ut nemo facessat molestiam... Trinitariū de Redemptione nuncupatis.* Quæres igitur, qua fronte illud decretum allegaverint, quod nunquam pro nobis expeditum fuit? Sed responsio in promptu est, & ex superioribus facillè eruitur, quia Diploma de omnibus Christianis Latinis Sacerdotibus loquitur tam præsentibus quàm futuris, quorum privilegia universa, cum nobis vigore præsentis Diplomatis concederentur, Turcæ illud pro solemnī more suo, quò ex præteritis Decretis decerpunt, quidquid volunt, & applicant, prout volunt, ita pro nobis allegarunt, ac si vetustum illud Decretum pro nobis solum expeditum fuisset. Alterum tamen Diploma ibidem allegatum nostris ex parte concessum fuisse videtur annò CHRISTI 1701. quando cum Oettingio Comite Magno Cæsaris Oratore nostri Constantinopoli degentes Redemptionis negotia curabant, quamvis ejusdem nunc Diplomatis nullum amplius vestigium extet.

V. *Hegira*, vel ut scribit Brietiū *Agira*, quò vocabulò apud Arabes *Fuga* denotatur, eò quòd Mahometes ab adversariis suis ob impiam doctrinam, quam tunc disseminare cœperat, exagitatus die 15. Julii annò CHRISTI 622. Mechâ noctu aufugerat, Epochæ est annorum, quâ Turcæ gentis suæ Æram ordiuntur. Petavius ejus initium 16. Julii ejusdem anni ponit, quem sequitur Brietiū, prævalet tamen Sethi opinio, quia fuga Mahometis 15. Julii ante mediam noctem accidisse creditur; alii post mediam noctem putant, qua dies 16. jam inceperat: ubi de una alterave hora

hora disceptatur, nulla quidem, aut exigua certè cum utilitate. **1719.**
 Præterea Sethus cum Josepho Scaligero sentit Hegiram ab Ha- Sethus ad an.
622 & in Isaa
2051 Chrono-
log. cap. 13.
 gar ancilla Abrahami, & a gente Hagarena rectius deduci. Est
 autem Hegira apud Turcas & Arabes annus duodecim mensium
 Lunarium; ita quidem, ut mensis primus, tertius, quintus &c.
 triginta; mensis secundus, quartus, sextus &c. viginti novem die-
 bus computetur: unde fit, ut annus apud eos sit 354. dierum, 8.
 horarum & 48. minutorum, quæ minuta si ad 60. pervenerint,
 assumitur in fine anni adhuc una dies, & annus absolvitur 355.
 diebus. Manifestum est igitur, cum annus Hegiræ diebus 10. &
 minutis 53. minor sit annò Julianò, quòd tot diebus & minutis
 annus Hegiræ quotannis anticipet annum Julianum, & in annis
 duobus ac triginta cum dimidio Julianis omnes menses initio suo
 percurrat, ut exempli gratia: Si hòc annò aliquis annus Hegiræ
 incipiat Kalendis Decembris post sedecim annos initium ejus
 ad initium Julii perveniet; inde iterum post sedecim annos ini-
 tium ad Decembrem redibit. Itaque annò CHRISTI 622., ut
 diximus, die 15. Julii feria 6. vesperi primus annus Hegiræ in-
 cepit, & annò sequenti 623. die 5. Julii feria 3. incepit secun-
 dus annus Hegiræ, & annò 624. die 24. Junii in Dominica ince-
 pit tertius annus Hegiræ. Et sic consequenter ad hæc usquen o-
 ftra tempora annorum series continuatur. De Hegiris plura vi-
 deri possunt apud Sethum in Isagogibus Chronologicis capite 13.
 in quibus tamen post Kalendarii correctionem sub Gregorio XIII.
 annò 1582. Canones observari debent anni Juliani.

VI. Quod ipsum attinet nostrum Diploma non melius Ec-
 clesiasticæ Immunitati provideri potuisset, quæ hòc modò etiam in-
 ter Barbaros & Ecclesiæ hostes, quod mireris, salva & farta testa
 conservatur. Illis namque Ordini nostro concessis privilegiis &
 gratiis libertati & Indemnitati Latinorum Ecclesiasticorum vel ma-
 ximè consultum fuit, quæ præcipuè in his consistunt, ut nulli
 liceat nostris molestiam inferre: ut fas sit nobis liberè ire, veni-
 re terrà, marique: ut nemo possit loca, in quibus habitamus,
 turbare, aut inquietare, potestate insuper nobis relicta domos
 nostras reparandi, circa quod antiquitus in contingentibus in-
 cendiis longa & molestissima sæpe fuit controversia, & Cultum
 Divinum juxta Latinum ritum exercendi: eximimur præterea in
 eo a vectigalibus & tributis, contributionibus nec non aliis qui-
 busvis exactionibus & impositionibus, a Fisco & jure Sandapilæ
 ac feretri, aliæque nobis privilegia asseruntur, quæ quidem Epi-
 scopis Græcis, Armenis, Servianis & Bulgaris nunquam concessa
 sunt, nec concedentur. Memorix proditum est circa annum su-
 perioris sæculi quadragesimum septimum & sexagesimum, non
 solum Turcas, sed etiam Græcos & alios Schismaticos arrogata
 sibi autoritate in Latinos Sacerdotes ac reliquos Catholicos, eos
 ad pendenda tributa adegisse, illorum bona, fortunæque invo-
 lasse, & quod omnem crudelitatem excedit, ubi solvendo
 isti non fuerant, præter utensilia & supellectilia filios quoque fi-
 liasque illorum Turcis divendendas eripuisse, quatenus ex illorum

Immunitas
Ecclesiastica
præfenti Di-
plomate sta-
bilitur.

Alia privile-
gia.

Ab exactioni-
bus Latini ex-
imuntur.

1719.

auktionem pecunias pro solvendo tributo suo corradarent : quod indignè ferens Sultanus per Judicem Byzantinum omitti imposterum jussit, & per suum Diploma Latinos a Græcorum æquè ac Turcarum impiis exactionibus liberavit. Quamvis autem pro singulis captivis redemptis, qui inter Barbaros pro mercibus reputantur, aliquid in teloniis solvi debuerit, ut per mercursum horum Annalium non semel vidimus, Religiosi tamen nostri vi horum privilegiorum semper ab hoc onere in suis personis immunes & liberi fuerunt.

Diploma secundum.

VII. Alterum Diploma de captivorum Redemptione mediocris pretio a nostris exercenda directum ad Judices Anatolici, Constantinopolitanum, Galatensem, & Chalcedonensem nunc pariter subjicimus :

Sultan Ahmed Filius Sultani Mehemed Chan semper Victoriosus.

Sapientissime profunda speculationis Theologorum, Præstantissime pie abstinentiæ Doctorem, scaturigo scientiæ & certitudinis, Detector difficultatum fidei, Resolutor scientiarum demonstratarum, Clavis mysteriorum theologicorum, Fax anigmatum subtilium, Dotate variis gratiis Regis Altissimi, charactere Judicis Generalis Anatoliæ insignite, moderne Judex Constantinopolitane Domine Salih (æternæ DEUS Altissimus præstantias ejus) Et optime Judicum orthodoxorum, præstantior Præfulum in unum DEUM credentium, Fodina scientiarum & infallibilitatis, Elator vexillis nobilis fidei, Hæres scientiarum, Prophetarum & Ablegatorum DEI, Præelecte copiosâ gratiâ Regis Adjutoris, Domine Judex Galatensis, (cujus virtutes crescant) Et Gloriosi Judicum & Præfectorum, Fodina scientiæ & eloquentiæ &c. Judices Chalcedonii vulgò Scutari, Jurisdictionisque bonorum Inspectores (quorum augeantur benemerita) Cum Excelsum Mandatum Imperiale ad vos pervenerit, notum sit, quod Romanorum Imperatoris, qui Proto-typon est Principum gentis in Messiam credentis, ad Felicem Portam Meam Magnus Legatus Generalis Comes de Virmondt (cujus extrema feliciter terminentur) ad Felix Limen Meum supplicem Libellum miserit; siquidem in utrumque datis & commutatis Capitulationibus Imperialibus insertum ac cautum inveniat, ita ut captivorum antecedentis & præsentis belli tempore ex utraque parte in captivitatem abactorum & in privatorum manibus existentium liberationem honestò, & quam fieri poterit, mediocris tytrò procurare licitum sit. Quod si cum captivi Domino honesta conventio fieri non poterit, Judices locorum litem omnem per compositionem dirimant.

Sin

Si autem prædictis viis id etiam confici hand posset, captivi pretiis eorum, sive per testimonia, sive per juramenta probatis, atque solutis eliberentur; nec possint Domini acuitate majoris lucri sese redemptioni eorundem opponere. Et quandoquidem a parte Excelsi Imperii Mei speciales homines non emitterentur, qui taliter eliberandis captivis operam adhibeant, spectabit ad probitatem altememorati Romanorum Imperatoris Praefectorum, ut ad dimittendum Ottomanos captivos, quò empti sunt pretiò sincerè comprobato Dominos illorum adstringant, atque ità Sanctum hoc Opus pari utrinque pietate promoveatur. Cumque favorem petierit, ut ex parte Excelsi Mei Imperii in privatorum manibus existentes captivi, qui fidem Ottomannicam non amplexi sunt, ubicunque reperti fuerint, juxta conventiones Capitulationum Imperialium eliberentur, & utrinque renovata & stabilita pacis & amicitia observanda causâ ac sub altememorati Romanorum Imperatoris ad Felicem Portam Meam Ministri directione ad redemptionem captivorum ex Instituto destinatum stabilimenta & itinera, ubi necesse ceteros quoque Christianos captivos pro suis agnoscentes consensu a vendere intendentibus lytro eorum eliberationem, ac terrâ, marique undecunque petierint, transmissionem ad regiones suas ne ullus impediât. Ut igitur modò superiùs explicatò executio fiat, Excelsum Edictum Meum emanavit, mandavique, ubi in hocce puncto elargitum Excelsæ Dignitatis Mandatum Meum advenerit, ad id exequendum, Vos quoque supramemorati in Jurisdictione Vestra captivorum illorum, qui in privatorum manibus existunt, fidemque Ottomannicam non amplexi sunt, juxta conditiones Capitulationum Mearum Imperialium eliberationem supradictò quoque modò sub altememorati Romanorum Imperatoris ad Felicem Portam Meam Ministri directione ad redemptionem captivorum ex Instituto destinatum stabilimenta & itinera, ubi necesse ceteros quoque Christianos captivos pro suis agnoscentes, consensu a vendere intendentibus lytrò eorum eliberationem, ac undecunque petierint, transmissionem ad regiones suas nullò modò impediri faciatis. Ita scitote, & Signo Nobili fidem adhibetote. Scriptum in medio mensis Lunaris Zilkoadæ, Annò Hegiræ 1131. id est annò CHRISTI 1719. mense Octobris.

Constantinopoli Custodite.

VIII. Evulgatum hoc Diploma quantum auctoritatis & reverentiæ P. Redemptori conciliaverit, difficile dictu est. Ille tanè hóc potentî Imperiali Rescriptò munitus magnâ prorsus

LIIIIIIII

confi-

Hujus Diplomatis effigies.

1719-

confidentia officium suum in redimendis captivis exerceat: hinc ubicunque captivos Germanicae Nationis, aut alios Caesaris Majestatis milites, sive subditos indagasset, non prius quievit, donec confectis feliciter Redemptionis tractatibus eos in libertatem vindicasset. Sed quia non omnia praesenti anno transacta fuerunt, finem hujus Redemptionis in sequentem annum differimus, nunc vero ad alia quaedam labentis anni memorabilia recedimus: digredimur.

CAPUT VI.

Agriae pro aedificando Caenobio Primus Lapis ponitur.

Locus praestans
ad aedificandum
quatuor.

I. Anno superiore, utprimùm Fama vulgante percrebuit, pacem cum Oriente in annos quatuor & viginti sequentem conclusam fuisse, ipsa pacis tranquillitas nulli hostilium incursumum metui obnoxia monebat ea moliri, quae in seram posteritatem durarent. Igitur Gabriel Antonius Episcopus Agriensis, quod animò constituerat, ordiendum arbitratus, designando situm pro nostro Caenobio aedificando operam dare decrevit. Rogatò proinde & adscitò Ferdinando Comite Sinzendorfio, Arcis Agriensis Praefectò, & Architectonicae artis apprime gnarò in Sanctissima TRINITATIS sacram aediculam, nobis nuper donatam, se contulit, sollicitèque examinavit, utrùm in illo fundo Caenobium construì valeret. Ille loci situ explorato grandia detexit incommoda, quibus accedebat aliud insuperabile obstaculum, nempe quod in illa vicinia tumultata fuerint eorum corpora, qui in nuperna potestate obierant. Haec refodere oportebat pro fundamentis faciendis: cum autem timor non vanus succederet, ne apertis sepulchris virus exhalaret, atque adeò extinctam luem denuò resuscitaret, decretum fuit relicto hoc loco alium situm circumspicere.

Examinatur,
& definitur
commodior
situs.

II. Haud procul ab urbis ingressu clivus distabat eminentior, quem longa, letaque planities undique ambiebat. Ipsa situs amenitas oculos ad se invitabat, taciteque innuebat, hunc locum novo Templo ac Caenobio struendo esse multò commodiorem. Hic progrediuntur omnes, locum pro universa structura cum amplissimo viridario mensuris definiunt. Comes Sinzendorfius examinat, si quid nostrum aedificium futuris temporibus Praesidio esse posset; sed invenit illud tantò intervallo ab urbe recedens ut nullum inde discrimen munitiōni impenderet. Designatur proinde ad artis regulas area, & singulis aedificii partibus singillatim situs assignatur. Nec diu moratus Munificentissimus Praesul propriis,isque non parvis sumptibus ligna, lapides, leaeres, arenam & calcem convehere iussit, quatenus omnia ad proximè inchoandam aedificii structuram necessaria in promptu essent.

Ossa defun-
torum Tur-
carum eruun-
tur.

III. Vernali tempore mensis Aprilis, ab aperiendo deorsum diem jam cursum tenebat, cum in descripto Caenobii fundo ad ponenda fundamenta humus erueretur. Plerisque in locis saxorum frusta, sepulchrales lapides, & sub istis ossa defunctorum reper-

reperta fuerunt. Plurimis statim indiciis patuit, Turcarum hæc fuisse cadavera, quum alia in pedes erecta starent, alia humi sessionem præferentia ad Orientem prospectarent, alia denique pronò in terram vultu, sive anteriore faciei parte prostrati jacerent, ne, ut ex superstitionis suæ traditionibus metuebant, in sepulchro malum genium intueri cogerentur. Omnia hæc ossa in locum profanum abjecta, lapides autem in usum ædificii reservati sunt.

1719.

IV. Rebûs in hunc modum comparatis placuit functionem Primi Lapidis ponendi sexta & vigesima die Aprilis obire; ad quam videndam ingens hominum multitudo confluit, quos rei novitas ex vicinis oppidis & pagis exciverat. Dicta igitur die Excellentissimus Episcopus in sacra ædícula Sanctissimæ TRINITATIS inter musicos concentus Sacra celebratâ Liturgiâ longo decentique ordine in morem supplicationis ad fundamenti locum processit, militibus e Præsidio cum suis signis & Præfectis juxtâ in aciem dispositis. Huc delatus ad ima descendit, Lapidem ad hoc opus præparatum benedixit, eidemque nonnulla Sanctorum Martyrum Lipsiana imposuit, quæ æreâ tabulâ textit; tum trullam & cæmentum ministrante Architecto Primum nostri Cœnobii Lapidem tribus malleoli datis ictibus in Sanctissimæ TRINITATIS honorem subjugundo tympanorum & tubarum clangore fundamentis immerfit. Porro ærea illa tabula, quam Lapidi præfixam diximus, sequentem inscriptionem continebat:

Primus Lapis
ponitur 26.
Aprilis.

Annô M. DCC. XIX.

Die XXVI. Aprilis.

Feliciter Gubernante Ecclesiam DEI

Sanctissimo Domino CLEMENTE XI.

Archi-Episcopo Strigoniensi, Hungariæ Primate
Eminentiss. & Sereniss. Principe S. R. E. Presbytero Cardinali
CHRISTIANO AUGUSTO e Ducibus Saxonix,

Tenente Clavum Imperii

Augustissimo & Invictissimo Romanorum Imperatore
CAROLO VI. Hungariæ Rege III.

Tenente Palatinatum Regni

Excellentissimo Domino NICOLAO PALFIO ab Erdoed

Pro extruendo suis sumptibus Cœnobio

Ordini Sanctissimæ TRINITATIS Redemptionis captivorum

Speciali affectu erga eundem ductus

In solamen captivorum hunc Lapidem locavit

Excellentissimus & Reverendissimus Dominus Comes

GABRIEL ANTONIUS ERDOEDY

de Monyokerek

DEI ET APOSTOLICÆ SEDIS GRATIA

Episcopus Agriensis.

LIIIIIIII 2

V. Ab.

1719.
Eucharisticus
Hymnus &
40. dierum
Indulgentia.

V. Absoluto hoc actu omnes eodem ordine ad idem Sanctissimæ TRINITATIS Sacellum redierunt, ibique Eucharistico Hymno *Te DEUM laudamus*, quem Musicorum chorus integro festivo tubarum applausu in gratiarum actionem decantabat, magna pietate, nec minore lætitia interfuerunt, quæ in omnes tantò liquidior redundavit, quòd Episcopus apertis Ecclesiæ thesauris quadraginta dierum Indulgentias cunctis assistentibus concesserit.

C A P U T VII.

Carolinæ in Transilvania pro ædificando novo Templo primus Lapis ponitur.

Domus Carolinæ amplius.

I. **G**eminant primordia lætitiarum, dum cognata ejusdem annæ gesta parilitate functionum causas gaudiorum multiplicant; rursus siquidem ad spectanda Primi Lapidis solemnia evocamur, qui ad novi Templi structuram in Transilvania positus fuit. Domus nostra Albæ Carolinæ, Betleniana olim dicta, pridem novis murorum accessionibus aucta, & in Cœnobii formam redacta fuerat, atque adeò præter necessarias domus officinas multa jam habitacula pro Religiosorum incolatu consurrexerant. Universum ædificium in longitudine complectitur centum & octoginta pedes geometricos. Reliquum terræ spatium recentiore dono acquiritum Templi ædificio destinabatur, cujus fundamenta P. Præses hunc annò ponere constituit.

In proximo spatio Ecclesia decernitur.

Memorabilis forma Primi Lapidis.

II. Initis itaque facultatum rationibus ac spe primò in DEUM nec non in amicorum liberalitatem collocata Templi situs describitur, effossæque versus mœnia humò, ubi majus altare erat excitandum, Primus Lapis singulari industriâ disponitur. Hujus forma, quia peculiare quidpiam habuit, nunc paucis delineabitur: Lapis erat bicubitalis magnitudinis, quem manus artificis peritò scalprò in similitudinem sacelli excavaverat. Propylæo incisa fuit figura Sanctissimæ TRINITATIS, quam inferius ex utraque parte circumstant duæ statuæ Sanctorum Patriarcharum nostrorum JOANNIS & FELICIS, æream & liquatò aurò obductam tabulam conjunctis manibus sublevantes. Supra Lapidem Sanctæ Crucis forma insculpta viscebatur: æream verò illam tabulam variæ per circuitum florum & foliorum strigines, opere chalcographico eleganter incisæ, ornabant. In eminentiore ejusdem tabulæ loco Crux, Insigne Ordinis nostri, refulgebat, hòc Chronographicò eidem subjectò: Insignia ordinis sanctæ Trinitatis & Captivorum. Porro ad posterorum memoriam paulò inferius leguntur sequentes versus:

Inscriptio ejusdem.

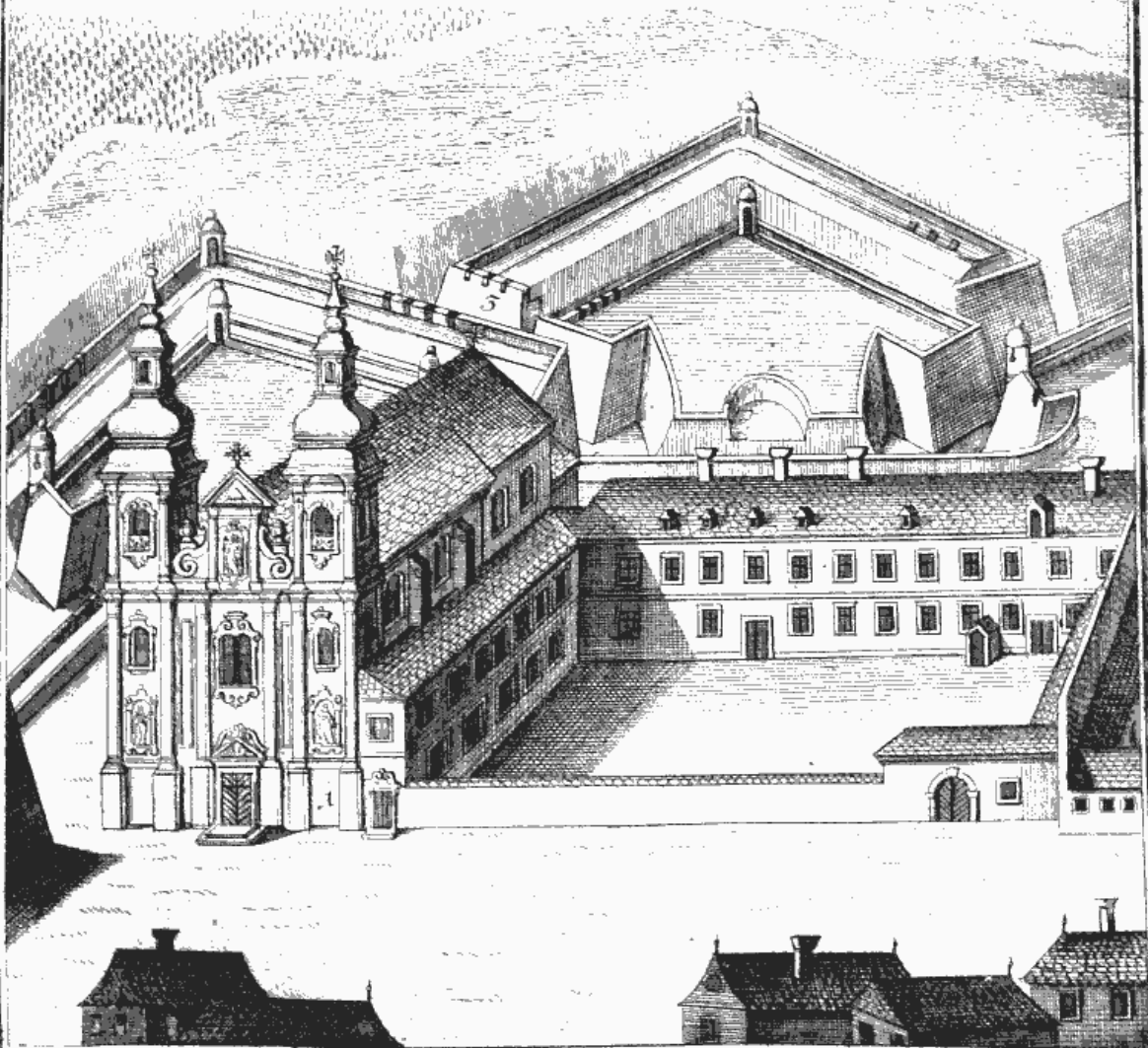
Cum MILLENUS erat SEPTINGENTESIMUS annus

Et DECIMUS NONUS, quo fuit orta salus.

Vincula captivis TRIADOS Sacer eximit ORDO

Annis quingentis plus duo, bisque decem.

Dum

i Ecclesia et Domus nostra Albæ Carolina in Transilvania.
 2. Imago Beatissimæ Virginis MARIA, quæ magna
 religione ibidem colitur 3. Monia S. Caroli Bormai.

Joseph et Andreas Schmuizers sc.

1719.

Dum CAROLUS SEXTUS feliciter imperat, Orbis
 Austriacus floret, Luna minuta gemit.
 In DACOS regimen dum STEINVILLEIUS obiret,
 Quò nullus Regi charior atque DEO.
 Et comes a KORNIS Dacorum sanguine clarus,
 Dumque Gubernator Munia ritè gerit.
 MARTONFI Sacris Præful Meritissimus ALBÆ
 Præsides, & CHRISTI pascit amore gregem.
 STEINLOEFEL primus celebris Generalis in Urbe,
 Hanc dum custodit, protegit, atque regit.
 CONSIPIO Præstans dum Jussis CÆSARIS HAHNUS
 Dexteritate sua cum probitate præest.
 Insignis QUADRO dum moenia struxerat ARCIS,
 Quæ CAROLINA modò JULIA dicta fuit.
 ORDINIS Eximius nostri MAJORQUE MINISTER
 Præles ALEXANDER dum GENERALIS erat.
 Ex donis PRIMUS JACITUR LAPIS ISTE Piorum,
 Sic UNI TRINO conditur ARA DEO.
 Et Sanctis Patribus per sæcula cuncta JOANNI,
 FELICI Nostri perpetuabit opus.

Pax & p̄per ILLOS & MberKordLa ad Galat. 6. v. 16.

III. Peragendæ solemnī functioni destinatur Festum Sancti-
 simæ TRINITATIS, dies quarta Junii. Invitatur Episcopus
 Transilvaniæ D. Georgius Martonius Lapidem benedicturus, Stein-
 villeus nomine CAROLI VI. Imperatoris eundem positurus, &
 reliqua cum Cæsareis Militiæ Præfectis Nobilitas tota honoris
 causâ ob rei memoriam adstituta. Ut dies illa sereno vultu illuxit,
 horâ octavâ manè ad confertam populimultitudinem P. Benedictus
 a Sanctis, Ordinis nostri Religiosus, sermonem habuit: Episcopus
 autem intercæ Pontificalibus vestibus ornatus ad peragendam fun-
 ctionem se accinxit, cui quoque Steinvilleus munus Primi La-
 pidis ponendi, Cæsaris nomine sibi delatum, resignavit. Absoluta
 concione omnia usitato ritu peracta fuerunt. Post hæc Episco-
 pus cum Ministris, Architecto & aliquot cæmentariis descendit ad
 ima fundamenti, quem ex Nobilibus & Præfectis non pauci se-
 cuti sunt, Steinvilleo in superioribus remanente. Suppositò
 cémento Episcopus aliorum adminiculò Primum Lapidem admo-
 vit, ac trina malleoli, ut moris est, percussione signavit. Nobi-
 les & Præfecti militum assistentes auream argenteamque, hoc an-
 nò cusam, CAROLI VI. Imperatoris monetam certatim e locu-
 lis suis depromentes ad rei gestæ memoriam Lapidī inferuerunt,
 ita ut non facillè reperiendus sit alter tam dives hujus sortis La-
 pis, in quem tanta pecuniarum vis confluxisset. Exinde cæmen-
 tarii festinato opere murum circa primi Lapidis ambitum ad

M m m m m m m

justam

Primi Lapidis
 pro Ecclesia
 positus.

1719. itam magnitudinem erexerunt; cæteram verò structuram, quam dictæ Festivitatæ religio non patiebatur absolvi, in sequentem diem distulerunt; excubiis tamen loco appositis, ne furum aliquis sibi temerariis manibus viam ad Primum Lapidem expilandum aperiret. Postea Hymnus Ambrosianus & solemne Missæ Sacrificium eodem Episcopo ad aras operante decantata fuerunt, quibus finitâ Steinvillæ Episcopum & præcipuos Nobiles viros cum Militum Præfectis in domo nostra magnificentissimò convivio excepit, ubi omnes lautè largèque habiti solemnem diem hilariter transegerunt.

C A P U T VIII.

Obitus Augustæ Matris ELEONORÆ MAGDALENÆ Imperatricis.

1720.
Frequentia
nobis Charo-
rum funera
lugemus.

Ovid. lib. 3.
Elegi.

Sortem Re-
giam ipsi ad
cunas præci-
pui

Jacobus Balde
S. J. in Ge-
netliacis
ELEONORÆ
annu 1655.

I. **A**D ingressum Anni millesimi septingentesimi vigesimi mensis Januarii iterum lugubris lessus insonuit, non modico nostri Ordinis in Provinciis Austriacis mœrore. Frequenter his annis lugemus charorum funera, dum longiore vita dignos, & de nobis optimè meritos inexorabilis Parcarum (ut finxere veteres) sœvitias aufert, ac ne summis quidem Imperii Culminibus parcit;

Scilicet omne Sacrum mors importuna profanat.

ELBONORA MAGDALENA THERESIA Augusta & Duorum Augustorum Mater immortalitatem dudum promerita ad Superos hōc annō abiit in æternum cum DEO Regnatura; quæ quamdiu in terris vixit, verum semper fuit virtutis Speculum, Sanctitatis Idea, egenorum Refugium, & Ordinis nostri in rebus afflictis singulare Solatium atque Patrocinium.

II. Omnia in hac Principe ab ipsis statim incunabilis Regia fuerunt. Dies Natalis in Sanctorum Trium Regum festo Regalia Sceptra portendebat; Augustale solium Insignis Vates Alsaticus Jacobus Balde S. J. eodem sæculi annō, quintō nimirum & quinquagesimō, quō nata fuit, Genethliaco Carmine non minùs feliciter, quàm veraciter jam ad cunas, tanquam superiore quodam spiritu afflatus, ei præfagivit; libet Sybillina illius Carmina in hos concepta versus recitare:

Felix Progenies: optato cujus in ortu
Omne non vano Regalis Stella refulsit!
Nondum Te nitido Lucina resolverat ungue.
Publica jam Superùm dilectaque cura fuisti.
Accurrere Deæ propius servire paratæ.
Gratia se triplex alieno nomine sumpto
Largior unius diffudit in ora Puellæ.

ELEONORA suos offert, quos Mantua Cygnos
Nutrit, & ad parvas transmittit carmina cunas.

A cunis, si fata sinant, ad Sceptra Thorumque

Purpu-

1720.

Purpureum, & grandes assurrectura Coronas,
 Certamen, votumque procis immane futura.
 Quem facies nuptura virum, quem læta parentem!
 Mantua CÆSAREAS assignat pronuba tædas,
 Fortunamque experta suam non invidet ulli.

Hæc ille velut ex Tripode Vates. Nos in eventu Connubiòque
 LEOPOLDI MAGNI Cæsaris completum præfagium vidimus.

III. Propius ad ea, quæ nosmetipsos concernunt, accedo:
 Felix quodammodò noster Ordo reputari poterat, quòd florente
 hac Augusta Principe radices in Austriacis Ditionibus egerit, cu-
 jus Ipsa incrementa fovit & auxit, propagines defendit, & Po-
 tenti suò Patrociniò promovit. Possem ego nunc benè longum
 Catalogum beneficiorum texere, quæ Piißima Imperatrix in Or-
 dinem nostrum contulit, sed quia propositam brevitatis metam
 transilire cogerer, si cuncta singillatim recensere vellem, pauca
 duntaxat e plurimis referam: sæpe ad Conventûs nostri Vien-
 nensis juvanda principia largas eleemosynas suppeditavit. Pe-
 cunias præterea, quas Nobilissima Crucigerarum Dominarum So-
 dalitas, in opus aliquod pium expendendas, statim anni diebûs offer-
 re solet, Ipsa imprimis ad coëmendam domum pro nostro Cœ-
 nobio extruendo convertit, deinde verò Redemptioni capti-
 vorum deputavit, in quem etiam finem ad hæc usque tempora a
 nostris constanter recipiuntur. Ornamenta Ecclesiæ, Sacras pro
 Divinis Officiis celebrandis vestes, aliæque Templorum utensilia
 non solum Viennensi Conventui nostro, verum etiam Illaviensi
 ac Posonienßi liberaliter elargita est. Ordinem Trinitarium se
 magnoperè æstimare frequens significavit, tum coram Augusto
 Cæsare, tum coram aliis Principibus. Ut verò se specialiter Ordini
 addictam profiteretur, Ipsa Nomen suum Augusta manu Confraternitatis
 Albo adscripsit, quatenus testatum faceret, se humilem
 esse Ordinis nostri Sororem. Ejus præsertim operâ & admini-
 culò factum est, ut Augustissima totius Austriacæ Domûs Pro-
 genes idem secuta sit ad hæc usque tempora laudatissimum Ex-
 emplum. Ubicumque fratrum nostrorum etiam minimo occur-
 risset, ad Scapularem Ordinis vestem Augustam dexteram exten-
 dit Piißima Imperatrix, & in honorem Sanctissimæ TRINITATIS
 eandem osculata est, quod sæpe multi non sinè ingenti admiratio-
 ne intuentes Dominæ suæ pietatem imitati sunt, idemque mos
 deinceps apud præcipuæ Nobilitatis Dominas ab ejus exemplo in-
 valuit, qui etiamnum Viennæ passim & alibi perseverat. Obser-
 vatum quoque fuit, Eam toto viduitatis tempore quotannis, illò
 duntaxat exceptò, quo pestis Viennam afflixit, in Solemnitate
 Sanctissimæ TRINITATIS, & Festo Sancti Patris Nostri JOAN-
 NIS de MATHA ad nostrum in Suburbio Templum concessisse,
 ibidemque Concioni, Sacro solemni, vel post meridiem supplica-
 tionibus cum Aulico Comitatu suo adstitisse. Illud autem nobis
 maximum ornamentum & utilitatem conciliavit, quòd omnes
 causas nostras, si in tempore de illis admonita fuisset, non minore

Collata in
 Ordinem no-
 strum benefi-
 cia

1720. fervore ac industriâ egerit, quàm si propriâ ejus fuissent. Nec contenta in Austriacis Provinciis nostrum Ordinem fovere ac protegere, exteris etiam Principibus illum majorem in modum commendavit, sæpiusque ad eosdem in nostrum favorem epistolas dedit.

Obitus & Exequia.

IV. Quantum verò Decus ac Præsidium Ordo noster in hac Principe amiserit, lacrymâs melius, quàm litteris exprimi posset; ne itaque prolixiore ejus commemoratione dolor amplius recrescat, reluctantem manum a tabula revoco. Hoc unum pro coronide adjicio, eam die XIX. Januarii, annò hujus sæculi XX. piè, sanctèque ex hoc mundo emigrâsse, conditò prius Testamento, quò corpus suum ligneo loculo includi, illudque ad pedes Imperatoris LEOPOLDI Conjugis deponi voluit hac Inscriptione adjecta: *Eleonora Magdalena Peccatrix*. Tantò illa studiò humilitatis virtutem complectebatur, ut eâ etiam post mortem carere nollet. Defunctæ in omnibus Ecclesiis ad aras justa funebria sunt persoluta. Ipsa quoque Archi-Confraternitas nostra Sanctissimæ TRINITATIS Viennæ ad XXII. mensis Februarii lugubrî pompâ, solemnî Sacrificiò & panegyri eidem parentavit.

C A P U T IX.

De ulteriore undecimæ Redemptionis successu.

In portu inquirantur mancipia.

Abconduntur.

Turcarum callida simulatione.

Palluntur
Mal. 20. v. 18.

I. Ipsa nunc rerum series deposcit, ut intermissum Historiæ filum denuò resumamus, & narratione nostra ea, quæ circa finem Autumnii præteriti, & initium anni præsentis Constantinopoli vario successu gesta sunt, breviter pertexamus. Igitur P. Redemptor Diplomate Magni Sultani (ut præmissimus) munitus cum Patre socio & interprete frequentius ad maris oram progressus est, ut captivos, ex Germania oriundos, in triremibus, ubi omnium miserrimam servitutem tolerabant, investigaret. Cæterum cum naves crebrius adiret, observavit mancipia a Turcis abscondi, & ad infimam carinam repelli; verebantur quidem, ne Cæsareæ Legationis auctoritate, publicoque pactorum jure ad captivos, quos dimittere nolebant, vendendos vel inviti cogerentur. Ad fraudem verò suam melius palliandam callida simulatione spontè offerebant aliquos vetulos, decrepitos, & laboribus exhaustos, atque adeò sibi parum utiles, quos propediem noverant morti in prædam cessuros, rati, homines istos, tanquam altero pede tumulo jam insistentes, a P. Redemptore minimè emptum iri, sibi verò fas fore, si ille alios postularet, vastis clamoribus objicere, oblatos ab se fuisse captivos, Patrem verò emere noluisse. Sed si unquam aliàs, hîc certè egregiè mentita est iniquitas sibi, ut eventus ostendit; etenim P. Redemptor, quòd satis perspiceret, senes illos, qui ex diuturna in triremibus mora omnia in eis explorata habebant, sibi maximo usui esse posse, ut eorum indicibus ad cognitionem reliquorum captivorum penetraret, incunctanter senes illos redemit pretiò quidem non magnò, verò

verò suæ negociationis lucrò. Præterea rectè arbitrabatur, senes ex nulla rationabili causa Redemptionis beneficiò privandos esse, qui cùm ad supremam vitæ ætatem in Salvifica CHRISTI Fide constantes perseveraverint, ante alios merentur in libertatem vindicari, ut post tot exantlatas ærumnas, ante finem vitæ Christianæ fidei Sacramentis ad beatam mortem disponantur, & Christianâ sepulturâ gaudeant, in mare aliàs abjiciendi, & in ventribus piscium tumulandi. Senes itaque lytrò a diuturno triremium jugo solutos, exultantes, & gratias agentes DEO domum deduxit, & liberali victu recreavit. Obtinuit etiam Pater, quod volebat, quòdque a Turcis se consecuturum desperabat; illi namque continuò prodebant, quibusnam in navibus captivi Nationis Germanicæ delitescerent, & sub quorum dominio hærerent. Nomen, conditionem, ætatem, gentem, & patriam cujuscunque indicabant, aliâque ex ordine manifestabant, quæcunque Pater scire cupiebat. His perceptis ostensam indaginem secutus latentes captivos perquisivit, invenitque complures, prout a senibus, quos nuper redemerat, edoctus fuerat. Eos, postquam navim aliquam conscendisset, nomine quemque suo evocavit, restitantes heros Magni Sultani Diplomate perculit, illòsque ad vendenda mancipia adegit, atque hòc modò multos quotidie a servitutis calamitatibus absolutos in libertatem asseruit, secùmque domum cum gaudio reduxit; Turcis impendiò mirantibùs, nec satis rem capientibùs, quæ fiat, ut Pater Germanos captivos tam sagaciter odorari, quinimò singulos de nomine compellare valeret.

II. Crescente in hunc modum redemptorum numero Pater aliam adhuc domum pro eorum habitatione conduxit. Adutramque duo Janissari excubias agebant, partim ut fides publica servaretur, partim etiam, ut ad nostros refugi arcerentur; quamvis postremum hoc non semper impediri potuerit, quòd captivi, quibus ipsa miseria ingenium acuit, modum invenerint, excubitorum vigilantiam eludendi, & clam in dictas domos penetrandi. Hoc licet multis saluti fuerit, alii tamen in hisce latebris quæsitam securitatem non invenerunt; detecti siquidem huc confugisse, a dominis suis repetebantur, quos reddere fuit necesse, aut præsentì ære redimere, ut pluribus contigit. Mancipia verò aliarum nationum Veneti, Ligures, Sardi, Corsi &c. quæ repellebantur, cum redemptionis spe se frustrata viderent, in extremam desperationem acta non solum heris suis refractaria se & contumacia præbebant, sed etiam eis, sibi que necem minabantur. Adeò illa misera mancipia projectam vitam habebant. Quapropter ex Turcis nonnulli ejusmodi comminationibùs perterriti, & qui non immeritò metuebant, ne a desperatis sibi grande aliquod damnum immineret, eosdem leviori etiam pretio vendere maluerunt, imò & nostros sæpenumerò rogaverunt, ut eos emerent, atque adeò se ab improborum fervorum maleficiis & insidiis liberarent.

III. Tam prospero Redemptionis successu Pater exhilaratus, ipsos quoque redemptos suæ lætitiæ voluit esse participes; in ipsis siquidem Natalitiis CHRISTI Redemptoris festis Pater omnes suos

1720.
Cur senes redimendi.

Dom domum redemptis impietur.

Quidam ob desperationem redempti.

Tumultus inter redemptos oritur, & sedantur.

Nnnnnnn

suos

1720.

suos libertos lautò conviviò recreavit : sed quod aliis in refrigium cessit, alii in suam verterunt perniciem. Erat reliquos inter festo S. Stephani Proto-Martyris, quò omnes lautè habebantur, circa vesperam, postquam merò incaluisse, in acerrimas contentiones & jurgia prorupit. Verisimile fuit, eum facinus pridem meditatum vinò firmare voluisse, illudque datà operà in hoc tempus distulisse, quò recuperata libertate licentiùs grassari posset. Ferocientem multi monuerunt, daret religioni præsens Festi, daret hoc publicæ hilaritati, & a jurgiis ac litibus ferendis sibi temperaret, aut saltem alios quiescere fineret. Verùm furdo id fuit fabulam canere. Nihil ille mitior factus magis etiam insanire perrexit : unde cùm violentas jam manus aliis injicere pararet, Pater, ut turbulentum hominem compesceret, manus ejus, pedesque vinciri jussit. Diu nemo furem aggredi ausus est. Tandem resumptis animis quidam eum humi prostraverunt, & injectis loris ligarunt. Alter quispiam id ferens indignè vastos clamores excitat. Tertiùs etiam audentior immani vociferatione ligatum solvit. Hòc factò tres isti se subito ex hypocaufto proripuerunt, cùmque fores atrii noctu jam obseratas animadvererent, perfractò septò in hortum vicinum evadunt ; quos secutus P. Andreas conatus est benevolis verbis ad officium revocare, sed illi manu sacrilega sublatis e terra lapides, tanquam ea die, cujus agebatur nox subsequa, S. Stephani historiam in extemporanea tragœdiæ scena mundo rursus producere voluissent, inter sexcentas execrationes & blasphemias in eum jactarunt, ut proinde bonus Pater sibi præpete fuga consulere debuerit. Ille porrò, qui primus suis clamoribus tumultum excitaverat, dum sepem alteram transiit, pedem sibi gravissimè læsit, cùmque duos alios subsequi non valeret, necesse habuit, eam noctem non procul ab horto sub cœlo frigido transigere, poenàsque suæ petulantiae dare. Sed vexatione, ut Propheta loquitur, dante intellectum, ille sequenti manè ad saniorē mentem rediit, Patrique supplex factus facilè veniam delictorum, quam postulaverat, impetravit. Cæteri duo, dum in cœpta fuga obfirmatis animis perseverant, in Virum Armenum nostris familiarem inciderunt, a quo agniti, interrogatique, quò intempesta nocte tenderent, ferociter responderunt, se CHRISTI fide abjurata Mahometi nomen duros. Rogati ut ad domum suam tantisper diverterent ob ingentia pericula, quibus in plateis noctu essent expositi, protervè abnuerunt : alter nihilominus digestò vinò tempestivè resipuit, factique poenitens sequentibus diebus ad alteram captivorum domum reversus est, pudore namque suffusus Patrem rectà adire timuit. Interrogatus de socio Calvinista? respondit, certum esse, eum ad Turcas defecissè jam Mahometis Sectarium ; ignotum sibi tamen, ubi nunc lateret, se quoque ad fidei apostasiam ab eo sollicitatum fuisse, verum a tanto crimine abhorruissè, renuissèque. Petiit deinde sibi culpam dimitti, agnitæque ejus sincera poenitudine æquè veniam meruit.

*Malus cap. 17.
v. 19.*

IV. Verùm mirabili DEI Providentiâ, qui Redemptionis facultates peculiari protectione custodit, perditus ille homo tandem malo suo fuit repertus, quod sequenti ratione contigit: Puer in contubernio P. Redemptoris debebat gente Græcus, a parentibus ideirò nostris commendatus, ut sub cura eorum in Germaniam proficisceretur, ibidémque in Christiani hominis officiis institueretur; verebantur enim parentes, ne, si puer inter barbaras gentes adolesceret, in hominem sceleratum evaderet. Observavit Pater in puero præclaram indolem, egregiasque ingenii doctes, hinc cum etiam libenter in suum contubernium admisit, ac Doctrinâ Christianâ, bonisque moribus excolendum suscepit. Accidit, ut puer ille quadam die licentiam peteret parentes invisendi, quâ obtentâ dum juxta litus maris ambulat, vidit navim in Asiam quantocyùs vela facturam, onerari. Hæc ille, dum pueroꝝ more defixis oculis diutius contemplatur, conspicit transfugam illum Calvinistam, qui a nostris secesserat, inter alios navim subire. Properè itaque accurrit, clamâtque, hominem istum in navim ne admitterent, & ad Janissaros litoris custodiæ præpositos conversus: *Heus vos*, inquit, *istum retinete mihi bene cognitum & perspectum, qui a Patribus Redemptoribus Cæsareæ Legationis emptus elanculum aufugit, diuque quæsitus inveniri baud potuit! Hunc interim custodite, donec ego rem Patribus nunciavero, responsûmque accipiamis.* Expalluit ad hæc scelestus ille, sed de scèta noviter assumpta confusus Mahometanum se esse clamavit, & nequaquam Christianum. Navarchus animi dubius, cum non dispiceret, cui fidem adhiberet, hominem majoris securitatis gratiâ Janissaris custodiendum reliquit: puer autem omiſsa parentum visitatione celeriter domum reversus, nostris quid sibi accidisset, exposuit.

V. Mittitur confestim P. Andreas cum interprete ac Janissaro domus nostræ custode visurus, an res ita se haberet, ut puer nunciaverat. Vadunt, veniunt, nec aliter reperiunt. Causa devolvitur ad Proto-Vezirium; monentur custodes Janissari, hominem non sinnerent elabi. Sequenti die Pater cum Magni Oratoris interprete hominem illum custodibus septum ad Proto-Vezirium adducit, de accepta injuria, hominisque malitia expostulat, & justitiam implorat. Proto-Vezirius jubet hanc causam deferri ad Kadi sive Judicem, ut ille, quod æquum fuerit, decerneret. Omnes simul ad Judicem progrediuntur. Iterum Pater accusationem redorditur, & jus dici postulat. Reus ex adverso se citra culpam in crimen vocari conqueritur, multaque de sua innocentia differit. Judex interrogat, num *jaurum* id est infidelem, an Musulmanum se profiteatur? Respondit ille: Musulmanum. Ad hæc Pater contra replicuit, impræsentiarum minime controversi, an homo iste Musulmanus esset, sed an ei fas fuerit invitò Dominò aufugere? Suâ nihil interesse, quamcunque demum religionem ille profiteatur, modò lytrum pro eo expensum sibi restituatur; cum enim nostro ere ex triremibus redemptum fuisse, adeoque in emptoris dominium transivisse. Hærebat Judex ad ista, seseque variè torquebat, ut reum ab aperto scelere

Nnnnnnnn 2

1720.
Transfuga de-
regit.Ad Judicem
causa devel-
vitur.Fit series dis-
ceptationis.

exi-

1720.

eximeret. Dum unguis rodit, mentemque colligit, quærit tantam, unde constaret, eum emptum fuisse? Pater ætutum syngraphum depromit, ubi absque omni ambiguitate fatebatur præteritus herus, hominem talibus signis notatum legitimæ emptionis jure & persolutio pretio nostris ab se in manus traditum fuisse. Quod igitur, infert Judex, Pater cum Musulmano litigat, quem ad Christianos traducere non licet? Pater respondet, se non postulare hominem, qui a CHRISTI Fide descivit; sed velle, quod æquum est, videlicet expositi pro eo lytri compensationem, sin' autem, ut pro alio Christiano captivo commutetur, vel tanquam mancipium, quod antea fuit, vendatur, cujus pretio alter Christianus captivus emi possit. *Nihil horum, reposuit Judex, cum Musulmano fieri potest: videbo tamen, quid Leges nostra in tali casu decernant.* Dixit, & volumen arripuit, cujus folia, cum aliquandiu pervolutasset, & legenti similis inspexisset, clauso demum libro justam esse Patris postulationem pronunciavit: hominem itaque haberet, a quo si lytri compensationem obtinere nequiret, integrum ei maneret hunc aut pro alio captivo permutare, aut sub hasta vendere. Repereritne Judex hanc legem in illo suo volumine; mali namque mores etiam inter Barbaros bonas leges pariunt, an verò eandem se legisse finxerit, ut sententiæ suæ inventu tam singulari majus pondus adjiceret, fas esto cuivis sentire, quod libuerit; æquam tamen fuisse nemo negabit, & Redemptioni valde proficuum, simul etiam in aliis hujusmodi occasionibus & casibus exemplo futuram. Cavit solerter Judex, astuta vulpes, ne præsentis Cæsareæ Legatione, cujus utique respiciebat Auctoritatem, causa hæc ad aliud tribunal devolveretur, ubi iniquitatis suæ sententiam graviter lueret.

Datur sententia in favore nostro.

Transfuga venditur, & pretium recuperatur.

VI. Ut igitur Pater transfugam hunc recepit, eundem sub iisdem custodibus abduxit: equidem jucundum ei fuisset, si illum confestim pro alio captivo Christiano commutare potuisset, ut impius apostata transiris rursus innecteretur. Verum nemo Navarchorum pro mancipio notæ infidelitatis Christianum captivum commutare voluit. Necesse proinde fuit eum ad *Beaestan*, sive forum, in quo mancipia venduntur, perducere, ad quod cum Pater accessisset, primo a rerum ignavis repulsam tulit, sed postquam Janissarius noster, & alii cum fide asseverassent, mancipium ex sententia Judicis vendendum adduci, illico fuit admissus, & desertor præconi sive proxenetæ traditus, qui hominem vultu tristem & torvum, animoque dejectum apprehendit, illumque per forum circumducens proclamavit, hunc fuisse Christianum redemptum, nunc factum Musulmanum, & ex sententia Judicis vendi. Non procul iveras, dum unus ex circumstantibus Turcis centum piastras pro eo obtulit; producta tamen licitatione supervenit alter, qui plus pretio aliquot piastras addidit: cum nemo reperiretur, qui plus dare vellet, huic e vestigio numeratio pretio mancipium in potestatem cessit. Sic tota his aliquot inter horas transacta fuit. Nostri recuperata pecunia, pro scelerato hoc flagrone expensa, alium e ceteris captivum magis frugi hominem redemerunt.

VII. Cap.

VII. Eiusdem generis redemptores, qui in utraque terra degerebant, quicunque ad indicatae rubricae numerum in donationibus P. Redemptoris sacris conuenerunt. Multis ex istis adhaerentibus monachatus esset, ut exambulatorio. Eiusdem autem per conuenerunt ad numerum sacris familiaribus redemptoris debitas gratias perciperent. & per istos quicunque illis, qui ad eorum libertatem in istis conuenerant, deus ad maiorem. Praeterea homines & etiam deinde post peractam purgationem eorum in sacris admodum beneuolus P. Josephus Europa Sacristae P. Sacristae, Cisterciensem Legationem Viennam Constantinopolitanam usque ibidem, sed Appellat ad eandem peremptis oblatione terrarum de Christianis hominibus collata ad ipsos deinde redemptores habuit, praedicti nobis fructu in animas sanctas eorum redundante, quorum multi ad perueniendum presentem ad satisfactionem communis in istis extendarunt viam & Christianis pietatis exemplum ediderunt. Tandem in terra tua sancti Patris Nostri JOHANNIS DE MATTHA, VIII. mensis Februarii, cum P. Redemptor sacris conuenerunt, Cisterciensem Legationem Mittere, a nemine ex illis, quorum illa ad eorum sacrum conuenerunt, & illis illis sacrum & solutum multum oblatum, sed etiam illud equis illis in istis celebratum.

CAPUT X.

De Constantinopoli Viennam instaurata.

AD verni temporis initium, cum Magna Cisterciensis Legatio peruenit Viennam reditura deberetur, P. Redemptor aliquot diebus eam procedere statuit, quod consilium ab omnibus tantis magis probabatur, quanto deinceps per multis hinc peractis parabatur, quibus numerum a seipso Magna Legatio tempore praedicti esse poterat. Equidem multos iam redemptores Venetiarum sacrum opera in patriam remittat P. Redemptor, frequentius etiam impetrant, quos per longam aditum, diffidentemque viam sustentare oportebat. Ante omnia autem necessarium erat sacris conductis, sive publicis sive literarum imperatorum, deinde eorum eum equis aut bubulis conducere, quibus redemptores usque ad istos sacrum hominum consilia deberetur, utrumque Viennam Magni Cisterciensis opera Patrum cumulatim est conuenerunt, quam ipse parauerat, litteras siquidem sacris conductis praeter istos alios alios morem hominum Praedictis impetrant, ut non solum nostris sacris ab istis via possiderent, verum etiam hostia gratis concederent, victualia alios praeter istos alios minima venderent, victualia pro omnibus usque ad Romanorum Imperatorum consilia gratis pariter suppeditarent, istis caverent, ne quicquam hostis molestiam inferre praesumeret. Ut autem ista sanctis observarentur, voluit Turcarum Imperator, ut a singulis Praedictis hominum, ad quos redemptores erat perueniendum, Cisterciensem impetrant praedictorum nominibus subiectis redemptoris, quatenus constaret, mandata Magni Cisterciensis ad augumentum apud

CCCCCCCC

explor

1720.

expleta fuisse. Redemptioni porrò aula Turcica duos Chiaufes seu Centuriones adjunxit, qui duorum vices agerent, simul & Imperialium mandatorum executionem urgerent.

Altera pars
Redemptionis
in Tartariam
destinatur.

Sultani bene-
scentia.

Feminae in
10. lectis cur-
ribus vehun-
tur.

11. Aprilis
Constantino-
poli laeti di-
scedunt.

Græcorum
Aurigarum
urbanitas.

Alii 10. redi-
muntur capti-
vi.

Selymbriam
perveniunt,
ubi prima vi-
ta ad Sultani
mandatum su-
examen.

II. Cæterum cum pro captivorum Redemptione magna ad-
nyfio Patris Redemptoris consiliò in Budziakensem Tartariam de-
stinatus fuit, ut ibidem quotquot posset, Germanicæ Nationis
captivos redimeret. Reditum deinde adornanti Patri Redempto-
ri Magnus Sultanus singulari benignitate quadraginta currus cum
totidem aurigis submisit, qui ad expensas ærarii sui liberatorum
turbam Adrianopolim deveherent: voluit nimirum Sultanus hoc
beneficentiæ exemplò cæteros incitare, ut mandatis suis maiori
promptitudine obsequerentur. Ex his quadraginta curribus tri-
ginta meliores bubalis jungebantur; decem alios, Turcico more
undique tectos, equi trahebant, in quibus mulieres & puellæ vehe-
bantur; mos enim apud Turcas est usitatissimus sexum foemineum
specialiter custodire, eumque curribus ex omni parte obvelatis
imponere, ne quæ foris sunt videant, nec ipsæ intus videantur, at-
que sic omnis sequioris conversationis licentia & occasio petulan-
tiæ tollatur. In itinere autem præcedebant foeminae, viri seque-
bantur.

III. Dies erat undecima mensis Aprilis, quando manè sub
ipso solis ortu currus plenò numero, & omnia pro auspiciando
itinere sollicitè præparata fuerunt. Sumptò tandem prandiò amicis
& Legationi valedixerunt, ac deinde inter faustas comprecationes
laeti omnes, alacresque Constantinopoli discesserunt. Memora-
bile est, ipsos quoque Græcos aurigas tantis gaudiis incessisse, ac-
si amicos intimos, & charissimos necessarios suos in diu desidera-
tam patriam reducerent. Remansit in urbe P. Andreas cum Fra-
tre Dionysio, qui post discessum P. Redemptoris relictis prioribus
ædibùs ad Cœnobium Ordinis Divi Francisci Minorum Terra San-
ctæ commigrarunt, ibidemque temporariò hospitio recepti fue-
runt, usque dum in Tartariam, ut iussu fuerant, abirent. Haec dum
se ad novam expeditionem accingunt, decem interea alios capti-
vos redemerunt, & retentis septem ob rationem inferius adducen-
dam, tres reliquos P. Redemptori submiserunt, qui accelerato iti-
nere eum ad Adrianopolim Romanæ assècuti fuerunt, ibique ca-
teris sese adjunxerunt.

IV. Primo itineris die extra urbis Constantinopolitanæ por-
tam, quam Adrianopolitanam vocant, lentè processerunt, & rixis
hæud procul indè in campo primis castris primam noctem sub
tentoriis exegerunt: parcere nimirum jumentis voluerunt, ne in
ipso statim itineris initio nimis lassarentur. Sequenti luce ad au-
roram alacrius viam resumentes *Taut Bassa*, *Bida*, *Aia Stepani* &
Caiflich (loca sunt in agro Constantinopolitano) transiverunt, ve-
sperti verò ad oras Propontidis sive maris marmorei (hoc nomen
accepit ab exquisitis marmoribus ibidem enascentibus) pervene-
runt. Ad decimam quartam ejusdem mensis Aprilis *Selymbriam*
ingruente jam nocte attingunt. Altera die benè manè adfuit loci
Præf.

Præfectus cum testibus, qui P. Redemptorem in præsentia Chiaus-
 florum nostrorum interrogavit: num omnes eodem numero huc
 venerint, quò Constantinopolim egressi fuerant? An omnes sani
 ac incolumes? Si aurigæ suo munere ritè perfuncti fuerint? id
 est, nullibi se detinuerint & profectionem maturaverint. Victua-
 lia majorine pretiò quàm alii solvere debuerint? Num assignata
 hospitia eis satisfecerint? An Chiausii viarum duces & custodes
 secundum possibilitatem officium suum impleverint, & iter no-
 strum promoverint? Hæc mandatorum capita loci Præfectus no-
 stris prælegit, & ad singula responsum petiit, injectaque conscien-
 tiæ religione nostros obligavit, ne quidquam celarent, esse Magni
 Sultani Mandatum severissimum, ut in locis, quæ transeunda oc-
 current, secundum hanc normam examen instituatur, & responsa
 ad ipsum mittantur. Cùm P. Redemptor nullam haberet quere-
 lam, omnia sibi abundè ministrata respondit, nec in ulla re defe-
 ctum fuisse. Ad hæc, ne fraus vel dolus succedere posset, ipsi
 duo Chiausii & adducti testes in testimonium veritatis nomina sua
 singillatim subscripserunt.

V. Continuato deinde aliquot dierum itinere circa meridiem
 Adrianopolim sunt delati. Erat inter redemptos signifer; is Cæ-
 sareum, quod secum habebat, vexillum explicans reliquum agmen
 præcessit, tubicine vestigia ejus premente, & læto clangore bucci-
 nam inflante. Hos ceteri in suos ordines digessi, mulieribus in me-
 dium receptis, subsecuti fuerunt, atque hæc formâ urbem intrârunt.
 Quia verò hic loci remittendi erant aurigæ Constantinopolitani,
 & alii in eorum locum substituendi, triduanam ferè moram fece-
 runt, & interea ab emenso decem dierum itinere respirârunt. Ab
 hinc viam profecuti post quinque dies Philippopolim eodem quo
 Adrianopolim ordine sunt ingressi. Hic rursus, quod & Adriano-
 poli contigit, inquisitio circa observationem mandatorum Sultani
 instituta fuit: nemo tamen habuit, cur conquereretur, cùm ubique
 res largè suppeditarentur, cujus illi scriptum testimonium post se
 reliquerunt. Sequenti die id est vigesima octava mensis Aprilis
 iterum quieverunt, ut locus daretur alios aurigos cum curribus
 & jumentis adducendi.

Adrianopolim
 & Philippo-
 polim ingre-
 diuntur.

VI. Secundâ Maji Sophiam subierunt, ubi cum præparatos
 jam currus invenissent, sequenti statim luce se denuò in viam de-
 derunt. Quartâ post meridiem horâ Janu Bulgarorum oppidum
 ingressi subititerunt, atque peregrinis loci spectaculis animum re-
 creavère; eo namque tempore Bulgari Festa Paschalia celebra-
 bant, quæ hoc annò uno mense & tribus diebus apud Græcos, qui
 correctionem Kalendarii non sequuntur, tardius quàm apud Lati-
 nos inciderant. Erant Nundinæ, ad quas ex vicinis locis vario ve-
 stitu aliquot accolarum millia confluxerant. Homines ferè ducen-
 ti utriusque sexûs in foro choreas agebant, seseque manibus invi-
 cem complexi in orbem saltabant. In medio eorum stabat unus,
 qui tympanum pulsabat, alter autem inflabat tibiam incondito &
 barbaro sonitu horrori magis quàm voluptati ciendæ idoneo, quò
 tamen ipsi adeò affliciebantur, ut sudore per artus defluente ad

Sophiam per-
 veniunt.

Janu Bulgar-
 orum oppi-
 dum.

1720.

lassitudinem usque thiasum suum desaltarent. Adstabant Turcae saltus arbitri, qui si vinò quemdam ebrium conspexissent, confestim ad supplicium trahebant, ejusque temulentiam centum flagris mulstabant. Aderant & alii duo Popæ, eorum sunt Sacerdotes, qui si aliquos perfractis modestiæ limitibus lascivius agere viderent, eorum colla cyppo includebant, cogeantque in gradu consistere, donec a pueris subsannati, & variis contumeliis affecti fuissent; cum enim illi incurvato corpore pronòque in terram ore stare deberent, pueri dorsa eorum insilientes ad instar jumentorum circumagebant, eosque sexcentis ludibriis & ignominiosis afficiebant. Tam ignobili spectaculo nostri celeriter satiati in tentoria sua se receperunt, in iisque noctem egerunt.

Ad Nissam
singulari comitate
recepti sunt.

VII. Nissam deinde, quod est postremum Turcarum Præsidium, contendentes necesse habuerunt condensa nemora & asperrimos montes transcendere. Metus pariter ab insidiis latronum impendebat, ut proinde unus Chiausiorum nostrorum omnes moneret, ne quispiam longius ab agmine recederet, nì prædonum manus incidere vellet. Non de nihilo fuisse hanc solitudinem testabantur passim inhumata jugulorum cadavera, crania & ossa arida per valles dispersa. Quotquot igitur robore, viribusque præcellebant, nodosos sibi fustes, sudésque in eodem nemore exciderunt, ut se, totamque catervam his armis tuerentur. Ita præmuniti & præmoniti iter Nissam continuant, quos non procul ab urbe Nissenis Præfectus cum duabus suorum militum cohortibus, in aciem dispositis, excepit. Is utprimùm P. Redemptorem conspexit, eum comiter salutavit, & rara civilitate eundem benevenisse gratulatus est. Significavit præterea Sultani mandata sibi jam innotuisse, bonò itaque esset animò, se enim non passurum, ut quidquam jure desiderare posset. Addidit pariter se redemptis de consecuta libertate ex corde gratulari; omnia ad eorum commoditatem esse parata, irent proinde & superato Nissæ flumine ad designata hospitia progredierentur, quæ quidem in morem castrorum sub tentoriis ad urbis agrum sint disposita. Ergo Turcarum militum agmen præcedit, Signifer noster fluente per aërem vexillo duobus stipatus tubicinibus (alter enim sub itineris decursu accessit) subsequitur. Huic successerunt redempti decenti ordine ingredienti, quidam etiam curribus subvecti, hos excepit altera cohors Turcicorum militum, qui modestam hanc Redemptionis pompam clauserunt. Hoc modò per medium Nissenis Præsidii spectante innumerabili hominum multitudine transiverunt.

Ibidem cena
& nox sub
tentoriis agitur
excubias
observantibus
Janislaris.

VIII. Alteram urbis partem egressi in latam planiciem pervenerunt, ibidemque tentoria sua ingressi sunt. Saginatus bos pro eorum cena destinatus in fune hærebat: lignorum quoque variae strues æquò intervallò ab se invicem sejunctæ prostabant: Rasciani regionis illius incolæ aquam afferebant. Saginatus bos mactatur, purgatur & in frusta secatur: partes in ferventis aquæ caldarium mittuntur & elixantur. Panis viritim distribuitur, coctæ demum carnes per turmas apponuntur, quæ magna convivarum hilari-

1720.

hilaritate in illa cœna absumptæ fuerunt. His lautitiis Nissensis Gubernator redemptorum agmen excepit, quam illi comitatem alibi nusquam experti fuerunt: quo frugali symposiō Turcæ testari voluerunt, quàm sincerè pacem & amicitiam cum Christianis colere desiderarent. Inclinate ad occasum sole quinquaginta supra centum Janissari tentoria nostra circumdederunt, ut eisdem a nocturnis grassatorum insidiis securitatem præstarent. Ipse quoque Nissensis Gubernator noctem illam suo sub tentorio exegit, quatenus ad omnem eventum nostris suppetias ferre posset. Si alicui necessitas incubuisset e castris egrediendi, unus semper Janissarius eum comitabatur, & ad tentorium reducebat. Hanc inusitatam civilitatem cum nostri impendiō demirarentur, Nitscholdus Interpres significavit, se a Gubernatore Nissensi audivisse, ideò hoc fieri, quòd in civitate, ac omni vicinia multi plagiarii, bipedum nequissimi, versentur, quorum audaciæ coercendæ tam sollicitis excubiis opus esset, ne aliquem longiùs a castris separatim clanculum abriperent. Id ipsum Gubernator P. Redemptori disertis verbis nunciari voluit, quem iussit nihil metuere, sed securè quiescere, quòd de omnium protectione benè prospectum esset.

IX. Bonos interdum viros etiam inter malos reperiri nota est parœmia. Istud sanè in hac urbe evidenter patuit: Dies erat septima mensis Maji, quâ nostri Nissam ingressi ad urbis pomœria constitierunt. Nitscholdus Interpres cum sciret, non ubique pro tanto hominum numero sufficientem inveniri subito posse annonam, eadem die civitatem intravit pro quatuordecim imperialibus panes empturus. Pistor Græcus erat. Hic cum Nitscholdo de redemptis confabulando intellexit, omnem hanc multitudinem operâ Religiosorum, qui se huic muneri impendunt, persolutò pretiò e captivitate fuisse redemptam: majorem in modum admiratus est Græcus ille Pistor, tantam charitatem in mundo reperiri, promissæ itque hac eadem nocte sexcentos se panes cocturum eosdémque in eleemosynam redemptis distributurum. Sequenti manè nostri minimè expectato pistore iter sub ortu auroræ ulterius sunt prosecuti: verum ille curru sexcentis panibus onusto paulò post supervenit, cumque nostros e castris jam migrasse videret, ad velociorem cursum impulsis equis post mediam horam eos est affecutus & panes adhuc a forno calidos flagrantiore charitate distribuit. Ingens sanè Græci hominis fides & beneficentia.

Græci Pistoris
in redemptos
beneficentia.

X. Lentis in hunc modum itineribus proficiscentes ad confinia Cæsarearum Ditionum contenderunt. Nissensis Gubernator abeuntibus sub duobus vexillis viginti prætorianos milites adiunxit, qui nostros comitarentur; scatent enim illa loca non paucis latronibus, metuendumque erat, ne in cuneum juncti in nostros iruerent; feliciter tamen sub noctem *Alexinzeam* oppidum attigerunt. Dies sequens Maji nonus erat, in quem incidit hoc anno festum Dominicæ Ascensionis: itaque P. Redemptor erectâ sub tentorio arâ, convocatisque pro more militaris tubæ signò

Redemptio
Cæsareis con-
finis appropinquare.

Pppppppp

redem-

1730.

Turcarum vi-
nentia peri-
culum mune-
bat.Turcae ultra
limites pro-
gressi reman-
ebant.Tandem con-
fessum est ra-
tionibus.Caesari Regi-
ones ingredi-
untur.Chiaufius pro-
cedens Nit-
scholdum
pervenit, &
ejusdem re-
sponsa.

redemptis Ecclesiastici præcepti implendi causâ Missæ Sacrificium celebravit: id quotidie fecit, quando licuit, Dominicis præsertim Festisque diebus. Observatum est autem, stipatores Turcas eo tempore, quo Divina peragebantur mysteria se vinò ingurgitasse. Id inter virgulta ex inconditis eorum clamoribus innotuit: commendum proinde erat, ne temulenti homines, audaciâ effrenes, & locorum solitudine freti maleficium tentarent, ideoque in omnem eventum ex redemptis non minus quinquaginta viri, prægrandibus fustibus armati, Patris Redemptoris currum stipabant. Tandem post laboriosam peregrinationem ad illum locum pervenerunt, unde haud procul tres lignæ columnæ, Cæsari & Ottomannici Imperii terminos, ad quas superiore anno utriusque Legationis facta fuit permutatio, conspici poterant. Priusquam aurigæ huc appropinquassent, ceu in ultima Turcici territorii plaga constituti animalia solverunt, ut in hisce pueris pabularentur, quò factò demonstrarunt sibi propositum esse limites non transgredi: id magis eluxit, postquam ipsos etiam currus exonerare coepissent; tunc enimverò plenius patuit, eos velle reverti. Intelligens autem P. Redemptor, quæ in omnes suos pericula ex tam intempestivo aurigarum discessu redondere possent, conatus est illos blandis verbis inducere, ut usque Barakinum vicinum Cæsariæ Ditionis oppidum currus proveherent. Negabant illi, id sibi licere, quibus jam pridem prohibitum fuisset limites transgredi. Reposuit Pater præceptum non ita tunc intelligi debere, sed cum grano salis, & ad mentem Legislatorum, qui in simili casu Barakinum oppidum metam itineris esse vellent, ubi in eorum locum alii aurigæ essent successuri. Hac ratione ægrè tandem persuasi Patris voluntati morem gesserunt.

XI. Igitur Nitscholdus Interpres cum Turca Chiaufio nostro præmittitur, qui Redemptionis adventum nuntiaret, & visualia pro tota caterva pararet. Hi dum in transitu ad tres supra indicatas columnas pervenere, Chiaufius Nitscholdum sistere rogat, & sic inquit: *En, amice! Constantinopoli usque ad Constantinorum confinia te, tuoque adjuvante Numine feliciter peruenis. Jam verò nulla est mihi potestas ductoris officium ulterius exercere. Prædebe igitur, meliusque nunc age ductorem, & quemadmodum ego tibi fideliter ubique opem tuli, ita nunc vicissim, ut tu mihi optuleris & eandem fidem prestes, velim: tuum jam eris me præagere, sicut ego prius omnes præcexi.* Cui Nitscholdus breviter in hæc fere verba respondit: *Amice, securus esto! amicas terras ingredimur, nihil est hic contra sincerissimam benevolentiam metucundum; ibi nunc ad me, & ad tuas indemnis redibis.* Exinde limites transgressi Barakinum propius accedunt. Extra vicum prominebat suffixum signum, quò propter contagionis metum monebantur advenæ, ne propius succederent, donec per quadraginta dierum stativa sanitatem suam comprobassent. Ambo hic igitur gressus fixerunt, & Nitscholdus tubæ sonitu significavit colloquium se petere. Locum Præfectus nihil cunctatus statim in eorum occursum properavit, salutationisque officiis perfundus quæsit: unde venirent, & quid

venissent.

1726.

vellent? Cùm autem Nitscholdo referens didicisset, Patrem Redemptorem advenire, statim sollicitus est, quoniam redemptorem secum adducere? ajebat enim sibi ab Odwilio mandatum fuisse singulis militarem victus portionem præbere. Post duas horas Pater cum toto agmine suo ad oppidum venit. Attulrat autem loci Præfectus quadringentos & quinquaginta panes majores, ad in triduum facile sufficerent, & præterea carnis bubulis contum quinquaginta libras, quantum nimirum pro una die satis esse videbatur; plus enim dare non licuit, ne caro, ob immodicam æstatis calores putresceret. Batakinum itaque pervenerunt sub vesperam ejusdem diei in festo Ascensionis Dominice, mensis integro necdum completo ab egressu Constantinopolitano. Sequenti loco Odwilius Belgradensis Gubernator Batakinum advenit, magnèque gaudio Patrem Redemptorem complexus eidem felicem adventum gratulatus est; Pater ex adverso debitas ei gratias persolvit pro liberali annona suppeditata. Mox deinde sacrificium exortus, cui Odwilius cum toto comitatu suo omnibusque adstantibus redemptis interfuit, Divinæ Majestati summas persolvit gratias, quod tandem post hæc longinquam Cæsareas Provincias prosperè arripisset. Sacrificiū, advenit, regit cum Odwilio de ulteriori prosecutione agere; statim cum comites cum ac incolones comperirentur, nos in suspensis locis starent, merati, sed per totam viam in campo sub tentoriis nodum explere, non putavit Pater committendum esse, ut nunc per quadraginta dies sanitatis probandæ causa in hoc oppido hærerent. Odwilius, cū Patre omnimodis gratificari cuperet, fortissimè tamen mandatis, a Sanitatis Consilio Vienti ad se perscriptis, id facere prohibebatur, ne tamen Patris precibus nihil doleretur, & Sanitatis Consilio aliquatenus satisfaceretur, indicitum quadraginta dierum stationem in eodem loco permittitur, & redemptis mercedem ex annuatia Cæsaris Domo liberalem victum assignavit.

XII. In vigilia Pentecostes cursum ad ulteriorem prosecutionem submissi jam in proximis stabant. Ipsi per Cæsareas Regionem illis accidit eo iocundis, quod propius patriam propinquabant. Motavata fluvium transgressi, cum penes delinquerent, quoniam Tactari post oculos nuper ad Belgradum Turcarum copias exultant, ne a Cæsaris in loca deprehenderentur, cyrtibus succurrere condescendunt, lenique rursus post quinque tandem horarum spatium omnes in adversa ripa confecerunt. Invenientes nocte Jagodinam arripunt, ubi Odwilius R. Redemptorem secundo perurbaniter recepit. Redempti propere cursum extra oppidum sua fixerunt, tentoria nodum sub nodum adveni.

XIII. Sequenti Dominica Pentecostes post celebratam Militæ Sacrificium annona singulis distributa fuit in plures dies, ut videlicet nempe quadringenti & quinquaginta panes & trecentæ libras carnis; plus namque carnis dare non erat consuevit, ne, ut diximus, solis ardore corrumpereatur. Rabus itaque omnibus perparato redempti ite rursus sunt suspicati; Pater vero ad personam Odwili ubi etiamnum aliquot horis diutius remansit, laborem

P P P P P P P P P P

Gala

Batakinum

Batakinum

Batakinum

1720.

Hebræorum
in redemptos
beneficentia.Remissi sunt
quorum pa-
tria propius
erat.Viennam per-
venimus.

deinde festinato equorum cursu est subsecutus. Post triduum, ter-
tiâ videlicet feriâ Pentecostes vespere circa horam sextam Belgi-
dum pervenerunt. Tunc primò Scapulare Ordinis, ut moris est,
redempti palam in pectore præferre cœperunt. Ingressus Re-
demptionis a nostris ibidem degentibus Religiosis omni possibili
splendore adornatus fuit. Redempti ad Templum nostrum de-
ducti, postquàm DEO Redemptori gratias persolvissent, partim
in civium domibus magna charitate recepti, lautèque habiti sunt,
partim in foro sub erectis tentoriis hospitium, & a Domo Ordi-
nis nostri victum acceperunt: profusa fidelium liberalitas fecit,
ut omnibus abundè necessaria ministrari potuerint, & quod mire-
ris, ipsi quoque Hebræi ad reficiendos redemptos symbolum suum
contulerunt, utpotè, qui pro eorum alimonia aliquot vini urnas,
decem verveces & centum panes submiserunt. Postera dies, se-
cunda nimirum & vigesima mensis Maji, eorum quieti data fuit,
quâ tamen Hungari, Croatæ ac Transilvani cum Litteris & via-
tico dimissi sunt, quod patriæ suæ vicini facili jam negotio eo
pervenire possent. Cæteri in quatrimum ex Cæsaris Annona-
ria Domo panes obtinuerunt, & postea iter Semlinum promoverunt.
Hic mutatis curribus & jumentis juxta litus Danubii per dies
quinque & viginti, relictis ex altera ripa Comaromiensi & Polo-
nienti Cœnobiis nostris Viennam Austriæ properârunt. Cæte-
rùm cum in hac via nihil, quod memoriâ dignum sit, eis occur-
rerit, neque nos illorum itineri describendo diutius immorari vo-
luimus.

XIV. Decima sexta die mensis Junii omnes Viennam te-
nuerunt. Sequenti luce post meridiem eis Religiosa Communitas
nostra obviâ processit, illósque eâdem prorsus viâ, & modò,
sicut sæpius in hujusmodi occasionibus jam memoravimus, sup-
plicantium ritu cum cruce ac labaris inter confertissimam specta-
torum multitudinem ad nostrum Templum deduxit. Ad concio-
nem dixit P. Lucas a S. Nicolao Ordinis nostri Religiosus. Soli-
tæ postea gratiarum actiones Sanctissimæ TRINITATI decantatæ
& redempti lautiore cœna recreati fuerunt, quâ absolutâ per ci-
vium ædes gratuitum obtinuerunt hospitium. Centum hi nume-
rò erant & quadraginta, quos P. Redemptor per quindecim adhuc
dies aluit, ac demum Litteris & viaticò donatos, in patriam quem-
que suam remisit.

Armeni Ca-
tholice fidei
uniti addu-
cantur.Eorum co-
gnomina.

XV. Cum hac Redemptione quinque etiam Armeni ex
Thracia venerunt, qui abjuratis schismatis erroribus ad unionem
Ecclesiæ Romano-Catholicæ redierunt, non quòd ipsi a nostris
redempti fuerint, sed quòd hanc occasionem in terras Christiano-
rum proficiscendi negligere noluerint. Libet eorum nomina
subnectere, quæ sunt sequentia, scilicet: Joseph Isaac, Theodo-
poli natus in Armenia, Diaconus annorum quadraginta trium.
Stephanus Cracuolo, natus Athenis, Clericus quatuor minorum
Ordinum, ætatis annorum triginta trium. Angelus Timo, Balba-
stri in Peloponneso natus, ætatis annorum viginti septem. An-
dreas de Anatolia ætatis octodecim annorum. Joannes Kefel,
natus

natus Adrianopoli, ætatis annorum quindecim. Orabant hi P. Redemptorem summis precibus, ut sub ejus protectione Barbaras illas regiones exire liceret, quod se impares crederent schismaticorum persecutionibus diutius tolerandis, ac majora sibi pericula præviderent imminere. Ille vero paterno amore eos promptè excepit, & per iter Viennam usque liberaliter sustentavit, ac in omnibus eventibus peculiarem illorum curam gessit. Horum tres in Transilvaniam ad ejusdem Nationis Episcopum, Romanæ Ecclesiæ unitum, transiverunt. Alii duo Romam ex voto Sanctorum Apostolorum limina petierunt.

1720.

CAPUT XI.

*Alter pars hujus Redemptionis in Tartariam
Budziakensem dirigitur.*

IN Superiùs causas attulimus, cur P. Redemptor reditum suum in Germaniam maturaverit; cum autem magna pecuniæ vis adhuc superesset, Patri Andreæ Socio viginti florenorum millia tradidit, ut hac pecuniâ ceteros, quos posset, Germanicæ Nationis, vel ditionum Cæsareæ Majestatis subditos Constantinopoli redimeret; postea verò in Budziakensem Tartariam transiret, ibidemque, quotquot valeret, Christianos liberaret. Nec sine delegato munere suo segniter functus est, sed brevi tempore post P. Redemptoris discessum decem redemit, & tres ad reliquam redemptorum catervam transmisit, quam illi non procul Adriano- poli sunt affecti, ut retulimus. Smyrnense negotium ob moras ex moris assidue subnascentes ex integro nondum erat compositum: pro Marquette Medico Lotharingo, & aliis ibidem decem Germanis captivis necesse fuit quatuor millia supra centum florenos expendere, nec de pretii magnitudine conqueri licuit; Hollandorum liquidem Consul alienum negotium minus accurate tractavit, & de corio non suo parùm sollicitus in Turcas æquò liberalior fuit; sic enim fieri plerumque solet, ut, dum Redemptionis negotium per externos procuratur, grave semper dispendium Redemptio sentiat, quemadmodum in hac occasione luculenter patuit. Ex illis decem supra memoratis remigibus, Constantinopoli redemptis, P. Andreas tres Patrem Redemptorem subsequi jussit, septem autem reliquos secum Constantinopoli retinuit, ut se in Tartariam comitarentur, tum ut in itinere custodes haberet, qui a fortuitis prædonum insidiis se tutarentur, tum ut ipsis Tartaris ostendere posset, se non alia de causa venisse, nisi propter Redemptionem captivorum, cujus tot testes Constantinopoli adduceret. Decimâ mensis Maji postquam ab Ottomanica Porta Salvi Commeatûs Litteras in Tartariam profecturus obtinisset, illicò duos currus, totidemque aurigas Græcos pro se ac Socio Fratre Dionysio, nec non pro septem suis redemptis, Bukarestum in Valachiam avchendis, conduxit, annonam comparavit, ac Janissarum pro majore itineris securitate mercede adscivit, qui equò rectus ductoris simul officium præstitit.

Constantinopoli illi compositum negotium Redemptionis.

Mensis Junii per per nos facta Redemptionis negotia peraguntur.

Q9999999

II. Post-

1720.
In Valachiam
provinciae
na.

Comites Tur-
carum in tra-
jectu Danu-
bii.

Prima vice ex
turri æra cam-
pana audiunt.

A Principe
Valachiae co-
miter excipi-
untur.

Ad alloquium
Principis invi-
tatur.

Ad Princi-
pem introdu-
cuntur.

II. Postquam igitur Patribus Ordinis S. Francisci Minorum pro liberali unius mensis hospitio gratias egisset, eisdemque va- ledixisset, unâ cum Sociis in viam se dedit. Profecti sunt autem imprimis Adrianopolim versus, quò tamen non pervenerunt, sed flexo ad septentrionem tramite Hæmum montem adiverunt, eò- que superatò vigesimâ sextâ Maji in ipso nimirum festo Sanctissi- mæ TRINITATIS Russikum ad ripam Danubii pervenerunt, ibi- que solito mitiores nacti sunt Turcarum Præfectos; isti enim ob pacis reverentiam eorum currus non sunt perscrutati, nec homi- nes numeraverunt, ut aliàs fieri consuevit, quinimò ne obulum quidem pro Danubii trajectu exegerunt, quæ sanè singularis co- mitas nostris antea nunquam fuit exhibita. Valachiam ingressi proxima in civitate circa meridiem primùm Christiano more ex turri æra campana sonare audiverunt, quod eis grande gaudium peperit. Sequenti die inclinante jam ad occasum Sole post tædio- sum quindecim dierum iter Bukarestum feliciter tenuerunt.

III. Hospitalis terræ Principem, Vaivodam appellant, Pate- veneraturus ei per stipatorem Janissarum adventûs sui causam significavit. Princeps illum ad amœnas commodasque ædes juxta palatium suum deduci jussit, & paulò post centurionem submisit, qui Patri Principis nomine prosperum gratularetur adventum. Appositi sunt milites, qui ad easdem ædes honorarias excubias agerent, nostrorum sedulam curam gererent, & omnia compor- tarent, quæ necessaria videbantur. Post hæc aulicus quidam Mi- nister, qui Principi a Latinis libellis erat (Secretarium vulgò no- minant) supervenit cogniturus, quot nostrum essent, ut rationes de victu eis suppeditando iniret. Constituta sunt autem in sin- gulos dies panes, carnes, aromata, candelæ & alia, quibûs indige- re putabantur. Interim dum idem Minister, qui nostros aliunde ex superioribus expeditionibus jam noverat, cum Patre familiares sermones miscet, tempus cœnandi advenit, De promptuario Principis octo fercula, item fructus, aliæque bellaria sive colutea mensæ inferuntur; rogantibus Valachici Principis Ministris, ut, cum Pater inexpectatus advenerit, ac propterea de lautioribus epu- lis prospicere non licuerit, hæc interim æqui, bonique consuleret. Pater ad eandem cœnam invitat Principis Ministrum, qui se per- urbaniter excusavit, & sub obtentu negotiorum, in aula expedien- dorum, discessit. Centurio verò invitatus assedit ad cœnæ com- munionem. Nec ad Patrem solum, sed & ad ipsos quoque redem- ptos Principis Liberalitas se extendit, quibus cibus & potus ejus jussu in abundantia ministratus fuit.

IV. Sequenti luce rursus adest idem Principis Minister, quem secuti sunt aliquot viri, adferentes omnîs generis altilia, variæque ciborum condimenta; ne autem Patri quidquam deesset, Princeps insuper viginti piastras ei transmisit, ut si quid fortè desideraret, paratâ pecuniâ statim necessitates suas sublevare posset. Ad extre- mum rogavit Patrem, ut, nisi incommodum illi foret, ad alloquium suum venire haud gravaretur. Promptus illicò Pater cum fratre Socio & Centurione ad Aulam Principis se contulit, ubi a duobus Bojari-

Bojarinis, sive regionis nobilibus, qui praelongis argenteis virgis instructi æquis passibus præcedentes, iisdem virgarum extremitatibus levi quadam tusione humum feriebant, excepti, & ad Principis conclave deducti fuerunt. Ante fores tamen paululum constiterunt, donec Principi adventus eorum nunciatus fuisset, qui illos contestim ad se ingredi iussit. Aderant ibi familiarium complures, qui omnes præter Primores rerum arbitros ad Principis mandatum exiverunt. Porro Princeps ipse sub ingressu nostrorum honoris gratiâ e folio, cui insederat, descendit, eisque ad quinque circiter passus obviam processit. Peractis reciproce salutationis officiis Princeps nostros in præparatis sellis confidere iussit. Nullo hic opus erat interprete, quod Princeps præter Valachicam, Italicam etiam, Gallicam, Græcam & Latinam linguam exactè calleret. Hic Princeps ille fuit famigeratissimus Joannes Nicolaus Alexander Maurus Cordatus de Scarlati, qui superiore bello, ut suo locò retulimus, a Cæsareis in Transilvaniam abductus, ut captivitatis suæ tædia levaret, librum de Officiis Græco sermone conscripsit, ab eruditis postea Lipsiensibus cum Latina interpretatione typis vulgatum. Sed ut eò revertamur, unde digressi sumus; ut nostri confederunt Princeps singulari comitate, verborumque suavitate Patrem Latino sermone allocutus multa & varia de P. Josepho Redemptore quæsit, qualiter nimirum expeditio nostra Constantinopolî successerit? quot numerò in libertatem asserti fuerint? Cui cum Pater ex Ordine satisfaceret, ille in Ordinis nostri laudes effusus ejus Institutum majorem in modum commendavit. Sermone deinde ad alia converso Pater Dierlingi Cæsarei apud Portam Ottomannicam Ministri epistolam Principi porrexit, eidemque significavit, constitutum sibi nunc esse Budziakensem Tartariam redimendorum captivorum causâ adire: supplicabat proinde, ut Princeps opus tam salutare suò patrociniò & favore fulcire dignaretur. Princeps oblatam epistolam gratanter accepit, opemque suam liberaliter addixit, rogavit tamen Patrem, ne ante mensem adhuc ex Valachia discederet, simulque promitteret, se confecta expeditione cum redemptis ex Tartaria rediturum. Interea potus ex Asiaticis fabis, *Cassè* vocant, adfertur, cujus aliquot phialas cum Pater exforbuisset, amplissimas Principi gratias professus ab ejus colloquio recessit, ac eadem formâ, quâ venerat ad hospitium reductus fuit. Diebùs, quæ Pater Bukaresti substitit, præter liberalissimam suorum hominum sustentationem, decem ei fercula opiparè præparata ad prandium, & totidem ad coenam de promptuario Principis apposita fuerunt, ut alia plura silentiò præteream, quæ indulgentissimus Princeps profusâ munificentia in eum contulit: ipsi quoque Turcæ, ut amicitiam suam cum Cæsareis testatam facerent, semel ante fores ædium, quas Pater incolebat, pro more gentis musicâ eum symphoniam honorârunt.

V. Tertiâ mensis Junii, cum Pater negotium acceleratum cuperet, septem illos redemptos, quos Constantinopolî secum adduxerat, in Transilvaniam expedit; didicerat enim in Tartaria

Qqqqqqqq ♪

omnia

1720.

Honor singulari nostris exhibitus.

Princeps linguarum quarum gurgus. Quis hic Princeps?

Musica Turcarum.

In Moldaviam & Tartariam itaq.

1720.

Jassium per-
venit, Prin-
cipi Molda-
viæ epistolam
tradunt.

Kaufanum in
Tartaria at-
tingunt.

omnia esse pacata, atque adeo redemptos illos sibi magis oneri fore quam commodo. Illis in Transilvaniam deven- dis jussu Principis duo assignati sunt currus & victualia imposi- ta in multos dies sustentura. Altera die, qua Pater Bukaresto discedere statuit, Principem adivit, & post debitas pro innumeris beneficiis perceptis gratias persolutas eidem officiose valedixit, faventibus bonis Superis peracta feliciter expeditione illum denuo revisurus. Huic Princeps ad iter commodius perficiendum tres currus deputavit, singulos quatuor equis instructos, milites præterea quinque pro viæ custodibus adjunxit, eidemque Epistolam ad vi- cinum Moldaviæ amicum Principem, quæ Patrem & negotium ejus commendabat, ac denique in viaticum quinquaginta iterum piastras dedit: nostri autem tot favoribus cumulati tandem die quinta mensis Junii Bukaresto emigrarunt, iterque suum in Mol- daviam auspicati sunt. Post triduum Focsiarum urbem, ad Va- lachiae & Moldaviæ confinia sitam, quam tenuis rivulus dirimit, pervenerunt. Ibi Valachici Reguli Praefectus nostros omni be- nignitatis genere suscepit, utpotè, qui non solum eis annonam largè suppeditavit, verum etiam remissis prioribus militibus & aurigis alios substituit. Undecima tandem ejusdem mensis Junii sub Solis occasum Jassium tenuerunt, ubi sub idem tempus Mol- daviæ Princeps residebat, qui eis gratuitum hospitium assignavit. Sequenti luce Pater acceptam Valachiae Principis Epistolam ad Aulam detulit. Biduum hic, ut ab itineris laboribus modicum respi- rarent, quieti dederunt; iter namque per loca deserta pulsus inde colonis fuit valde difficile, ipsaque regio a Tartaris in solitudi- nem redacta, vix unum alterumve præbuit mapale, ubi noctem agere possent. Inde in Budziakensem Tartariam moventes cum Pruth fluvium sinè periculo transivissent, decima septima mensis ejusdem Kaufanum, ob frequentes nundinas celebre Tartariae op- pidum, attigerunt. Hunc locum sibi metam itineris fixerunt, in quo Redemptionem ad calcem perducerent.

C A P U T XII.

Ad Kaufanum in Tartaria Redemptio absolvitur.

Hospitium
commune ob-
tinens.

In aliud mi-
grat.

I. **E**adem vespèrâ, utprimùm Pater ad oppidum pervenit, Salvî conductus Litteras Constantinopoli a Magno Sultano im- petratas per duos viros ad loci Praefectum misit; is eidem com- mune ac publicum hospitium (*Han* vocant) cujus descriptionem alibi dedimus, pro habitatione designavit. Sequenti die Pater honoris causâ Praefectum invisit, & ab eo militare praesidium jux- ta Sultani mandata poposcit. Equidem ille Patri omnem favo- rem, opemque suam liberaliter addixit, nihil tamen, quod promi- serat, implevit, sed benevolis duntaxat verbis Patrem laetavit; rogatus siquidem de alio hospitio concedendo, quia publicum illud propter intransitum & exeuntium liberum ac promiscuum utrum- parum tutum videbatur, preces callidè elusit: ut proinde Pater opus

opus habuerit singularem domum mercede conducere. Convenit itaque cum cive Kaufanensi, qui ei pro menstruo sex piastrarum censu domum suam elocavit, in qua præter duo hypocausta, atrium & coquinam nihil erat: ædium angustis difficultas annonæ ex assè respondit, quam nostri magnò pretiò comparare cogebantur. In hoc oppido omnibûs Lunæ diebûs nundinæ celebrantur, ad quas Turcæ, Tartari, Græci, Armeni ac Hebræi frequentes conveniunt. Pater publici præconis voce proclamari iussit, ut si quis venalia mancipia possideret, ea ad Patrem perduceret, æquò pretiò illa perfoluturum; Akiermanus namque Tartarus, qui operam suam in aliis Redemptionibus ad conquirenda mancipia nostris commodaverat, non comparuit, creditus in superiore bello perivisse. Voce tamen præconis Redemptio per omnem latè viciniam satis divulgata fuit.

1720.

Præconis voce Redemptio promulgatur.

II. Adduxêre Tartari vendendos complures utriusque sexûs parvulos quinquennes & sexennes, paucos decennium egressos. Hi nuper ad Belgradi obsidionem a Tartaris in Transilvania & Hungaria intercepti, ut superiùs pluribûs commemoravimus, in certam adolefcebant animarum suarum perniciem. Ex his Pater intra unius mensis spatium quatuor & nonaginta (unus siquidem in catalogo ex Amanuensis incuria fuit prætermisus) redemit, magnò quidem pretiò, sed ob assertam tot infantibus Christianæ fidei institutionem utilitate majore. Tartari interea pro suo libitu quotidie captivorum pretium augebant, ut proinde inter perpetuas contentiones & jurgia plures dies sinè fructu elapsi fuerint: recurrebant tamen identidem, & cùm nihil vulpina simulatione sua se proficere cernerent, mancipia tandem sua ad Patris æquum arbitrium vendiderunt.

Pueri & puellæ adducuntur.

III. Redimebantur subinde pariter adulti, major autem considerabatur necessitas simul & utilitas ætatis minoris; adulti namque captivi ut plurimum in fide sunt constantiores, ac æternam salutem suam, si Christianis moribûs & doctrinâ imbuti aliquando fuerint, in tuto collocare faciliùs queunt; quamvis enim tyranni libertatem eis præsciderint, attamen salvificam CHRISTI fidem invitis tollere nequeunt: illi verò parvuli, quoniam ob ætatis imbecillitatem Doctrinæ Christianæ non satis sunt capaces, majoribus manent expositi animarum periculis, meritòque timeri potest, ne in cruda barbarie educati ad fœdam Mahometis superstitionem desciscant. Quod cùm nostri secum reputarent, optabant omnes, quotquot reperire valerent, minoris ætatis sive pueros, sive puellas redimere, & ad terras Christianorum reducere, ut in CHRISTI doctrina erudirentur, ac idoneis morum magistris traderentur: adultiorum verò & in CHRISTI fide constantiorum redemptionem constituerant ad proximum tempus differre: quò tamen nihil obstante nonnulli etiam adulti interdum redimebantur, præsertim verò maturæ mulieres, ut parvulorum in via curam gererent, ne quid eis sinistri accideret, & ut apud eos sub itineris decursu matrum officio fungerentur. Ex his fuit Juditha quædam cognomine Idaczy, gente

Causæ enim parvuli præ cæteris redempti.

Adulti tamen redimuntur ob causas.

Rrrrrrrr

Hungara

1720.
Juditha uxor
de nobili
militi pro-
prie redempta.

Helena et
desponsationem
extorquet.

Hungara, in Transilvania Judicis Nobilium uxor (ut ipsa impudenter de se prodiderat) cum filia in captivitatem ducta. Filia reperiri non potuit, redimenda alioquin quocunque etiam pretio; distrahebantur enim apud Tartaros, qui sanguine juncti sunt, ut hoc quoque careant solatio. Igitur Juditha propter generis statusque dignitatem enormi pretio venum offerebatur, quae tamen post diuturnas licitationes & jurgia tandem trecentis & quinquaginta florenis redempta fuit. Altera Helena Vithacry tuncem pariter nationis, de cujus lytro Pater post multas cum Tartaris altercationes convenire nequivit, vindicta domum inter immanes ejulatus retrahitur; illa ad domus januam in terram prociat, & ob spem Redemptionis sibi praclusam in desperationem acta inconditis lamentis vociferabatur, se jamjam violentas manus fini allaturam. Hujus clamoribus excite foeminae Tartaricae crepide accurrerunt, intellectioneque misere calamitate herum eius commovebant, quod oblato justo pretio mulierem vendere nolet, quam una cum lytro, si illa sibi sponte mortem accerseret, esset amissurus. Talibus foeminarum rationibus Tartarus emoluitur. Eadem denique ad nostros reduxit, eamque immenso nomini parere, quod postulaverat, pretio vendidit. Aliae deinde compaes redemptae sunt mulieres, quibus injunctum fuit, ut parvulorum munditiae diligenter prospicerent, eorumque interulas lavarent, quod illae etiam sollicitae praestiterunt.

Quinque mo-
nachi ad-
ducuntur.

Redempti
25.

IV. Degebant ibidem Christiani ab heris suis pridem manumissi, quorum quinque cum nostris ad patriam suam redire omnibus votis anhelabant: his quoque impetrata fuit aliquot annis facultas terram illam egrediendi, quod alias eis minime licuisset, atque hoc pacto isti quoque agmini nostro se aggregarunt. Haec igitur occasione redempti sunt in Tartaria Budakenfi sedecim viri, decem mulieres, quatuor & nonaginta utriusque sexus parvuli; universum centum viginti animae, quibus & quinque illos libertos accensas, centum viginti quinque capita consocias.

Reditu ab-
ducuntur.

Parvulis ad-
ducuntur & ap-
ponitur Pro-
fectus.

Munus pla-
catu regi
conferunt.

V. Easente mense Julio Pater de reditu sollicitus omnia ad iter necessaria comparavit. Kaufanensis Praefectus, ut inter redemptos tantum minoris aetatis numerum comprehendi intellexit, ringebatur, & fremebat sive odio in Christianos percitus, sive metu Ottomannicae Porte percussus: quidquid fuerit; ille feroce se opposuit, exerte testatus, se non permissurum, ut haec parvulorum turba e Tartaria egrederetur. Pater, ut hominem insigniter barbarum placaret, viginti quinque aureos nummos eodem obtulit; at ille centum poposcit. Et hoc quidem numerum fuit necesse, ne tota Redemptio periclitaretur, aut grandioribus damnis involveretur. Exinde major cum pecunia metus instavit Praefectum, ne propter dimissos parvulos in crimen vocaretur, & peccatum capite lucret. Benderum itaque profectus est specie invadendi amicum, revera autem, ut excusationem sibi pararet, quasi se absente atque inscio istud fuisset perpetratum. Ante discessum monuit Patrem, ne per Turcarum loca pingeret, aut

in iis se detineret, alioquin enim futurum, ut ingentia pericula incurreret. 1720.

VI. Condukti tandem sunt aurigæ, qui redemptos in Moldaviam deveherent: cum his Pater quidem de mercede convenit; verum illi, cum omnes jam in curribus sedissent, præfractè negarunt, se prius pedem moturos, donec tota merces sibi persoluta fuisset. Pater postulationis insolentia offensus, confectum ab absentis Præfecti fratre, qui ejus tunc munus gerebat, adversus protervos justitiam auxiliūque postulavit. Ille bonis verbis consuluit, ut ad sedandam aurigarum ferociam medietatem pæste mercedis persolveret. Verum illi hac minimè contenti & alteram medietatem instantius petebant, causati, se in regionem alienam proficisci, ubi Pater nihil amplius eis esset daturus. Equidem Præfecti frater minis & terroribus illos ad inchoandum iter urgebat: isti verò instar aspidis aures suas ad omnia obdurabant. Quamobrè ut Pater eos sibi redderet obsequentiores, necesse habuit, aliquid ultra dimidiam mercedem adjicere; timebat enim, ne gens in fraudes prona ipsum insigni aliquò maleficio obrueret. Exinde ut illi bonam Patris voluntatem agnoscerent, nihil quoque fidelitatis ac diligentie passi sunt ab se desiderari, sed læti & alacres iter sunt auspicati.

C A P U T XIII.

Redemptionis ex Tartaria Budziakensi reditus: ejusdem solemnis Viennæ ingressus.

I. Dies erat septima & vigesima mensis Quintilis, dum nostri Kaušanò emigrarunt, ubi aliquot diebus ultra mensem morati universam captivorum Redemptionem absolverant. Tempus erat in principio serenum ac itineri commodum, hanc tamen aëris clementiam paulò post corruerunt effusi & diuturni imbres, qui magno impetu super terram ruerunt, & vias omnes fœdarent. Noctu nullus ob regionis solitudinem patebat receptui locus, sed diurno itinere fatigatis sub pluvio cœlo pernoctandum erat. Has inter ærumnas & incommoda post triduum Jassum pervenerunt, læti imprimis de parvulorum incolumitate, quorum tenella ætas curam omnem & compassionem intendebat. Jassio hinc in Tartariam remittendi erant aurigæ: isti autem ad ulteriorem nostrorum devotionem nunc se offerebant, parati, si Pater congruam mercedem addiceret, eos in Valachiam atque etiam in Transilvaniam deducere, & solutionem in finem usque itineris differre. Verum Pater eorum insolentiā exasperatus id noluit admittere, satisque habuit eos benevolis verbis remisisse.

II. Jassi porro pridie Kalendas Augusti Principem honoris causâ invisit Pater, quem sibi conciliare decreverat, ut ex ejus beneficentia currus usque Bukarestum impetraret. Eadem die circa meridiem, dum quidam ex præcipuis Moldavorum proceribus

***** 2

Patrem

1720.

Patrem honoris gratiâ inviserent, scævi ominis mulier clanculum irrepsit, & puellam quamdam, a nostris redemptam, susturari tentavit: clamante verò puella & renitente anus a facinore depulsa fuit. Qua de re Pater apud Principem graviter conquestus est. Mulier plagiaria ad causam dicendam adducta non dubitavit mentiri, hanc puellam esse filiam suam, eamque a Tartaris in captivitatem abductam se nunc repetere voluisse. Puella hac de re interrogata negavit se Moldavam esse, sed Hungaram, huius Regni idioma loqui, Moldavum penitus ignorare, minus Moldavam sibi matrem, aut se filiam ejus esse. Non tamen destitit anus effrons puellam jure apud Principem repetere, qui proinde nuncium ad Patrem misit, eidemque significavit, ut regionem ocyus excederet, quod mulier filiam suam sibi reddi præfractè postularet. Cui Pater respondit, se haudquaquam passurum, ut sibi puella vi eriperetur, sed Constantinopolim ad supremum tribunal provocaturum; quamvis enim puella reapse filia ejus foret, qualem illam non esse manifestè constaret, se tamen nullo jure ad eam reddendam obligari posse, quam a Tartaris sibi venditam emptionis jure nunc possideret.

Ad fidem Catholicam
convertitur
Juditha.

III. Interim Juditha, cujus mentionem paulò superius fecimus, & quæ hætenus parvulis diligentem operam impenderat, graviter ægrotare cœpit. In hoc illa statu Calvinii errores, quæ ab infantia fuerat innutrita, seriò est detestata, & Fidem Romano-Catholicam amplexa, in qua unice mori percupivit. Pristinæ postmodum sanitati restituta in fide suscepta non vacillavit; quin imò certis nunciis didicimus, eam in patriam delatam marito suo feliciter persuasisse, ut idem propositum & eandem fidem susceperit.

Curres ipsi
sibi conquire-
re coguntur.

IV. Demum Pater altera vice oravit Principem, ut aliquot currus, quibus redempti Bukarestum aveherentur, suppeditare vellet, sed ille respondit, sibi non esse potestatem quemquam ad hoc servitium compellendi. Ægrè conquisiti sunt aurigæ, qui currus pro mercede elocarent. Interim dum Pater commeatui in viam parando, aliisque negotiis intendit, iterum nonnulli Moldavi quendam infantem tentarunt surripere, quod suum plagium feliciter successurum arbitrabantur, quia infans nondum loqui, nec verbis se defendere poterat: verum pariter in facinore deprehensum cum ignominia sunt rejei. Facile suspicari licuit, plagiarios illos idcirco parvulis insidiosos fuisse, ut eosdem rursus Tartaris venderent: quare bonos genios, parvulorum custodiæ præpositos, tam nefarium facinus detexisse crediderim. Congregatis tandem aurigis die quinta Sextilis Jassium lentè sunt egressi, nec tamen ultra milliare ob noctis viciniam processerunt. Hanc illi in campis sub dio exegerunt a pluviis quidem suapte molestam, longè tamen molestiorem a solitudinibus, quod semper metuere deberent, ne quis sub caliginoso noctis præsidio se turbæ immisceret, & inobservatus puerum, aut puellam furtim abstraheret: ad quod evitandum viri adjuncti sunt pueris, & mulieres puellis, ut tenere ætati invigilarent. Illi verò, qui in curribus commodius

Iterum inni-
met periculum
a plagiariis.

Jassium egre-
diuntur.

Cursus de par-
vulis.

recu-

recubant, moniti sunt curam habere infantium ibidem quiescentium, ne quis in terram laboretur.

V. Sexta ejusdem mensis post horribilem precedentis noctis tempestatem dies illuxit nubibus atra, & perpetuis imbribus for-
da: unde cum aquarum illuvie viæ omnes restagnarent, aurigæ
lenticulis progrediebantur. Octava ejusdem mensis Pater relicto
fratre socio cum redemptis expedito curru vestus præcessit, ut
annonam compararet, quæ jam deficere coeperat. Ad occasum
Solis *Barlat* regionis illius oppidum tenuit, quia verò redempti
hoc ea die pervenire non poterant, in campo pernoctavere. Post
biduum *Serretum* fluvium attigerunt, qui cum ex assiduâ præto-
ritorum dierum imbribus mirum in modum intumisset, aurigas
metus incescit, ne vorticibus unâ cum equis haurirentur, si eum
transmittere tentarent: statuerunt proinde nonnihil expectare,
donec aquæ modicum decurrerent. Arctior interea eis quotidie
factus est victus, magnique cum ciborum penuria conflictaverunt:
hic: ut inanibus ventriculis succurrerent, missi sunt aliqui in pro-
ximas silvas, ut pyra, pomique silvestria conquirerent. Hos fru-
ctus allatos in aqua decoxerant, eosque inter omnes partiti sunt:
parvulis autem panem petentibus, quia dare non poterant, ma-
gnopere compatiebantur. Tandem postquam *Serretus* latè diffu-
sus undas in suum alveum contraxisset, tentare voluerunt, an flo-
vium cymbâ trajicere possent. Primus conatus feliciter succes-
sit: ast secunda vice, dum cymbæ viginti parvulos & aliquot adul-
tos homines imponunt, remulcus, sive funis nauticus ruptus est,
& antequam vectores oppositam ripam attigissent, cymba fluctuum
violenâ abripitur, cui ut nautæ subvenirent, aliam extemplo restim
periclitantibus objecerunt, sed & hæc quoque, dum navis ei illi-
gata attrahitur, disrupta, cymba verò fluctuum vi longius avulsâ
fuit. De omnibus jam conclamatum videbatur, quòd flumen to-
tas arbores, earumque radices rapido impetu devolveret: inno-
cens autem turba, quæ per ætatem periculi magnitudinem non-
dam intelligere poterat, in naufrago ligno secura confidebat, col-
lodebâque. Tandem peculiari, ut piè creditur, Divini Numinis
auxiliò cymba ab ipsis transveris fluctibus litori admota uligini
tam tenaciter adhæsit, ut omnes inde incolumes egredi, seique
cæteris aggregare potuerint. Istis in tuto collocatis residui quo-
que per aliquot horarum spatium transmiserunt, nullis quidem
periculis conflictati, non minore tamen labore curique transve-
cti. Hæc inter aliqui ad proximum vicum dimissi fuerunt, ut pa-
nes & vinum afferrent, quo comœatu præteritam penuriam sub-
levarent.

VL. Nostri quantocyùs Bukarestum Valachiz venire desiderabant, ubi lautius se refocillatum iri sperabant: quamobrèm urserunt aurigas, ut iter accelerarent; illi autem quasi ex compacto tardabant, & pro libitu suo aut progrediebantur, aut subsistebant, nullisque precibus ad iter maturandum induci poterant. Ad extremum tamen pervenerunt Bukarestum, eo planè tempore, quo Græci ex veteri ritu ante festum Sanctorum Petri & Pauli Principum

Sssssssss

Apollon-

1720.

Domus com-
moda conce-
ditur.

Turcis ex-
cedere cogun-
tur.

Turcarum
excusatio &
comitas.

Maledicunt
Tartaris, &
ipsi pœnas
denunciant.

In Transilva-
niam iter pro-
sequuntur.

Gratias agunt
Principi.

Ejusdem Li-
beralitas.

Tergovisti
subsistunt.

Apostolorum sua observabant jejunia. Recepti sunt in eadem do-
mo, quam nuper nostros inhabitasse significavimus, quæ omni-
bus sat commodum præbuit hospitium: tempus etiam, quo ab
exantlatis itineris laboribus requiescere vellent, in eorum arbitrio
relictum fuit. Ne quis autem interea eis molestiam crearet, ius-
sit Princeps domum illam militari custodiâ vallari. Vix illi pau-
cis diebus ab itineris molestiis respiraverant, dum Turcæ tribu-
torum exactores inopinatè superveniunt, qui eandem domum, quam
nostri inhabitabant, a Principe sibi deprecant. Horum postula-
tis morem gerere omnino necesse fuit; hic namque Princeps be-
neficiarius Sultani cliens est. Confestim itaque nostris insinua-
batur, ut rebus suis convasatis in vicinam domum migrarent; roga-
bantur autem simul, ut Principi id vitio ne verterent, qui sola
necessitate coactus id statuerat. Nostri nihil tergiversati Principis
mandato aditum paruerunt. Ipsi postea Turcæ Exactores eos
officiosè in alia domo inviserunt, significaruntque, se ad illam
domum petendam inevitabili necessitate compulso fuisse, quòd
alibi ob innumeras plebis insidias nullam sibi securitatem pollice-
ri potuissent; rogârunt proinde, ne ipsis nostri succenserent, aut
hanc rem sequius interpretarentur, se bonam cum Christianis ami-
citiam colere, & eandem vicissim expetere. Ad alios deinde ser-
mões digressi laudârunt subinde Redemptionem velut opus san-
ctissimæ charitatis: jocabantur cum parvulis, ac eisdem blandie-
bantur, quibusdam etiam pecunias donabant: ex adverso autem
maledicebant Tartaris, quòd tam formosos pueros atque venustas
puellas virgines ausi fuissent divendere, testati id in lege Mahome-
tis peccatum esse gravissimum, & atrocissimis pœnis in hoc vel al-
tero mundo expiandum.

VII. Postquàm Bukaresti liberalitate Principis vires restau-
rassent, refocillassentque tenellum parvulorum agmen, de itinere
in Transilvaniam cogitare cœperunt. Principem igitur accedunt,
cui postquàm pro maximis beneficiis debitas gratias peregrissent,
eum sunt obtestati, ut quinque & viginti currus redemptis ulterius
devehendis suppeditare dignaretur. Liberalissimus Princeps, quòd
parcè nimis eos petere arbitraretur, sequenti die quinquaginta
currus floreis contra aëris intemperiem benè munitos in foro sta-
re iussit, ut nostri sibi meliores, & quotquòt opus haberent, ex
illis seligerent. His imponi iussit vinum & diversa de penu sua
victualia; insuper pro itineris custodia addidit quinque & viginti
milites sub vexillo & Centurione, qui nostros Coronam usque
sive Stephanopolim, Transilvaniæ urbem, comitarentur: manda-
vit præterea, ut annona quotidie de publico per totam illam regio-
nem, quocunque nostros meridie aut vespere venire contingeret,
largè subministraretur. Currus verò alternatim per locorum sta-
tiones alii aliis succederent. Post duos dies nostri Tergovistum
attigerunt, ubi omnes in palatio, quod tunc ob Principis absentiam
vacabat, excepti, & liberaliter habiti sunt. Ibi rursus moram ali-
quàm fecerunt, quia prioribus curribus remissis novos expectare
oportebat. Exinde post alios duos dies ad confinia Transilvaniæ
perve-

pervenerunt: cum autem nunc altissimi montes, qui Transilvaniam a Valachia dividunt, superandi essent, adducti sunt equi robustissimi, iidemque catenis injuncti curribus ad difficillimam viam emetiendam: sed cum & isti, quamvis flagellis & clamoribus incitati, nihil opis afferent, essetque metuendum, ne in præcipitium ruerent, currus funibus alligati prægrandis trochleæ operâ in verticem montium attracti sunt, atque hoc pacto post incredibiles labores *Tertaburgum* ad Transilvaniæ claustra tandem pervenerunt. Loci Præfectus, ut vidit tantam puerorum & puellarum multitudinem, vehementer est admiratus, quæsitque undenam repente tot infantes advolassent? edoctus autem, hos omnes in nuperno cum Turcis bello a concursantibus Tartaris in Hungaria & Transilvania captos, nunc autem libertati assertos postliminiò in patriam suam reduci, inspectis quoque Sacræ Cæsareæ Majestatis Litteris, quæ dictis fidem faciebant, magnoperè lætabatur, & reclusis claustris liberum concessit transitum. Sumptò ibidem prandio Pater Centurionem largè muneratum cum Valachis militibus dimisit, eique litteras ad Principem perferendas tradidit, ubi collaudatâ militum diligentia curaque amplissimas rursus gratias eidem ob collata pulcherrima beneficia persolvit: currus tamen Valachicos etiamnum retinuit, quòd aurigæ in mandatis haberent, nostros *Stephanopolim* usque devehere; quò cum pervenissent, Baro Tigæus urbis Præfectus redemptis in suburbio hospitia concessit, & necessario comœatu liberaliter adjuvit: Patrem verò Redemptorem cum fratre socio suæ mensæ adhibuit. Hoc in loco Pater tertianis laborare cœpit, iter tamen *Cibinium* est profectus. Cum *Albam Carolinam* propius accessisset, P. Præses nostræ hac in urbe domus ad aliquot passuum millia obviam redemptis processit, illòsque lætos lætus excepit. Viennâ quoque jam aderant a Consilio Bellico Salvi Conductus Litteræ, quibus mandabatur, ut nostris currus & comœatus, quemadmodum Cæsareis militibus ministrari solet, per Provinciam suppeditarentur.

VIII. *Albæ Carolinæ* redempti in Hungarorum suburbio hospitia acceperunt. Sequenti luce Illustrissimus Transilvaniæ Episcopus D. Georgius Martonius Pontificali cultu ornatus, magnâque ministrorum & fidelium turbâ stipatus cum Cruce labarique inter festivos tympanorum ac tubarum clangores extra Præsidium redemptis occurrit, eosque in supplicantium Ordinem digestos ad Cathedralē Ecclesiā honorificentissimè introduxit, ubi P. Benedictus a Sanctis, Ordinis nostri Religiosus, idiome Germanico sermonem ad populum habuit; quò finitò Episcopus solemne Sacrificium cum Hymno *Te DEUM laudamus* inter musicos concentus cum adjunctis precibus absolvit. Ad nostram domum deducti paratum sibi prandium hilariter sumpserunt; vesperi verò ad sua hospitia reversi fuerunt. Episcopus binis postea vicibus in suo palatio redemptis epulum apparavit; cibòsque suis manibus insigni charitatis atque humilitatis exemplò apposuit, & redemptis ad mensam in propria persona ministravit. Diebus octodecim *Albæ Carolinæ* nostri propter Patris tertianas

1720.
Difficilis ad
Transilvani-
am ingressus.

Militib. remu-
tatur.

Stephanopo-
lim perveni-
unt.

Patres tertia-
nis insistent.

Albam Caro-
linam perven-
iunt, festivo
suscipiuntur.

Episcopi cura
redemptos
benedicunt.

1720.

substituerunt: illò porrò sanitati restitutò frater Socius eodem languore infestari cœpit, quo tamen non obstante ambo ad Stemvilleum, Sabelli agentem, salutationis gratiâ profecti sunt.

Claudiopolim
rendunt.

Solemnis ihu-
dem ingressus.

Psal. 113.

Concio,
Apocal. cap. 7,
11. & 14.

In Hungariam
perveniunt.

Fama Redem-
ptionis inore-
brosa cum
genere prae-
torum seu-
to.

IX. **Claudiopolim** hinc iter dirigebatur. Præcessit frater Socius, ut maturè Redemptionis adventum significaret, ceteraque ad celerem profectiōem impetraret. Innotuerat jam Claudio-
politanis quanta solemnitate & benevolentia redempti Albæ Ca-
rolinæ excepti fuissent: Patres itaque Societatis Jesu ad idem faciendum illecti cum urbis Curione Sacerdote iniverunt consilia de Redemptione quam splendidissime recipienda, ut luculentius he-
terodoxis ob oculos poneretur Romano-Catholicorum in sua charitas. **Claudiopolim** Pater cum suo redemptorum agmine ad solis occasum tenuit; hinc in diem sequentem dilata fuit supplicatio, redemptis interea per suburbia hospitatis. Ut dies sequens illuz, datò æris campani signò fidelis CHRISTI populus ad Parochialem Eccle-
siam convocabatur. Agmen præcedebat vexillum majus, pone duo minora, quæ excipiebant Patres aliquot Societatis Jesu, Alumni Cle-
rici studiis vacantes, omnes linteati, Parochus & ministri ejus sacris vestimentis amicti. Hos sequebatur Præsidii Gubernator cum primo-
ribus urbis & militum Præfectis. Ad urbis portam stabant redempti in duas lineas juxta sexum suum distincti; ad quos cum Supplicatio appropinquasset, Parochus illos aquâ lustrali consperxit, & Orationes quasdam super eos decantavit. Deinde redemptis pro-
cessionem aggregatis eodem Ordine regressi sunt, Musicis per viam sacros Psalmos, præcipuè verò centesimum decimum tertium; *In exitu Israel de Aegypto, domus Jacob de populo barbaro* devotè con-
continentibus. Rei novitate excita ingens populi multitudo afflu-
xit, & sacram hanc pompam suo accessu multò illustriorem red-
didit. In præcipuo urbis foro stabant honoris ergo præsidarii mi-
lites cum suis signis & armis. Stetit hic quoque ipsa Supplicatio; in quo loco ad confertam populi multitudinem quidam Societatis Jesu Sacerdos Hungarico idiomate conceptam panegyrim dixit super illa verba ex S. Joannis Apocalypsi desumpta: *Illi, qui ami-
cti sunt stolis albis, qui sunt, & unde venerunt.* Et ex eodem con-
textu sibimetipsi respondit: *Illi sunt, qui venerunt ex tribulatione magna.* Finita demum concione & ordinibus rursus instauratis princeps Templum sunt ingressi, ubi post decantatum Hymnum Ambrosianum solemne Missæ Sacrificium peractum fuit.

X. Adductis curribus rursus in viam se dederunt, & ad Hun-
gariæ confinia perrexerunt, quò delati indictivam quadraginta die-
rum Stationem observare debuerunt, ne quid contagiosi morbi Re-
gno inferrent: ubi verò satis constitit omnes sanos esse, faculta-
tem acceperunt ante completum quadraginta dierum numerum
Debreczinum proficiscendi. In hoc itinere quantò illi profundius
Hungariam penetrabant, tantò vocalius fama Redemptionis se
per ora hominum diffudit, ejusque visendæ cupiditatem acuit; in
recenti namque memoria versabatur, qualiter prædatores Tartari
ante triennium Szattmariensem, & vicinum Ugoclientem agrum suis
depopulationibus fœdaverint, incolas obruerint & trucidaverint,
junio-

juniores in captivitatem abstraxerint, ædēs sacras & profanas spoliaverint, atque incendiis vastaverint. Karolyum Szattmariensis Comitatus oppidum, ubi gentilitium Castrum Alexandri Comitis Karoly extat, nuncios ad Patrem misit rogatum, ut cum redemptis eo diverteret. Annuit Pater, licet modicum a via deflectere oportuerit. Postquam igitur propius ad oppidum successisset, redemptos in ordinem disposuit, eosque binos præcedere jussit. Ad ingressum oppidi ingens stabat multitudo Calvinistarum & Schismaticorum, e diversis provinciis oriundorum, qui rei novitate excitati ad insolitum spectaculum contemplandum avidè confluerant. Catholicæ verò fidei professores Hungaricæ, Suevicæque Nationis cum Ecclesiæ Curione, religioso cœtu Ordinis Minorum S. Francisci ex vicino Caplonensi Asceterio evocato, & aliquot Societatis Jesu Patribus, qui fortuito illuc advenerunt, ac denique ipso Comite Alexandro Karoly loci Domino redemptis ritu supplicantium obviā processerunt. Ut sibi invicem occurrerunt, oppidani redemptos in medium receperunt, eosque inter pios concentus & comprecationes ad Sacellum Arcis perduxerunt tanto spectatorum motu, ut plerique sibi a lacrymis temperare nequiverint. In Castri Sacello Hymnus *Te DEUM laudamus* in CHRISTI Redemptoris laudem solemniter fuit decantatus; quò finitò unus e numero Sacerdotum ad circumstantes fervidum & pietate plenum sermonem habuit. Comes Alexander parvulorum amore ductus illos omnes in paternam curam suam assumere voluit, eosque sibi dari a Patre Redemptore postulavit, pollicitus se operam daturum, ut omnes liberaliter educarentur: hic verò paucos duntaxat ei concedere voluit: cum autem piissimus Comes plures obtinere niteretur, multis tandem precibus unum supra viginti redemptos parvulos impetravit; sub his tamen conditionibus scriptò exaratis: ut ingenua libertate semper gauderent, in unica salvifica fide Catholica, bonisque moribus educarentur, & secundum cujusvis indolem liberalibus, aut mechanicis artibus erudirentur, quibus honestè vitam aliquando transigere possent. Hæc omnia beneficentissimus Comes liberaliter promisit, propriæque manūs chyrographo & gentilitii sigilli sui appensione ad ea observanda se obstrinxit. Acta sunt hæc in Castro Karoly hōc annō currentis sæculi vigesimo, die decima quarta Octobris. Eodem ferè modò postea Agriam intrarunt, ubi Reverendissimus & Excellentissimus Episcopus Gabriel Antonius Erdődy, Conventus nostri ea in urbe Fundator, pariter nonnullos ex illis parvulis in clientelam suam recepit. Indè continuo Pesthinum & Posonium perrexerunt, ac tandem die trigesima mensis Octobris Viennæ more solito, ut sæpe memoravimus, solemnem peregerunt ingressum.

XI. Per urbis compita, quæ pertransiverunt, passim sunt observati, quibus ex ætatis tenellæ intuitu, & nimia compassione innocentis turbæ, ac etiam gaudio de eorum redemptione oculi in lacrymas ebulliebant. Clangor tubarum & musicorum concentus in Supplicatione latè sparsus triumphus cujusdam imaginem

Tttttttt

haud

1720.
Ad Castrum
Karoly
Szattmariensis
Comitis
Karoly
loci
Domini
ingressus.

Comes Karoly
21. parvulorum
educandos
impetrat.

Ingressus Agriæ.

Posonii & Viennæ.

Ad spectaculum
Viennæ
animatorum
motus.

1720.
Populi con-
cursus ingens.

Adoptantur
parvuli.

Duplex apud
nos unica
censetur Re-
demptio.

Numerus ca-
ptivorum.

Ubi nonagesi-
mus memora-
bilis.

haud invenustè repræsentabat. Populi concursus in urbe frequen-
tissima tantus fuit, ut omnes fenestræ, plateæ omnes & editiora
loca spectatoribûs, se se invicem comprimentibûs, ferverent. In
plateis, qui jam viderant, iterùm atque iterùm ex dira Tartaro-
rum captivitate parvulos eliberatos spectare desiderabant, ideoque
per angiportus, viarum compendiis usi, secundo & tertio specta-
nti populo se immiscuisse sunt observati. Multi præterea usque ad
Templum nostrum vel præcucurrerunt, vel supplicantibus se im-
miscuerunt, eodem ordine progressi, ut ad finem usque functio-
nis hac interna sua consolatione sæpius perfruerentur. Redemptis
verò parvulis Orphanis non opus fuit diu quærere nutrices aut
Patronos: passim se offerebant, qui aliquos in filios, alias in filias
adoptare discuperent. Ità corda piorum hominum commove-
bantur, ut si multò plures adducti fuissent, nemo patre aut matre
caruisset: certè non pauci dolebant, sibi tam optatam merendi
sortem ab aliis præreptam. Quibus illi educandi dabantur, his
simul commendabatur pia educatio & cura eisdem impofterum
de honesto vivendi modo prospiciendi. Salus animæ, si specte-
tur, felices reapse censerì poterant parvuli illi, quòd in captivita-
tem inciderint; omnes enim ab heterodoxis parentibus prognati
in certissimam animæ perniciem adolevissent, nisi mirabili DEI Pro-
videntiâ ad hanc calamitatem ignorantes pervenissent, quæ eis
viam stravit, ut a nostris Religiosis redimerentur, & ab his talibus
personis educandi committerentur, a quibus cum ipsis alimentis
semina Romano-Catholicæ fidei, extra quam nulla salus esse cog-
noscitur, susciperent. Quod profectò singulare fuit DEI benefi-
cium salutem ex inimicis mirabiliter operantis.

XII. Hæc Redemptio, quamvis in se unica sit, duplex
tamen censerì posset, si temporis & locorum spectetur diversitas,
in quibus peracta fuit; Nostri certè Patres Romani eam pro tem-
porum diversitate in duobus foliis descriptam in duas etiam divi-
serunt Redemptiones, quarum priorem Sanctissimo Domino no-
stro CLEMENTI XI. Pontifici Maximo, posteriorem Eminentissi-
mo Domino Hannibali Albano Ejusdem Nepoti S. R. Ecclesiæ
Cardinali nuncupârunt. Nos autem utramque censemus unicam
& eandem, illâmq; in serie Redemptionum nostræ Provinciæ un-
decimam numeramus. In hac expeditione ex omnibus ferè Eu-
ropæ nationibus aliqui redempti sunt. Universim numerantur
quingentæ quinquaginta quinque personæ in libertatem assertæ,
ad quem numerum nulla hætenus nostræ Provinciæ Redemptio
ascenderat. Peculiarem autem in ea memoriam sibi vindicat nu-
merus nonagesimus; nonaginta siquidem & novem captivi Aucto-
ritate Magni Oratoris ab Sultano sunt manumissi, quibus aliàs ex-
tra pacificationem nulla fuisset spes libertatis. Iterùm nonaginta
septem e triremibus, jugò omnium gravissimò, pretiò sunt re-
dempti. Rursus nonaginta quatuor utriusque sexûs minoris ætatis e
Tartaria libertatem obtinuerunt. Præterea nonaginta septem
captivi Christiani Constantinopoli & in aliis Turcici Imperii
Provinciis lytrò emancipati sunt. Reliqui centum sexaginta
novem

novem partim in Tartaria pretiô redempti partim etiam Constantinopoli sinè pretio aut aliis licitis industriis in libertatem asserti fuerunt.

1720.

XIII. Sub Gloriosissimis Auspiciis CAROLI VI. Augustissimi Romanorum Imperatoris, Pii, Felicis, Victoriosi, Clementis hæc ad finem pervenit operosa Redemptio. Eidem Sacratissimæ Majestati captivorum nomina, patriam, ætatem, conditionem, & lytrum in magno folio ex sacra pagina hõc præfixô Chronographicô : Venlent In slon CVM LaVDe & Lætlta descripta nuncupavimus brevi dedicatione, ut Magni Principes alloquia longiora vix sustinent, iis, ut sequitur verbis expressa :

Nuncupatio.

Usa cap. 35.
p. 10.

SACRATISSIME CÆSAR.

Memnonis Statuam in Serapidis Fano ad Solis radios articulatam vocem emittere solitam olim celebrabant Ægyptii Sacerdotes: multò celebrius est, ac plausibilius AUGUSTISSIMÆ MAJESTATIS VESTRÆ radios, & Victoriosissimi Nominis Splendorem utrumque Occidentis & Orientis inter se armis collisi Orbem sedasse, hostes stravisse, dilatasse Regiones, tutasse Patriam, Cives servasse, & hos ex totius ferè Europa Nationibus de Ottomanorum dira servitute redemptos ad pileum revocasse captivos. Hæc sanè Redemptio, cui hætenus nulla par fuit numerò, ab Austriaco Sole omnem suum mutuatur splendorem, ubertatem & copiam. Germani, Justi, Pii, Felicis Cæsaris id meritò opus est, tot reddidisse Felices. Gratulantur jam milites, letantur Cives, gaudent cum matribus proles, exultant ad libertatem MAJESTATIS VESTRÆ favore ac influxu FORTITUDINE & CONSTANTIA restituti. Eorundem nomina devinctissimus Ordo noster Trinitarius Clementissimæ MAJESTATI VESTRÆ in hac Tabula demissè offert, & sincerè rationem reddit officii ac Instituti sui. Stat, Stabitque perpetuò causa nostra ex Cæsaris arbitrio; indè vigor, indè valor, indè pretium fertur, cluet, æstimatur.

C A P U T XIV.

Pro ædificatione Comaromiensis Cœnobii Primus Lapis ponitur.

I. **H**ætenus nostri Comaromienses Religiosi per septennium in vico Nobilium exiguam domum ad suam vineam & hortum incoluerunt. Usus Sacelli pro Divinis officiis peragendis præbuit hypocæstum æquè parvum, decenter tamen ornatum. Tandem annò hujus sæculi vigesimò statuerunt Cœnobio condendo initium dare, cui aptum & opportunum situm offerebat ipsa

Ad primum
Lapidem col-
locandum
dispositio.

Tttttttt 2

vineæ,

1720. vinea, quæ eradicatis vitibus, cæsisque arboribus ad novam molendam structuram spatium suggerebat amplissimum. Convicta itaque in hunc finem magna vi Lapidum, arenæ, calcis & tignorum, cum omnia ad inchoandum ædificium jam parata essent, diem tertiam mensis Maji, quâ Inventio S. Crucis recolitur, pro obeunda solemnî ritu Primi Lapidis collocatioe elegerunt.

Primus Lapis
ponitur.

II. Aderat P. Martinus ab Ascensione Commissarius Generalis, cujus jussu Illustrissimo Domino Friderico Adamo Comiti Veltz, Præsidii Comaromiensis Præfecto, honor Primi ponendi Lapidis delatus fuit. Invitantur plerique Nobiles viri, cives præcipui & Benefactores, qui etiam omnes officiosè comparuerunt, ut memorabilem adeo functionem suâ præsentia cohonestarent. Res tamen majore modestia & devotione, quàm splendore, pompæque peracta fuit; etenim P. Commissarius Generalis absolutâ Missæ Sacrificiò superpelliceum, stolamque assumpsit, & præcedentibus duobus Ceroferariis, ac quatuor Religiosis nostris sacerdotibus sequentibus ad locum processit primo Lapidi sacrandò destinatum. Hunc postquam consuetis precibus benedixisset, diversa numismata Romana Sanctos Ordinis nostri referentia eidem imposuit, quibus Comes Veltz aureum numum effigie CAROLI VI. Imperatoris hòc annò signatum addidit, clausoque Lapidis ostiolo Lapidem ternis malleoli ictibus cæmento immerisit. Successere murarii, qui coeptum opus ad eam perfectionem produxerunt, in qua nunc conspicitur.

CAPUT XV.

Pro construendo itidem Cœnobio nostro Tyrnaviensi Primus Lapis collocatur.

Pro illo situ
allat ab Excell.
D. Comite A-
damo Kollon-
icz nostris
excepta Do-
mina.

Præsentia dis-
tincta est
cognoscere.

I. **H**oc eodem annò jacta sunt fundamenta nostri Conventus Tyrnaviensis, ad quæ ponenda viam per innumera obstacula complanare oportuit. Equidem nostri pridem in hac urbe domum obtinuerant, sed quòd illa in abstrusa civitatis parte, locoque ignobili sederet, Excellentissimus Dominus Comes Adamus Kolloniczius, Ordinis nostri eximius Fautor & Benefactor, cui situs ille semper displicuerat, propriis sumptibus ædes Comitum Zichii, in longa platea ad publicum forum procurentes, coemit, easque nostris pro ædificando Templo ac Cœnobio donavit, atque hòc pacto titulum Fundatoris promeruit. Quod si nunc singillatim recensere vellem, quantæ difficultates multorum annorum intervallò superandæ fuerint, ut ad possessionem harum ædium admitteremur, nimis prolixus evaderem, & finem fortassis nullum scribendi invenirem. Res profectò in difficillimo loco fuisse positas eorum temporum acta & Rescripta luculenter testantur. Paucæ duntaxat e multis seligam, unde tamen abundè intelligi poterit, in quantis salebris res nostræ tunc hæserint. Primum sit Rescriptum Augustissimi Romanorum Imperatoris & Regis Apostolici ad Inclytæ Cameræ Posoniensis Præsidem & Consiliarios sequenti formâ expeditum.

CARO-

CAROLUS VI.

1720.
Carolus De-
cretum.

Speſtabiles ac Magnifici, Magnifici item, Egregii, Fideles, Nobis Dilecti. Probè recordabuntur Eadem Fidelitates Veſtræ, quidnam iisdem mediò Cancellariæ Noſtræ Regio-Aulicæ Hungariæ adhuc de dato XXIX. menſis Octobris anni M. DCC. XVII. proximè præteriti in puncto certæ Domûs Zichianæ in Regia Liberâque Civitate Noſtra Tyrnavienſi ſituatæ, & per Fidelem Noſtrum, Speſtabilem & Magnificum Comitem Adamum a Kollonicz, perpetuum in Levard, Equitem Auratum, Comitatus Czongradienſis Supremum Comitem, & Conſiliarium Noſtrum intimum, quâ Fundatorem pro parte, & ad rationem Fidelium itidem Noſtrorum Religioſorum Patrum Ordinis Sanctiſſimæ TRINITATIS de Redemptione captivorum Reſidentie Tyrnavienſis, pro majori utpote eorundem Religioſorum commoditate, & populi, devotiones ibidem peracturi, acceſſu emptæ & comparatæ in forma requiſitionis ſcriptum ſit, & intimatum. Quia verò Nos quoque clementer vellemus, ut antelati Comitæ a Kollonicz ad ampliandam Gloriam DEI directâ Salutaris intentio ſecundet, eadèmq; ſecus citiùs & meliùs finem ſuum conſequi nequeat, antequàm certa eatenus per Majeſtatem Noſtram benignè Authorizata Cameralis Commiſſio ibidem in facie loci ordinetur, & inſtituatur. Eapropter Fidelitatibus Veſtris harum ſerie clementer committimus & mandamus, quatenus e Collegio iſtius Regiæ Camera Noſtræ Hungariæ Conſiliarium, quâ Commiſſarium eatenus Noſtrum, quantocyùs eligere debeant; qui ſemet in prædictam Regiam Liberam Civitatem Noſtram Tyrnavienſem conſeſtim conferre, ibidèmq; accerſitò in præſentiam ſui ejusdem Loci Magiſtratu ratione præattactæ pro Templo antelatorum Patrum Trinitariorum ampliandæ domûs Zichianæ cum eodem Magiſtratu amicabilem compoſitionem tractare, ac expoſt ſuò modò elaboratam ac concluſam ad Benignam Majeſtatis Noſtræ Ratificationem transmittere: ea verò fors minùs ſuccedente, Majeſtatem Noſtram cum voto & opinione ſua mediò ſuprafatæ Cancellariæ Noſtræ Regiæ Aulicæ Hungariæ pro ulteriori Benigna eatenus diſpoſitione Noſtra ſuperinde fideliter, & circumſtantialiter informare noverit, & non intermittat. Gratia in reliquo Noſtra Cæſareo-Regia iisdem Fidelitatibus Veſtris Benignè propenſi manentes. Dabantur in Civitate Noſtra Viennæ Aſtriæ die 16. menſis Julii Annò Domini 1718.

CAROLUS.

Comes Nicolaus Illeſbaſy.

Elias Waneczy.

Uuuuuuuu

II. Cùm

1720.

II. Cum verò hoc Cæsareum Decretum illum effectum minime habuisset, quem sortituro sperabatur, anno sequenti Iulio Regni Hungariae Aulica Cancellaria aliò Rescripto ad Secretarium Tyrnaviensem negotium nostrum instantius urgit, ut ex subiectis Litteris videre licet:

Aliud Cancellariae Hungaricae Rescriptum.

Prudentes ac Circumspecti Domini, Nobis observandissimi, Salutem & Officiorum Nostrorum Commendationem. Probe recordabuntur Eadem Dominationes Vestrae, quidnam iisdem iteratis verbis circa Sacrum Ordinem Sanctissimae TRINITATIS de Redemptione captivorum in gremio istius Liberae & Regiae Civitatis Tyrnaviensis jam aliunde prae prius benevole acceptatum, in commodari nihilominus loco per Excellentissimum D. Comitem Adamum a Kollonicz tanquam Benefactorem ejusdem fundationaliter accommodandum per expeditionem Cancellariae hujus Regio-Aulicae Hungaricae perscriptum fuerit, & intimatum. Et licet quidem Anno 1718. proximè præterito ad præviam præmissio in negotio factam certificationem nostram intuitu accommodandarum nonnullarum eatenus emersarum subversantiumque difficultatum, Eadem Dominationes Vestrae certos binos deputatos suos ad faciem Cancellariae hujus emisissent, mediòque eorundem postulatum suum proponerent. Quia nihilominus iidem deputati pleniori eatenus plenipotentiam se destitutos esse, adeoque contra instructionem sibi met datam semet progredi non posse asseruissent, hinc etiam pie ejusmodi intentionis scopus nequaquam eorum secundi valuisse. Cum autem præattactus Dominus Comes Fundator, veluti ad complanationem complanandorum (dummodò aqua & rationabilia ab eodem pretenduntur) pronissimus negotii hujus finalem accommodationem apud Regiam hanc Cancellariam Hungaricam Aulicam adurgere non desinat: justaque petentibus omnino præbendus esset assensus: Idcirco supratitulatas Dominationes Vestras hisce ex Officio certificandas esse duximus, easdem seriò commonefacientes, quatenus ad secundandum præmissio in negotio rationabilem Tractatum, adeoque consequendum etiam ejusdem desideratum finem mediò deputatorum eatenus suorum pleniore cateroquin Mandatoriatis facultate & plenipotentia instruendorum, qui die 27. nunc currentis mensis Februarii Anno infra scripti in facie Cancellariae hujus Regio-Aulicae Hungaricae comparere, & semet sistere velint, nec intermittant, nisi medio tempore cum prætitulato Domino Comite convenire possint. In reliquo servet DEUS Dominationes vestras.

Datum Vienna Austria 3. Februarii 1719.

III. Rex ulterris non est progressa; nam die decima quinta mensis Februarii eisdem anni Indictæ Regiæ Austriacæ Hungariæ Cancellariæ Viennam per epistolam nunciatum fuit, Magistratum Tyrnaventem & Cives cum Patribus Trinitatis equis conditionibus inter se convenisset quod factò ad diem decimam quintam Julii nostri conditæ solemnitatibus duarum ædium possessionem iniverunt, earumque foribus in hujus rei argumentum Ordinis Cræcem affixerunt. Tantæ molis erat hoc in negotio adversariorum oppositiones perstringere, ut nisi Excellentissimi Comitis Fundatoris Auctoritate & Patrocinio nostri fuissent protekti, nihil unquam impetrari potuisset. Unde meritò ejusdem Imagini Viennæ apud nostros hi versus subscripti fuerunt:

Sillis Adame Comes Koloniez Celeberrimus Heros,

Quò non in nostros Clarior alter erat.

Sed quantus fueras multis Tyrnavia monstrat;

Te tutum vindex, & Decus Ordo colit.

Quàm vallis olim nos inclabamur in undis!

Donec jactatis Stella benigna nitet.

Tempellas procul omnis abis, spirante favore;

Est pacata quies, sit stabilisque Domus.

Rebùs igitur amice ac probè cum Magistratu & Civibus compositis, Idem Excellentissimus Dominus Comes Fundator ambarum ædium pretium exsolvit, & præterea aliis magnis suis expensis, quas ille quidem pro suo erga Ordinem nostrum affectu minimi faciebat, a communibus oneribus eliberavit, ut nostri simul liberam earum possessionem in perpetuum obtinerent.

IV. Postquam igitur advertit voluntates in concordiam coadjuvarent, sollicitudo de novi Cœnobii structura suscepta fuit. Id efflictim desiderabant nostri, urgebant amici, promovebant quoque benevoli largis subsidis, & majoribus sollicitationibus. A peritis igitur Architectis describitur area, locus pro Templo severnitur, justumque spatium Cœnobio ædificando ad artis regulas assignatur. Nihil jam supererat, quàm ut primus Lapis meditatione fabricæ fundamentis imponeretur. Etd verò honos iste meritò delatus fuerit Excellentissimo D. Comiti Adamo a Koloniez Fundatori, ille tamen id muneris a se modeste amovit. Alter proinde ad hanc functionem obeundam delectus fuit, Reverendissimus nimirum & Illustrissimus Georgius Baro Gyllanus Episcopus Tinniensis & Metropolitane Scrigonientis Ecclesiæ Canonicus; verùm hic sub idem tempus peregrè constitutus non tam citò adventurus credebatur. Fixum tamen mansit ejus nomine hoc opus absolvendum esse. Disponitur ergo area lamina Lapidi imponenda, cui ex una parte insculpta erant Gentilitia Kollonieziani Stemmatis Insignia, quæ sequens epigraphæ, numeralibus litteris annum præsentem exprimens, ambiebat, nempe: 1700. IN CVRTO DIAM POSITO, VT QVIS RESISTERET. Ex altera verò vigeabant Gyllanianæ stirpis Arma hoc chronologico lemmate adjecto:

Uuuuuuuu 2

1720.

Reperit in
fina natus
negotium.

Postquam
idum
scripsit.

Patrocinium
Comitis Kol-
oniez celebs-
tatum.

Idem domum
ad architectum
fuit completum
hic eximie.

Ad Primi Lapi-
dis positionem
nem dispositum
fuit.

1720.

HOC INVIGILANTE NIHIL PAVENDVM. Inter utrumque Scutum initiales litteræ sequentium verborum cernebantur : DEO TER OPTIMO MAXIMO GLORIA. Paulò inferiùs hi versus legébantur :

Cum Millenus erat Septingentesimus Annus
Bisque decem pariter, quò fuit orta Salus.
Hoc dum fundat opus KOLONICZ GENERALIS ADAMUS,
GYLLANY peragit Præfulis alma manus.
Ære locuturus Lapis est, Gens postera discet,
Grata Patrum Pietas quæ Monumenta parat.

Infra hos versiculos in medio eminebant Sacri nostri Ordinis Insignia, Crux nimirum rubei & cærulei coloris, quam subsequens circumplectebatur chronographicum: INSIGNIA SACRI TRINITARI ORDINIS & CAPTIVORVM.

Primus Lapis
ponitur.

V. Ad vigesimam diem Junii anni millesimi septingentesimi vigesimi absente adhuc Gyllanio Reverendissimus & Illustrissimus Dominus Joannes Okoliczanius, Episcopus Novienfis & Metropolitanæ Strigonienfis Ecclesiæ Canonicus invitatus fuit, ut vicaria manu Gyllanio in hoc opus succederet, & Primum Lapidem in ejus Nomine fundamentis imponeret. Nec ille tergiversatus est, sed statuta die & hora adfuit, ac præsentem Comitem Adamo Kolloniczio, aliisque compluribus Ecclesiasticis & Nobilibus Viris ipse Pontificalibus vestibus ornatus Primum Lapidem solemniter benedixit, eumque inter lætum tubarum tympanorumque applausum magna spectantis populi & nostrorum consolatione fundamentis imposuit. Post dies aliquot Gyllanius Strigoniò rediit, ut intellexit, quid nomine suo actum fuerat, ratum id totum gratumque habuit. Conductis interea pluribus operariis fabrica erigebatur.

C A P U T XVI.

Elogium vitæ P. Josephi a Jesu Maria Generalis Commissarii.

Eligitur Commissarius Generalis anno præterito dum in Redemptione occupatur.

I. **Q**uem ante semestre Constantinopoli cum magno redemptionum Christianorum numero Viennam redeuntem læti suscepimus, circa hujus anni finem a corporis vinculis absolutum, viamque æternitatis ingressum lugemus P. Josephum a Jesu Maria; hic ante sesqui annum, & quod excedit, in Patrum Comitibus, dum ipse captivorum Redemptioni invigilat, præter expectationem suam Commissarius Generalis Ordinis per Austriam, Hungariam, & Bohemiam electus fuit, quamvis hujus rei nuncius non nisi mense Decembri anni præteriti ad ipsum, Constantinopoli agentem, pervenerit. Et ecce tibi! quæ scenæ conversio? dum magna concipiuntur molimina, & præclara rerum pulcherrimarum spe lætamur, invida Parca vitæ filum succidit, eoque disrupto res simul cum spe propè dissipavit.

II. Re-

II. Redemptione feliciter absoluta delatum sibi munus in humeros admisit. Exinde petitō & impetratō Augustissimi Cæsaris alloquiō expeditionis suæ rationem reddidit, Suæque Majestati exposuit Turcarum Sultanum publicis Litteris Ordini nostro potestatem fecisse Constantinopolî domum Ordinis statuendi, ut majore cum fructu deinceps captivorum Redemptioni incumbere possemus: oravit proinde, ut Sua Majestas opus adeò salutare suò subsidio fulcire ac provehere dignaretur; his dictis supplicem Libellum eadem de re Augustis manibus consignavit. Responsum Cæsaris ad vota tulit: cogitandum tamen etiamnum erat, qualiter Patris postulata optimò modò in opus deduci possent. Hæc inter supervenit altera pars Redemptionis ex Tartaria, cujus occasione Pater in latissimo folio captivorum nomina, ut alias fieri consuevit, Augustissimo Cæsari reverenter obtulit, rursusque ex Clementissimi Imperatoris verbis spem novam concepit, rem citius, quàm sperasset, confectam videndi. Subinde, quod ratio officii recens suscepti postulabat, in Bohemiam perrexit, ut Pragensem Ordinis Conventum lustraret. Rebûs ibi ritè ordinatis in viam rursus se dedit, & per Moraviæ Marchionatum Illaviam contendit, quò tamen pervenire non potuit, in itinere sublatus, ut inferius videbimus: nunc autem vitam & res ejus gestas breviter exequemur.

1720.
Agit cum Cæsare de Ordinis nostri domo Constantinopolî condenda.

Imperator annuit.

III. Natus est P. Josephus a Jesu Maria Madriti in Hispania tertiò Idûs Martii annò superioris sæculi primò & sexagesimò. Parentes habuit Christianis moribûs conspicuos, a quibus ad omnem pietatem fuit institutus. Post exactam pueritiam primis litterarum elementis imbutus Latinae Grammaticæ operam dedit. Deinde apud Patres S. Philippi Nerii, Oratorii Madritensis aliquot annis Sacerdotibus ad aras servivit, reliquum verò tempus, quod a pia hac occupatione ei supererat, lectioni devotorum librorum impendit; quibûs animum ita excoluit, ut nihil aliud quàm spiritualia sapere, ac spirare videretur; ne tamen improvidè ardore juventutis in errorem aliquem abriperetur, ut in rebus spiritualibus & mysticis facillè incautis accidere solet, aliquem sacri illius cœtus seniore Patrem in conscientiae arbitrum elegit, cui intimos animi sui recessus patefecit, ejusque consiliò edoctus didicit, ex quibus codicibus salutaria benè vivendi præcepta securè haurire deberet. Ad bivium Pythagoricæ Litteræ delatus perfectioris vitæ studium auxit, ex quo sibi magnos quotidie stimulos subdi persensit ad Religiosum aliquem Ordinem amplectendum. Re maturè discussa, & implorato frequentioribus precibus Divino lumine ex Sancti Spiritûs instinctu ad Ordinem Patrum Trinitariorum Discalceatorum, severioris disciplinæ studiò clarum, se magis impelli animadvertit. Religiosis itaque nostris Madritensibus supplex factus eorum consortio adscribi postulavit, & ad commendationem Patrum Congregationis Oratorii voti compos effectus sacra Ordinis nostri veste donatus est die tertia Octobris annò illius sæculi tertiò & octogesimò.

Ortus & natalis.

Lectioni devotorum librorum incumbit.

Ad Ordinem Trinitarium admittitur.

IV. Per integrum probationis annum virtutibus excolendis,

Profectus.

X x x x x x x

&

720. & sacris religiosae vitae institutis addiscendis tanto fervore incubuit, ut omnium sibi conciliaret suffragia, quibus ad solemnum votorum professionem pervenit. Solanam missus Philosophicis, & Compluti Theologicis Studiis per sexennium egregiam operam navavit, atque in scholasticis concertationibus crebra subtilioris ingenii specimina dedit: Nec tamen ideo ab humilitatis tramite deflectit, aut in virtutum exercitiis elanguit; ratus eum plus de se re quam proficere, qui litteras praeposit virtutibus, sine quibus aditus nullus ad aeternam salutem patet.

Speciales ejus
Virtutes.

Humilitas.

Obedientia.

Puritas.

Paupertas.

Cultus B. Virginis.

Oratio mentalis.

V. Motus irae, aliarumque animi passionum, quae subinde viros etiam perfectioris vitae solent impetere, ratione velut frenum non coërcuit. Humilitati, ut praemisimus, praepriis studuit, cuius basi omnium aliarum virtutum, & religionis fundamento. Magnos proinde in suimetipsum contemptu fecit progressus, solitus de seipso quam vilissimè sentire, seseque pro despicabili immunditiae vasculo semper reputare. Quam verò humiliter de se, tam magnificè de aliis sentiebat, & loquebatur. Defectus aliorum, si qui fuerunt, quibusvis coloribus conquestis excusabat, aut in meliorem partem accipiebat: ex adverso autem virtutes alienas & insigniter commendabat, & impigrè aemulabatur. Commis & affabilis erga omnes, ut satis pateret, eum proximos suos & fratres plusquam semetipsum aestimare, & in pretio habere. Obedientiae virtuti se ita addixerat, ut omnes suorum Superiorum nutus observaret. Mentis corporisque puritatem singulariter coluit, castitatem velut pretiosissimam gemmam suam custodivit. Paupertatis rigidus assertor, saepe in rebus necessariis admittendis se difficiliorem praebat, quod timeret, ne sub eorum praetextu alia irrepererent, quae huic sanctae virtuti adversarentur. Crebrioribus jejuniis carnem macerabat, quamvis ordinarius ejus victus ita comparatus fuerit, ut nihil ferè a jejunio differret; cibus etiam, quò magis obviis, eò acceptior, & quò vilior, eò sapidior ipsi, gratiorque extitit. Idipsum observabat in ceteris utensilibus, utpotè, qui ne in ipso quidem munere Praelati aliquid ad suum usum admisit, quod non cuivis Ordinis Novitio concedi solet. Inter multas devotiones, quas obire consuevit, Cultus Parthenius erga Magnam DEI Matrem in eo praepriis eluxit, cujus parvum officium de Immaculata Conceptione praeter alias complures preces quotidie persolvit: Sabbatis autem, & in pervigiis Festivitatum Gloriosissimae Virginis DEIPARAE laxatis pietatis habenis, tum publicè, tum privatim non pauca peregit poenitentiae opera.

VI. Oratio mentalis, quâ mente ad DEUM ascendimus, unica fuit ejus animae voluptas. Ad hanc ille, quae inter nostros tam manè, quam vespere unius horae spatio in communi peragitur, sepositis omnibus aliis occupationibus quantumvis necessariis, prius semper advolvit. Exuberabat ardor in vultu, index ejus, qui in corde latebat: in contemplanda Passione Domini Nostri JESU CHRISTI ita absorbebatur, ut tota mente in DEUM raptus esse videretur. Per eas integras horas in genibus haec immo-

immobilis, licet esset exhausto corpufculô, & magnam virium imbecillitatem præferret, clausis oculis & elevata in DEUM mente Divina Myſteria contemplabatur. Indè pullulabant uberissimi virtutum fructus, quorum splendor se postea in omnibus actionibus cumulatissimè prodidit; enituit enim in omnibus operibus ejus profundissima, quæ in corde altas radices egerat, demissio, silentium, custodia sensuum, in adversis patientia, modestia in prosperis, aliæque virtutes, quæ effrenem passionum licentiam ab eò generosè domitam fuisse prolixè testabantur. Amor DEI & dilectio proximi in omnibus ejus gestis resplendebat, ut proinde tota ejus conversatio in cœlis esse videretur.

VII. Tantis ille ornatus virtutibus ab Ordinis Majoribus primò in Poloniam destinatus fuit, ut recenter ibidem plantatam Sacri Ordinis nostri coloniam vitæ suæ exemplis promoveret. Iter ingressus, cum die quarta mensis Octobris annò millesimò sexcentesimo nonagesimò primò Viennam Austriæ pervenisset, novis mandatis in hac urbe subsistere jussus est. Obtemperavit ad omnem promptissimam obedientiam; nec multò post Novitiorum Magister renunciatus Ordinis tyrones, suæ curæ commissos, ad regularis vitæ observationem, omnemque probitatem indefesso labore instituit. Sub idem tempus Illaviensis Conventus nostri fundatio ad stabilitatem pervenerat, cujus possessionem ut P. Josephus ab Angelis Commissarius Generalis adiret, eundem nostrum Josephum in Socium suum assumpsit, illumque postea ejusdem Conventus Præsidentem in serie secundum creavit. In hoc officio Arcem Illaviensem cum viridario pro construendo Templo & Cœnobio impetravit, ut alibi fusiùs explicuimus. Stru-cturam quoque Cœnobii incepit, eamque in finem procul dubio deduxisset, nisi suborti per Hungariæ Regnum tumultus conatum ejus interceptissent; quo tempore præter diuturnum exilium acerba multa sustinuit. Annis sequentibus, nempe hujus sæculi septimò, Viennensis nostri Collegii Minister creatus Ecclesiæ ejusdem fabricam plurimùm promovit, ac memorabili felicitate pretiosissimum devotionis thesaurum, Imaginem videlicet CHRISTI Crucifixi, hodie etiamnum accurrentis e longinquo populi pietate, impetratis beneficiis, & miraculorum famâ celeberrimam, obtinuit. Exinde Redemptoris officium per continuum decennium ingenti approbatione administravit. Sæpius in hoc munere ad Principes Imperii & hæreditarias Domûs Austriacæ Provincias profectus multas pro captivis collegit eleemosynas, ubi sæpissimè ostiatim per domos, vel ad Ecclesiarum fores pro captivorum Redemptione subsidia corrogavit: quo ære deinde duas celebres & numero captivorum suspiciendas Redemptionses peregit. In suis pro Redemptione captivorum peregrinationibus Ordinis propagationi simul sollicitè invigilavit: ejus sanè industriæ magna ex parte adscribenda veniunt Albæ Carolinensis Domûs nostræ in Transilvania primordia. In postrema nunc pariter Redemptione ope Magni ad Portam Ottomannicam Oratoris ab Achmete III. Turcarum Sultano patentes Litteras impetravit, quarum virtute nostris

Viennam venit an. 1691.

Præf. Illavie.
Arcem Illaviensem impetrat.

Viennæ Minister.

CHRISTI Crucifixi Imaginem obtinuit.

Redemptor captivorum.

Duas perfectas Redemptionses.

Ejus industria debentur Albæ Carolinæ & Constantinopolis foundationes.

1720.

Commissarius
Generalis.Pragam visitat
Commodum.Per Mora-
viam transit.In Morborem
incidit.Sepulcrum
sibi exarat.Sacramentis
munus.

Omnia.

nostris potestas facta est Constantinopoli Ecclesiam domumque condendi, ut de aliis favoribus & Privilegiis nihil loquar, quæ in favorem Ordinis & Redemptionis ab Aula Ottomanica obtinuit. Cum Peræ-Constantinopoli captivorum Redemptioni sedulè in-
cumberet, annò hujus sæculi undevigesimo in Patrum Comitibus electus fuit per Austriam, Hungariam & Bohemiam Ordinis nostri Commissarius Generalis, quod tamen ille munus non nisi post annum & aliquot menses propter absentiam suam suscepit.

VIII. Inclinate Octobri Viennâ, ut diximus, Pragam profectus est pro officii sui ratione nostrum in ea urbe Comodum illustraturus. Rebus ibidem ritè constitutis Illaviam eadem de causa iter suscepit. Moraviam transiens apud Illustrissimos Barones Petrivaldios, veteres Ordinis nostri Fautores ad castrum Buchlovienfem nonnihil subsistere decrevit. Die nona Decembris Sterilecam (oppidum est eorundem Dynastarum) pervenit, ibidemque omnibus humanitatis officiis exceptus fuit. Sequenti nocte morbo colico oppressus gravissimè laborare cœpit, acerbissimos tamen torminum dolores in DEI voluntatem resignatus admiranda patientiâ pertulit, ut ne conqueri quidem audiretur: interrogatus etiam, ut se haberet, benè sibi esse, & melius quàm prius respondit. Cum per tot labores, curas, & longinquas peregrinationes morbus in exhausto corpustulo, nihil proficientibus liberaliter suppeditatis pharmacis, quotidie ingravesceret, ex virium imbecillitate ac defectu mortem sibi imminere facillè conjecit. Extremis itaque precibus poposcit, ut sibi in monte Sanctæ Barbaræ, Castro Buchlovienfi vicino, ad ejusdem Sanctæ Virginis & Martyris sacram sedem aliquot terræ palmiculi pro corporis sui sepultura concederentur. Quâ impetratâ gratiâ mirificè consolatus se ad felicem obeundam mortem salutaribus mediis disposuit, cetera DEO commendavit. Demum die decima quinta ejusdem mensis Decembris sub noctem inter luculenta poenitentiae signa sacram peregit exomologesim, sequenti verò luce a P. Secretario suo manè Missæ Sacrificium celebrante, cui ipsè genibus semper innixus devotissimè adstetit, sacrum viaticum magna cum animi consolatione accepit, & non exiguum tempus in gratiis Divino Hospiti pro tanta dignatione persolvendis impendit. Interdum, ut alias frequentius, ab Illustrissimo Barone visitatus, cum eodem de suis negotiis longum habuit sermonem, cui Medicus superveniens, cum morbi nullum posset excogitare remedium, statit, ut jam jam morituro extremæ unctionis Sacramentum ministraretur, quò non minore devotione perceptò P. Secretarius Generalem eidem Absolutionem pro mortis articulo impertivit. Paucis post horis ad extrema redactus tertio quadrante post horam noctis decimam placidissimè expiravit, omnibus de Optimi Patris jactura ingemiscens. Vixit, longiore vita dignus, annos non nisi novem & quinquaginta, menses novem, dies tres, e quibus in Religione ac DEI servitio septem & triginta consumpsit, postquam Commissarii Generalis muneri a suo in Austriam reditu præfisset mensibus fere quinque.

IX. Die

IX. Die decima septima mensis Decembris æra campana 1720. Parochialis Templi tristi tinnitu suo Patris obitum evulgaverunt. Exequiæ in sequentem diem indictæ fuerunt, ad quas supra laudatus Baro Dynasta omnes Curiones ex tota vicinia litteris & nunciis convocavit. Accidit autem ea die res valde mirabilis, a multis etiam in prodigii locum accepta; etenim cum feretrum frequentibus facigeris utrimque circumfusus in publicum efferretur, Pavonum aliquis, quorum non modicus numerus tam Stzrilecæ, quam in aliis Illustrissimæ hujus Familiæ oppidis ob gentilitia Petrivaldianæ stirpis Insignia, quæ hanc avem præferunt, nutritur, e numero suorum advolavit, & supra tumbam in aëre circumvolitans, ac mœsta voce pupillans tandem in ipso feretro resedit. Insolitus hic eventus spectatores omnes tantò majore admiratione perfudit, quantò tenaciùs Pavo tumbæ inhæsit, a multis siquidem certatim abactus se locò moveri non priùs sustinuit, donec funebris pompa ultra decem passus progressa fuisset, tunc demum abigentium violentiæ impar, inde recessit, & ad cæteros pavones volavit.

Dura esset
Pavo insedia
ejus tumbæ.

X. Corpore tandem ad Stzrilecensem Ecclesiam delato solemnes Exequiæ, ad quas cohonestandas ingens cleri populique multitudo e tota vicinia confluerat, celebratæ fuerunt, quibus absolutis curru impositum corpus, & versus Castrum Buchlovienſe ad montem S. Barbaræ, prout ipse in vivis postulaverat, unius miliaris itinere ad sepulturam auctum fuit, præcedente cruce Confraternitatis nostræ in eo loco institutæ. Cum in conspectum Buchlovienſis Caſtri venissent ad signum explosi militaris tormenti æra campana in Parochiali Ecclesia, quæ multum indè distat, insonuerunt. Ad Statuam S. Joannis Nepomuceni Martyris delati, cum corpore tantisper stiterunt, donec funebris pompa ei recipiendo parata ritè ordinata fuisset. Tunc tandem feretrum in humeros bajulorum sublatum inter lugubrem phonaſcorum concentum, stipantibus illud ex utraque parte duodecim daduchis, longoque Ecclesiasticorum & nobilium virorum agmine subsequente ad Ecclesiam S. Barbaræ Virginis & Martyris delatum, & in crypta ejusdem Ecclesiæ, ubi Petrivaldiorum Baronum est sepultura, peculiari favore collocatum fuit. Huic postea accessit sequens epitaphium in exigua tabella scriptum: *Ex voto huc appositus jacet Venerabilis P. Josephus a Jesu Maria, patriæ Madritensis, Ordinis Excalceatorum SSS. TRINITATIS Redemptionis captivorum per Austriam, Hungariam & Bobemiam Commissarius Generalis. Stzrilecæ obiit in Domino XVI. Decembris Annò M. DCC. XX. Parentatum est Optimo Patri desideriis, suspiriis, precibus.*

Exequiæ.

Sepelitur
Buchlovienſi ad
S. Barbaram.

Epitaphium.

Fave, ac Pii Manibus ora requiem.

Amen.

Yyyyyyyy

ANNA.